

Møteinnkalling

BKF - Bergen kirkelige fellesråd

Møtedato: 14.09.2022 kl. 18:30
Møtested: Kirkens hus, Marken 34
Arkivsak: 19/04444

, 06.09.2022

Siri Hoff Austgulen
Sekretær

DEN NORSKE KIRKE

Bergen Kirkelige Fellesråd

SAKSFRAMLEGG

Saksbehandler	Klasse	Saksmappe	Gradering
Siri Hoff Austgulen	414	19/04444-195	Ugradert

Råd/utvalg	Saksnummer	Møtedato
BKF - Bergen kirkelige fellesråd	40/22	14.09.2022

Godkjenning av innkalling og saksliste

Saksliste BKF - Bergen kirkelige fellesråd 14.09.2022

Saksframlegg

Godkjenning av innkalling og saksliste til møte 14.09.22

Kirkevergens forslag til vedtak

Innkalling godkjennes

Saksliste godkjennes slik den foreligger

DEN NORSKE KIRKE

BKF - Bergen kirkelige fellesråd

Møteinnkalling

BKF - Bergen kirkelige fellesråd

Møtedato: 14.09.2022 kl. 18:30

Møtested: Kirkens hus, Marken 34

Arkivsak: 19/04444

Eventuelt forfall må meldes snarest på tlf 45235760 eller e-post me855@kirken.no.
Vararepresentanter møter etter nærmere beskjed fra møtesekretær.

SAKSLISTE		
Godkjenning av innkalling og saksliste		
40/22	19/04444-195	Godkjenning av innkalling og saksliste
Godkjenning av protokoll		
41/22	19/04444-196	Godkjenning av protokoll fra BKF møte 15.06.22 - møte nr. 03/22
Saker til behandling		
42/22	22/03064-10	BKF - Økonomirapport pr 31.07.2022
43/22	21/08507-5	Strategiarbeid i fellesrådet sept. 2022
44/22	22/04702-5	Etablering av Kirkelig kultursenter vest
45/22	21/05307-14	Høring - Endringer i gravplassloven og gravplassforskriften - Digitalisering og bl.a. forlenget frist for kremasjon
46/22	19/03203-23	Møteplan for 2023
47/22	22/08217-3	Orientering om status vedr. arbeid med nedbemanning og effektivisering
48/22	22/01161-14	Statusrapporter og HMS-rapport BKF 04/22
Orienteringssaker		
49/22	19/04444-197	Referat- og orienteringssaker

Bergen, 06.09.2022

Mona Gangsøy Eide
Fungernede møtesekretær

DEN NORSKE KIRKE

Bergen Kirkelige Fellesråd

SAKSFRAMLEGG

Saksbehandler	Klasse	Saksmappe	Gradering
Siri Hoff Austgulen	414	19/04444-196	Ugradert

Råd/utvalg	Saksnummer	Møtedato
BKF - Bergen kirkelige fellesråd	41/22	14.09.2022

Godkjenning av protokoll fra BKF møte 15.06.22 - møte nr. 03/22

Vedlegg:

Protokoll BKF - Bergen kirkelige fellesråd 15.06.2022

Saksframlegg

Det er ikke kommet merknad til protokollen

Kirkevergens forslag til vedtak

Protokoll fra BKF møte 15.06.22 - møte nr. 03/22 godkjennes som den foreligger

DEN NORSKE KIRKE

BKF - Bergen kirkelige fellesråd

Møteprotokoll nr. 03/22

BKF - Bergen kirkelige fellesråd

Møtedato: 15.06.2022 kl. 18:30
 Møtested: Skjolds kirke, Skjoldlia 55
 Arkivsak: 19/04444

Til stede: Hans Martin Svarstad (Arna menighet), Christian Nettet (Bergen domkirke menighet) (Delvis møtt, gikk etter sak 34/22), Amalie Ulevik Bjerk (Birkeland menighet), Bjørn Norstrand (Biskopshavn menighet), Marit Drotningvik (Bønes menighet), Bjørn Rosland Norberg (Fridalen menighet), Therese Nesse Mokkelbost (Laksevåg menighet), Torstein Sætre (Loddefjord menighet), Ragnar Gjengedal (Nygård menighet), Sølvi Mostrau Krabbedal (Olsvik menighet), Nils Gunnar Toppe (Salhus menighet), Asbjørn Valen (Skjold menighet), Per Kristian Erdal (Storetveit menighet), Randi Wollan Neuber (Sælen menighet), Thor Kalland (Ytre Arna sokneråd), Yngve Træland (Årstad menighet), Harald Berge Breistein (Bergen kommune),

Møtende varamedlemmer: Marit Vik (Eidsvåg menighet) for Malin Backman Von Osten, Jostein Gimmestad (Løvstakksiden menighet) for Jorunn May Johnsen, Åse Vassenden Hetlebakke (Åsane menighet) for Tor David Hanson, Anne Mathilde Klare (Geistlig repr.) for Gudmund Waaler

Meldt forfall: Tord Byrkjeland Berntsen (Fana menighet), Torgeir Wiig (Fyllingsdalen menighet), Kari Davidsen (Landås menighet), Jostein Aarvik (Sandviken menighet), Thor W. Brekkeflat (Slettebakken menighet), Lodve Gidske (Søreide menighet)

Fra administrasjonen: Mette Svanes (kirkeverge), Mette Rogstad Heimli (økonomisjef), Inghild Hareide Hansen (gravplassjef), Arne Tveit (kirkebyggsjef), Mona Gangsøy Eide (administrasjonssjef), Lars Kristian Stendahl Gjervik (sjef kirkeliv, kultur og diakoni)

SAKSLISTE	Side
Godkjenning av innkalling og saksliste	
27/22 Godkjenning av innkalling og saksliste	3
Godkjenning av protokoll	
28/22 Godkjenning av protokoll fra BKF møte 04.05.22 - møte nr 02/22	3
Saker til behandling	
29/22 BKF - Økonomirapport pr 30.04.2022	4
30/22 Strømstøtte fra kommunen, orientering om status	4
31/22 Internkontrollrapportering fellesrådet 2022	5
32/22 Frivillighetskonsulent ordningen - tidspunkt for evaluering	5
33/22 Bymisjonen - avtale om Korskirken og endring i stiftelsen	7
34/22 Oppnevning av styremedlem - kulturarbeid i Nykirken	8
35/22 Pionerprisen 2022 BKF	8
36/22 Kulturprisen 2022 BKF	9
37/22 Møteregele BKF - Møtekultur i Fellesrådet	9
38/22 Statusrapport og HMS-rapport, BKF 03/22	10
Orienteringssaker	
39/22 Referat- og orienteringssaker	11

Bergen, 23.06.2022

Ragnar Gjengedal (s)
Leder

Mette Svanes
Kirkeverge

Godkjenning av innkalling og saksliste

27/22 Godkjenning av innkalling og saksliste

Behandlet av	Møtedato	Saknr
1 BKF - Bergen kirkelige fellesråd	15.06.2022	27/22

Kirkevergens forslag til vedtak

Innkalling godkjennes
Saksliste godkjennes slik den foreligger

Møtebehandling

Det kom ikke inn forslag om flere saker

BKF – Bergen kirkelige fellesråds vedtak

Innkalling godkjennes
Saksliste godkjennes slik den foreligger

Godkjenning av protokoll

28/22 Godkjenning av protokoll fra BKF møte 04.05.22 - møte nr 02/22

Behandlet av	Møtedato	Saknr
1 BKF - Bergen kirkelige fellesråd	15.06.2022	28/22

Kirkevergens forslag til vedtak

Protokoll fra BKF møte 04.05.22 - møte nr. 02/22 godkjennes som den foreligger

Møtebehandling

Det ble ikke fremmet alternative forslag til vedtak

BKF – Bergen kirkelige fellesråds vedtak

Protokoll fra BKF møte 04.05.22 - møte nr. 02/22 godkjennes som den foreligger

Saker til behandling

29/22 BKF - Økonomirapport pr 30.04.2022

Behandlet av	Møtedato	Saknr
1 BKF - Bergen kirkelige fellesråd	15.06.2022	29/22

Kirkevergens forslag til vedtak

Bergen kirkelige fellesråd tar økonomirapport pr 30.04.2022 til orientering.

Møtebehandling

Det ble ikke fremmet alternative forslag til vedtak

BKF – Bergen kirkelige fellesråds vedtak

Bergen kirkelige fellesråd tar økonomirapport pr 30.04.2022 til orientering.

30/22 Strømstøtte fra kommunen, orientering om status

Behandlet av	Møtedato	Saknr
1 BKF - Bergen kirkelige fellesråd	15.06.2022	30/22

Kirkevergens forslag til vedtak

- 1) Bergen kirkelige fellesråd er takknemlige for byrådets forslag om å gi Bergen kirkelige fellesråd ekstrabevilgning til økte strømutfgifter.
- 2) Fellesrådet ber kirkevergen følge opp saken videre for å sikre støtte også til perioden som kommer.
- 3) Fellesrådet ber kirkevergen fortsette arbeidet med å redusere strømforbruket, ikke minst med tanke på å redusere klimafotavtrykket

Møtebehandling

Det ble ikke fremmet alternative forslag til vedtak

BKF – Bergen kirkelige fellesråds vedtak

1. Bergen kirkelige fellesråd er takknemlige for byrådets forslag om å gi Bergen kirkelige fellesråd ekstrabevilgning til økte strømuttergifter.
2. Fellesrådet ber kirkevergen følge opp saken videre for å sikre støtte også til perioden som kommer.
3. Fellesrådet ber kirkevergen fortsette arbeidet med å redusere strømforbruket, ikke minst med tanke på å redusere klimafotavtrykket

31/22 Internkontrollrapportering fellesrådet 2022

Behandlet av	Møtedato	Saknr
1 BKF - Bergen kirkelige fellesråd	15.06.2022	31/22

Kirkevergens forslag til vedtak

Bergen kirkelige fellesråd tar informasjonen om internkontrollarbeidet til orientering

Møtebehandling

Det ble ikke fremmet alternative forslag til vedtak

BKF – Bergen kirkelige fellesråds vedtak

Bergen kirkelige fellesråd tar informasjonen om internkontrollarbeidet til orientering

32/22 Frivillighetskonsulent ordningen - tidspunkt for evaluering

Behandlet av	Møtedato	Saknr
1 BKF - Bergen kirkelige fellesråd	15.06.2022	32/22

Kirkevergens forslag til vedtak

Bergen kirkelige fellesråds støtter kirkevergens vurdering knyttet til evalueringstidspunkt og ber kirkevergen forberede og gjennomføre evaluering i 2023 slik at resultater av denne kan legges frem for fellesrådet høsten 2023.

Opplegg for evalueringen fremmes som sak for fellesrådet før evalueringen starter.

Møtebehandling

Representanten Yngve Træland la frem alternativt forslag til vedtak:
Evaluering av frivillighetskonsulentordningen igangsettes snarest og har fokus på resultatet for rekruttering av frivillige i menighetene.

Votering:

Det var 21 stemmeberettigede

2 stemmer for og 19 mot

Representanten Træland la da frem nytt forslag til vedtak:
Kirkevergen utarbeider en rapport innen 15.august om virkningen av frivillighetskonsulent-stillingen har hatt for rekrutteringen av frivillige i menighetene

Votering:

Det var 21 stemmeberettigede

5 stemmer for og 16 mot

Representanten Ragnar Gjengedal fremmet forslag om tillegg til kirkevergens forslag til vedtak:
Antall frivillige rapporteres på BKF-møtene under statusrapportene fremover

Votering:

Det ble votert over kirkevergens forslag inklusive tillegg fra Ragnar Gjengedal:

Det var 21 stemmeberettigede

20 stemmer for og 1 mot

Representanten Yngve Træland fremmet nytt forslag om metode:
Det igangsettes et prosjekt der frivillighetskonsulentene ambulerer 2 måneder om gangen ved de ulike menighetskontor, etter en prioritering av kirkevergen. Forslag oversendes kirkevergen.

Dette ble av fellesrådets leder oppfattet som en ny sak, og ble derfor ikke tatt til votering.

BKF – Bergen kirkelige fellesråds vedtak

Bergen kirkelige fellesråds støtter kirkevergens vurdering knyttet til evalueringstidspunkt og ber kirkevergen forberede og gjennomføre evaluering i 2023 slik at resultater av denne kan legges frem for fellesrådet høsten 2023.

Opplegg for evalueringen fremmes som sak for fellesrådet før evalueringen starter. Antall frivillige rapporteres på BKF-møtene under statusrapportene fremover.

33/22 Bymisjonen - avtale om Korskirken og endring i stiftelsen

Behandlet av	Møtedato	Saknr
1 BKF - Bergen kirkelige fellesråd	15.06.2022	33/22

Kirkevergens forslag til vedtak

Bergen kirkelige fellesråd tar informasjonen om organisasjonsendring i kirkens bymisjon til orientering.

Fellesrådet ber om at det etableres et fast samarbeidsorgan mellom bymisjonens daglige leder i Bergen, kirkevergen og domprosten for å sikre lokal forankring og samarbeid om bymisjonens diakonale arbeid.

Fellesrådet ber om at gjeldende leieavtale om Korskirken gjennomgås og fornyes som beskrevet i saken. Fellesrådsleder signerer avtale på vegne av BKF, og inngått avtale legges frem for fellesrådet til orientering.

Møtebehandling

Det ble ikke fremmet alternative forslag til vedtak

BKF – Bergen kirkelige fellesråds vedtak

Bergen kirkelige fellesråd tar informasjonen om organisasjonsendring i kirkens bymisjon til orientering.

Fellesrådet ber om at det etableres et fast samarbeidsorgan mellom bymisjonens daglige leder i Bergen, kirkevergen og domprosten for å sikre lokal forankring og samarbeid om bymisjonens diakonale arbeid.

Fellesrådet ber om at gjeldende leieavtale om Korskirken gjennomgås og fornyes som beskrevet i saken. Fellesrådsleder signerer avtale på vegne av BKF, og inngått avtale legges frem for fellesrådet til orientering.

34/22 Oppnevning av styremedlem - kulturarbeid i Nykirken

Behandlet av	Møtedato	Saknr
1 BKF - Bergen kirkelige fellesråd	15.06.2022	34/22

Kirkevergens forslag til vedtak

Bergen kirkelige fellesråd oppnevner Sjef avd. kirkeliv, kultur og diakoni som Fellesrådets representant til samarbeidsstyret for Kulturarbeid i Nykirken. Som personlig vara oppnevnes Kirkebyggsjefen.

Møtebehandling

Representanten Yngve Træland fremmet forslag om å utsette saken

Votering:

Det ble votert over Træland sitt forslag om utsettelse

Det var 21 stemmeberettigede

1 stemme for og 20 mot

Det ble så votert over kirkevergens forslag til vedtak

20 stemmer for og 1 mot

BKF – Bergen kirkelige fellesråds vedtak

Bergen kirkelige fellesråd oppnevner Sjef avd. kirkeliv, kultur og diakoni som Fellesrådets representant til samarbeidsstyret for Kulturarbeid i Nykirken. Som personlig vara oppnevnes Kirkebyggsjefen.

35/22 Pionerprisen 2022 BKF

Behandlet av	Møtedato	Saknr
1 BKF - Bergen kirkelige fellesråd	15.06.2022	35/22

Kirkevergens forslag til vedtak

Legges fram i møtet.

Møtebehandling

Ble lagt frem i møtet. Er unntatt offentlighet frem til prisutdeling 1 september.

BKF – Bergen kirkelige fellesråds vedtak

Enstemmig vedtatt

36/22 Kulturprisen 2022 BKF

Behandlet av	Møtedato	Saknr
1 BKF - Bergen kirkelige fellesråd	15.06.2022	36/22

Kirkevergens forslag til vedtak

Legges fram i møte.

Møtebehandling

Ble lagt frem i møtet. Er unntatt offentlighet frem til prisutdeling 1 september.

BKF – Bergen kirkelige fellesråds vedtak

Enstemmig vedtatt

37/22 Møteregler BKF - Møtekultur i Fellesrådet

Behandlet av	Møtedato	Saknr
1 BKF - Bergen kirkelige fellesråd	15.06.2022	37/22

Kirkevergens forslag til vedtak

Bergen kirkelige fellesråd vedtar møteregler slik de er foreslått i saksutredningen.

Møtebehandling

Representanten Yngve Træland la frem endringsforslag:

*Punkt 1 under **Regler for innmelding av saker**, endres til «Enhver sak kan fremmes til dagsorden med simpelt flertall»*

Votering:

Det ble votert over Træland sitt forslag til vedtak

Det var 20 stemmeberettigede

2 stemmer for og 18 mot

Det ble votert over kirkevergens forslag til vedtak

Enstemmig

BKF – Bergen kirkelige fellesråds vedtak

Bergen kirkelige fellesråd vedtar møteregler slik de er foreslått i saksutredningen.

38/22 Statusrapport og HMS-rapport, BKF 03/22

Behandlet av	Møtedato	Saknr
1 BKF - Bergen kirkelige fellesråd	15.06.2022	38/22

Kirkevergens forslag til vedtak

Bergen kirkelige fellesråd tar statusrapportene og HMS-rapporten til orientering.

Møtebehandling

Det ble gitt korte orienteringer, blant annet om planer om solceller på taket i Fridalen kirke (kontordelen). Det ble ikke fremmet alternative forslag til vedtak.

BKF – Bergen kirkelige fellesråds vedtak

Bergen kirkelige fellesråd tar statusrapportene og HMS-rapporten til orientering.

Orienteringssaker

39/22 Referat- og orienteringsaker

Behandlet av	Møtedato	Saknr
1 BKF - Bergen kirkelige fellesråd	15.06.2022	39/22

1. Protokoll fra møte i Arbeidsutvalget 31.05.22 - møte nr. 03/22
2. Protokoll fra møte i Gravplassutvalget 19.05.22 - møte nr. 02/22
3. Protokoll fra møte i Kontrollkomiteen 28.04.22 - møte nr. 02/22

Kirkevergens forslag til vedtak

Sakene tas til orientering

Møtebehandling

Det ble ikke fremmet alternative forslag til vedtak

BKF – Bergen kirkelige fellesråds vedtak

Sakene tas til orientering

DEN NORSKE KIRKE

BKF Økonomiavdelingen

SAKSFRAMLEGG

Saksbehandler	Klasse	Saksmappe	Gradering
Elin Træet		22/03064-10	Ugradert

Råd/utvalg	Saksnummer	Møtedato
BKF - Bergen kirkelige fellesråd	42/22	14.09.2022

BKF - Økonomirapport pr 31.07.2022

Vedlegg:

Økonomirapport 31.07.22 FR

Saksframlegg

Vedlagt følger økonomirapport pr 31.07.2022.

Som det fremgår av økonomirapporten er det pr dato langt større usikkerhet knyttet til ulike regnskapsposter enn normalt, spesielt gjelder dette følgende poster:

- **Strøm**
Pr 31.07.22 er BKF sitt samlede strømforbruk 6,6 millioner kroner høyere enn budsjettet. Vi har mottatt 3,4 millioner kroner i strømstøtte fra Bergen kommune for 1. tertial, og søker om ca 3,0 millioner kroner for 2. tertial (endelig tall ikke klart).
- **Regulerings- og rentegarantipremie for 2022** blir 7,6 millioner, 3,7 millioner kroner høyere enn budsjettet. Hvordan Bergen kommune vil behandle dette blir først avklart i forbindelse med bystyrets behandling av 2. tertial-rapport.
- **Økte byggekostnader** gjør både løpende driftsoppgaver og prosjekter dyrere og dyrere. I tillegg ser vi at nye tilbud også priser inn usikkerhet som fordyrer prosjektene ytterligere.
- **Trosopplæringsmidler fra Dnk for 2022**
Dnk v/Bjergvin bispedømme holder foreløpig tilbake 2 millioner kroner av årets tilskudd på ca 16 millioner kroner. Det er usikkert om disse blir utbetalt da BKF og menighetene har ubrukte trosopplæringsmidler på fond fra tidligere år utover 10 % av totale tilskudd som er øvre «tillatte» grense.
- **Lønnsvekst**
Lønnsoppjøret for kirkelig sektor blir tidligst klart i slutten av oktober. Normalt justeres lønnen pr 01.05.

Kirkevergen følger utviklingen tett, og har dialog med Bergen kommune og Bjergvin bispedømmekontor. På kort sikt kan økte kostnader i driftsregnskapet som ikke kompenseres dekkes fra disposisjonsfond og reguleringspremien kan dekkes fra premiefond. Investeringsfondene er i stor grad bundet opp til allerede vedtatte prosjekter og øremerkede midler fra Bergen kommune. For øvrige prosjekter er det nødvendig med en kontinuerlig vurdering av omprioriteringer, utsettelse og/eller nedskalering.

Kirkevergens forslag til vedtak

Bergen kirkelige fellesråd tar økonomirapport pr 31.07.2022 til orientering.

ØKONOMIRAPPORT PR
31.07.2022 FOR
BERGEN KIRKELIGE
FELLESRÅD

Oppsummering

Drift

Bergen kirkelige fellesråd forvalter store verdier og har ansvar for å forvalte disse på en god måte. Administrasjonen legger i hvert møte i fellesrådet fram rapporter som viser utvikling i inntekter og utgifter. I tråd med forskrift om økonomiforvaltning for sokn i Den norske kirke skal det foreslås tiltak hvis det er nevneverdig avvik i forhold til opprinnelig eller regulert budsjett.

Nærmere ¾ av inntektene i driftsregnskapet kommer fra Bergen kommune.

Budsjetterte driftsutgifter fordeler seg med 52 % på Kirkelig virksomhet og administrasjon, 31 % på Gravplass og 17 % på Kirkebygg. Avvik pr 31.07.22 kommenteres under det enkelte virksomhetsområde.

Totaloversikt drift

Regnskap pr. 31.07.2022	Totaloversikt			
	Regnskap 31.07.22	Opprinnelig budsjett	forbruk % budsjett	Regnskap 31.07.21
1.1 Brukerbetaling, salg, avgifter og leieinntekter	-14 759 962	-11 575 261	127,5 %	-12 230 118
1.2 Salg av driftsmidler	-8 310	-	-	-
1.3 Refusjoner/overføring	-12 094 759	-12 055 070	100,3 %	-11 874 358
1.4 Kalkulatoriske inntekter	-	-	-	-
1.5 Tilskudd fra Staten/rDnK	-13 768 792	-15 251 250	90,3 %	-15 591 933
1.6 Rammeoverføring/tilskudd fra egen kommune	-105 751 428	-102 282 385	103,4 %	-98 675 881
1.7 Tilskudd fra fellesråd/menighetsråd	-	-	-	-
1.8 Andre tilskudd, gaver, innsamlende midler	-	-	-	-
Sum driftsinntekter	-146 383 251	-141 163 966	103,7 %	-138 372 290
2.1 Lønn og Sosiale utgifter	61 183 967	63 033 388	97,1 %	63 120 520
2.2 Kjøp av varer og tjenester	72 979 162	67 139 149	108,7 %	63 559 103
2.3 Refusjoner/overføringer	5 310 442	5 865 118	90,5 %	5 147 462
2.4 Kalkulatoriske utgifter v/kommunal tj.yting	-	-	-	-
2.5 Tilskudd og gaver	2 720 992	3 087 583	88,1 %	2 379 987
Sum driftsutgifter	142 194 563	139 125 238	102,2 %	134 207 071
3.1 Renteinntekter og utbytte	-1 725 468	-875 000	197,2 %	-586 318
Sum finansposter	-1 725 468	-875 000	197,2 %	-586 318
Netto driftsresultat	-5 914 156	-2 913 728	203,0 %	-4 751 537
5.1 Bruk av udisponert fra tidligere år	-	-	-	-
5.2 Bruk av disposisjonsfond	-72 839	-875 019	8,3 %	-115 390
5.3 Bruk av bundne fond	-328 310	-368 655	89,1 %	-
5.5 Avsatt til disposisjonsfond	520 398	527 917	98,6 %	165 505
5.6 Avsatt til bunde fond	-	-	-	-
5.7 Overføring til investeringsregnskapet	-	583 333	0,0 %	-
Sum interne finansieringstransaksjoner	119 248	-132 424	-90,1 %	50 115
Regnskapsmessig mer-/mindreforbruk	-5 794 907	-3 046 152	190,2 %	-4 701 422

Investering

BKF får rammefinansiering av Bergen kommune på områdene Kirkebygg, Middelalderkirker og Gravplass. I tillegg har vi siden 2016 fått ca 10 millioner kroner pr år, først til ny kirke i Sædalen, så til ny kirke på Haukås. I 2022 mottar vi 10,8 millioner til Johanneskirken.

Investeringsbudsjettene er vedtatt på rammenivå, med fullmakt til kirkevergen til omdisponering innenfor de respektive rammene.

Totaloversikt investering

	Regnskap 31.07.2022	Budsjett 31.07.2022	Regnskap 31.07.2021
Investeringsregnskap 2022			
Investeringer i anleggsmidler	47 667 211	72 187 500	47 076 934
Moms generell komp.ordn.inv.	11 682 866		11 193 735
Dekning av tidl.års udekket			
Avsetninger	5 000 000	4 666 667	17 111 000
ÅRETS FINANSIERINGSBEHOV	64 350 077	76 854 167	75 381 669
Finansiert slik:			
Inntekter fra salg av driftsmidler/fast eiend.	-460 720		-471 938
Refusjoner	-11 787 466		-11 193 735
Tilskudd til investeringer	-58 257 712	-60 112 500	-53 004 817
Sum ekstern finansiering	-70 505 898	-60 112 500	-64 670 490
Overført fra driftsregnskapet		-583 333	
Bruk av avsetninger		-16 158 333	
Bruk av tidligere års udisponert	0	-16 741 667	0
SUM FINANSIERING	-70 505 898	-76 854 167	-64 670 490
Udekket/udisponert	-6 155 821	0	10 711 179

Kirkelig virksomhet og administrasjon

Drift

Regnskap pr. 31.07.2022	Kirkelig virksomhet og administrasjon			
	Regnskap 31.07.22	Opprinnelig budsjett	forbruk % budsjett	Regnskap 31.07.21
1.1 Brukerbetaling, salg, avgifter og leieinntekter	-219 820	-320 833	68,5 %	-180 045
1.2 Salg av driftsmidler	0	0		
1.3 Refusjoner/overføring	-10 600 567	-11 432 070	92,7 %	-10 926 229
1.4 Kalkulatoriske inntekter	-	0		-
1.5 Tilskudd fra Staten/rDnK	-13 670 850	-15 155 000	90,2 %	-15 495 917
1.6 Rammeoverføring/tilskudd fra egen kommune	-45 155 947	-45 011 976	100,3 %	-43 575 523
1.7 Tilskudd fra fellesråd/menighetsråd	-			-
1.8 Andre tilskudd, gaver, innsamlede midler	-			-
Sum driftsinntekter	-69 647 184	-71 919 880	96,8 %	-70 177 713
2.1 Lønn og Sosiale utgifter	55 363 220	57 029 650	97,1 %	57 406 135
2.2 Kjøp av varer og tjenester	12 212 760	10 618 344	115,0 %	10 521 556
2.3 Refusjoner/overføringer	-	408 333		7 932
2.4 Kalkulatoriske utgifter v/kommunal tj.yting	-	0		-
2.5 Tilskudd og gaver	2 518 959	3 087 583	81,6 %	2 344 987
Sum driftsutgifter	70 094 939	71 143 911	98,5 %	70 280 610
3.1 Renteinntekter og utbytte	-1 728 517	-875 000	197,5 %	-584 838
Sum finansposter	-1 728 517	-875 000	197,5 %	-584 838
Netto driftsresultat	-1 280 763	-1 650 969	77,6 %	-481 942
5.1 Bruk av udisponert fra tidligere år				
5.2 Bruk av disposisjonsfond	-	-875 019		-
5.3 Bruk av bundne fond	-328 310	-368 655	89,1 %	-
5.5 Avsatt til disposisjonsfond	520 398	265 417	196,1 %	65 505
5.6 Avsatt til bunde fond	-			-
5.7 Overføring til investeringsregnskapet	-			-
Sum interne finansieringstransaksjoner	192 088	-978 257	-19,6 %	65 505
Regnskapsmessig mer-/mindreforbruk	-1 088 675	-2 629 226	41,4 %	-416 437

1.3 Refusjoner/overføringer

Viderefakturering av lønnsutgifter som menighetene skal betale er forsinket pga ferieavvikling. Vil være ajour pr 31.08.

1.5 Tilskudd fra staten/Dnk

Lønnstilskudd kateketer og diakoner

Som informert om i forrige økonomirapport er lønnstilskuddene til kateketer og diakoner ikke justert fra 2021 til 2022. I tillegg er tilskudd til diakoner redusert med kr 620.000 som følge av mindreforbruk i 2021.

Vi har hatt møte med administrasjonen i Bjørgvin bispedømme i sakens anledning. Våre innspill er notert, men vil ikke gi økonomisk «uttelling» i inneværende år.

På grunn av vakanse i diakonstillinger i 2022 setter vi nå av midler til fond i årets regnskap, slik at forventet nedtrekk neste år kan dekkes inn fra fond. Totalt kr 800.000, hvorav kr 466.667 er avsatt pr 31.07.

Endringene tas inn i revidert budsjett.

Trosopplæringsmidler

Av totalt trosopplæringstilskudd på 16 millioner kroner for 2022 har vi så langt fått utbetalt a konto 14 millioner kroner. Gjennom pandemiårene ble mange planlagte aktiviteter avlyst og/eller kraftig nedskalert. Det var heller ikke alltid hensiktsmessig å ta inn vikarer ved vakanser og sykefraværer i denne perioden. Ubrukte trosopplæringsmidler på fond i menighetene og i BKF overstiger derfor «taket» på 10 % av årlig tildeling, og Dnk ønsker derfor å trekke disse midlene tilbake ved å avkorte årets tilskuddsutbetaling med kr 2.000.000. Vi har vært i møte og sendt brev til Bjørgvin bispedømmekontor, men avventer fortsatt tilbakemelding fra dem.

2.1 Lønn og sosiale utgifter

Underforbruk på lønn og sosiale utgifter på 1,7 millioner kroner skyldes i hovedsak vakante stillinger. Vi leier for tiden inn eksterne vikarer i to administrasjonslederstillinger, og har også noe overforbruk på kontorvikarer som sender faktura, totalt 0,6 millioner kroner. Reell innsparing pr 31.07 utgjør dermed 1,1 millioner kroner.

Regulerings- og rentegarantipremie 2022

I august har vi mottatt avregning for regulerings- og rentegarantipremie på totalt kr 7.584.700. Dette er 3,7 millioner høyere enn budsjett. Vi er i dialog med Bergen kommune om mulig kompensasjon, men velger uansett å dekke hele premien fra premiefond (budsjettet bruk er 2 millioner kroner), da vi ikke forventer tilbakemelding fra Bergen kommune før faktura forfaller. Endringen tas inn i revidert budsjett.

2.2 Kjøp av varer og tjenester

Posten har et merforbruk på 1 millioner kroner når utgifter til innleide administrasjonsledervikarer og kontorvikarer holdes utenfor. Dette skyldes dels periodiseringsavvik, dels reelle avvik. Noen aktivitetskostnader er nok underbudsjettet etter to koronaår. Vi kommer tilbake med forslag til eventuelle omdisponeringer i revidert budsjett.

3.1 Renteinntekter

Totalt 1,7 millioner kroner pr 30.06. Underbudsjettet i forhold til stigende rente – blir korrigert i revidert budsjett.

Investering

Kirkelig virksomhet og administrasjon	Regnskap 31.07	Ubenyttet tidligere år	% forbruk	Budsjett
IKT2101 IKT nye Pcar iht rammeavtale	397 850	378 522		
Sum	397 850	378 522		0

Kirkebygg

Drift

Regnskap pr. 31.07.2022	Kirkebygg			
	Regnskap 31.07.22	Opprinnelig budsjett	forbruk % budsjett	Regnskap 31.07.21
1.1 Brukerbetaling, salg, avgifter og leieinntekter	-199 500	-345 333	57,8 %	-560 804
1.2 Salg av driftsmidler	0	0		
1.3 Refusjoner/overføring	-646 330	-248 150	260,5 %	-530 636
1.4 Kalkulatoriske inntekter	-	0		-
1.5 Tilskudd fra Staten/rDnK	-	0		-
1.6 Rammeoverføring/tilskudd fra egen kommune	-27 644 826	-24 817 825	111,4 %	-24 047 735
1.7 Tilskudd fra fellesråd/menighetsråd	-			-
1.8 Andre tilskudd, gaver, innsamlede midler	-			-
Sum driftsinntekter	-28 490 655	-25 411 309	112,1 %	-25 139 175
2.1 Lønn og Sosiale utgifter	1 030 073	1 055 179	97,6 %	1 033 892
2.2 Kjøp av varer og tjenester*	28 448 390	23 495 353	121,1 %	22 011 436
2.3 Refusjoner/overføringer	157	204 167	0,1 %	5 040
2.4 Kalkulatoriske utgifter v/kommunal tj.yting	-			-
2.5 Tilskudd og gaver	202 032			35 000
Sum driftsutgifter	29 680 652	24 754 699	119,9 %	23 085 368
3.1 Renteinntekter og utbytte	6 125			482
Sum finansposter	6 125	0		482
Netto driftsresultat	1 196 121	-656 610		-2 053 325
5.1 Bruk av udisponert fra tidligere år				
5.2 Bruk av disposisjonsfond	-72 839			-115 390
5.3 Bruk av bundne fond	-			-
5.5 Avsatt til disposisjonsfond	-			100 000
5.6 Avsatt til bunde fond	-			-
5.7 Overføring til investeringsregnskapet	-	583 333		-
Sum interne finansieringstransaksjoner	-72 839	583 333	-12,5 %	-15 390
Regnskapsmessig mer-/mindreforbruk	1 123 282	-73 276		-2 068 715

* Herav strømkostnader 8 977 261 3 500 000 4 490 382

Driften i balanse – men med redusert aktivitet

Driftsregnskapet per 31.07.22 viser et underskudd for kirkebygg på 1,1 mil. kroner. For samme periode forventer vi å få strømstøtte på 2,0 mil. Så har vi budsjettert med å sette av 0,6 mil. til investeringsregnskapet. Da står vi igjen med et regnskap omtrent i balanse.

Ettersom mange kostnader har økt (ikke bare energi) og vi fikk store utgifter med utskifting av PCB-holdige armaturer, har en del andre aktiviteter blitt utsatt.

Investering

Økte byggekostnader – endring av prosjekter

Som nevnt i tidligere rapporter har det blitt en del endringer i årets investeringsprosjekter, hovedsakelig grunnet strømproblematikken og økte byggekostnader, men også fordi det oppstår utfordringer underveis. Noen prosjekter blir utsatt, mens enkelte prosjekter planlagt i 2023 og 2024 gjennomføres i år.

De ulike budsjettreguleringene som enten er beskrevet her eller i tidligere rapporter, vil tas inn i revidert budsjett.

Middelalderkirker

MIDDELALDERKIRKER

	Regnskap 31.07	Fondsavsetning pr 31.12.21	Forbruk hittil i år i % av budsjett	Opprinnelig Budsjett
Inntekter				
Investeringsmidler - middelalderkirker (fra kommunen)		-6 709 454		19 400 000
Investeringsmidler - middelalderkirker (fra staten)				3 000 000
Rentekompensasjon				570 000
Sum inntekter		-6 709 454		22 970 000
Utgifter	Regnskap 31.07	Ubenyttet tidligere år	% forbruk	Opprinnelig Budsjett
Domkirken/Korskirken rehabilitering				20 970 000
DOMKIRKEN	4 388 285			
KORSKIRKEN	4 098 008			
Mariakirken - diverse rehabilitering (MARK1902)				1 000 000
Fana - drenering og rehabilitering (FANK1501, FANK2101)	517 181		51,7 %	1 000 000
Sum utgifter	9 003 474		39,2 %	22 970 000

Nye kirker

NYE KIRKER

	Regnskap 31.07	Fondsavsetning pr 31.12.21	Forbruk hittil i år i % av budsjett	Opprinnelig Budsjett
Inntekter				
Birkeland kirke - hentes fra fond				1 000 000
Sædalen kirke - hentes fra fond				10 000 000
Investeringsmidler - nye kirker				12 500 000
Sum inntekter		113 460 313		23 500 000
Utgifter	Regnskap 31.07	Ubenyttet tidligere år	% forbruk	Opprinnelig Budsjett
SÆDK1501 Sædalen kirke, nytt kirkebygg	5 154 819	54 317 259	39,7 %	13 000 000
Haukås nærkirke (HAUK1701)	119 500	21 992 090		
Birkeland kirke, utvidelse (BIRA1430, BIRK2101)	1 800	35 550 964	0,2 %	1 000 000
Loddefjord kirke - utvidelse (LODK2001)	32 450			
Orgelprosjekt		1 600 000		
Reserve				1 500 000
Sum utgifter	5 308 569	113 460 313	34,2 %	15 500 000
Overføres til investeringsfond - Loddefjord	583 333			1 000 000
Overføres til investeringsfond - Haukås	4 083 333			7 000 000
SUM	9 975 236		42,4 %	23 500 000

Økte kostnader Sædalen

Den store økningen i byggekostnader vil også få betydning for prosjektet i Sædalen, ved at kostnadene øker med flere millioner kroner. Dette kommer vi tilbake til i revidert budsjett.

Rehabilitering kirkebygg

REHABILITERING KIRKEBYGG (IKKE MIDDELALDERKIRKER)

Inntekter	Regnskap 31.07	Fondsavsetning pr 31.12.21	% forbruk	Opprinnelig Budsjett
Investeringsmidler - kirker		-4 048 290		12 500 000
Ekstramidler Johanneskirken				10 800 000
Johanneskirken (overført fra 2021)				2 500 000
Rentekompensasjon				480 000
Overført fra driftsbudsjettet				1 000 000
Sum inntekter		-4 048 290		27 280 000
Utgifter	Regnskap 31.07	Ubenyttet tidligere år	% forbruk	Opprinnelig Budsjett
Rehabilitering kirker				20 000 000
Johanneskirken rehabilitering (JOHK1701)	1 619 063		10,1 %	16 000 000
Sølhus kirke - rehabilitering (SALK2101, SALK2102)	406 299		135,4 %	300 000
St. Markus kirke, ny drenering (STMK1901)	115 195		57,6 %	200 000
Søreide kirke - utvendig rehabilitering (SØRK1701)	250 250		50,1 %	500 000
Slettebakken kirke - oppretting mot vanninnsig (SLEK2001)	207 220		41,4 %	500 000
Nygård kirke - rehabilitering før 50-års jubileum			0,0 %	300 000
Ytre Arna kirke - drenering av toalettbygg (YTAK2021)	569 200		189,7 %	300 000
Kirkedører - rehabilitering og vedlikehold (KDØR1701)	318 104		63,6 %	500 000
Nykirken - rehabilitering før 400-års jubileum (NYKK1701, NYKK2101)	138 739		69,4 %	200 000
Biskopshavn kirke - nytt tak, nye vindu, fuksikring (BISK2101, BISK2102)	882 146		441,1 %	200 000
Storetveit kirke - rehabilitering vegg mot vest (STOK2001)	1 747 063		174,7 %	1 000 000
Biskopshavn kirke - utvidelse av menighetssalen (BISK2601)	27 850			
Erkebispegården - rehabilitering (ERKE2201)	143 111			
Fridalen kirke - rehabilitering vinduer, dører, tak (FRIK1901, FRIK1902, FRIK2201)	728 123			
Fyllingsdalen kirke - rehabilitering tak (FYLK1701, FYLK2002)	517 975			
Laksevåg kirke - rehabilitering av renner og nedløp (LAKK2001)	2 400			
St. Jakob kirke - utbedringer (STJK2201)	686 748			
Ytrebygda kirke - kors på yttervegg (YTRK2201)	114 600			
Åsane kirke - rehabilitering mellomtak (ÅSAK2201)	21 350			
Ventilasjonsanlegg rehabilitering/oppgradering			0,0 %	700 000
ENØK-tiltak Landås, ny varmeløsning (ENØK1501, ENØK1901, SÆLK2201)	631 943		15,8 %	4 000 000
Orgelrehabilitering St. Markus, Årstad (STMK2101)	235 600		23,6 %	1 000 000
Universell utforming - rullestolramper Nykirken, St. Markus (NYKK2201, STMK2201, ÅSAK1901)	1 225 860		175,1 %	700 000
Reserve				880 000
Sum	10 588 839	-	38,8 %	27 280 000

Ytre Arna – drenering av bårhus og ny vannledning

Prosjektet med å drenere rundt toalett/lagerbygget (tidligere bårhus) er fullført. Området på taket er også sikret. I tillegg fikk vi krav fra Bergen Vann om oppretting av lekkasje i vannledningsnettet, noe som førte til at vi måtte skifte store deler av utvendig ledningsnett til kirken. Dette ble lagt inn i prosjektet, og fører til en merkostnad. Det var uklare avtaleforhold med naboene om ansvar for felles privat ledningsnett. Nå har vi nye avtaler som blir tinglyst.

Søreide kirke – avstiving klokketårn

Her pågår arbeid med prosjektering og godkjenning. Prosjekteringen foretas av eksterne rådgivningsfirma etter anbudskonkurranser. Budsjetten her er enda usikkert.

Slettebakken kirke – nytt tak, med isolasjon, på menighetssalen

Som nevnt i tidligere muntlig orientering, skal det legges nytt tak på menighetssalen i Slettebakken. Da sørger vi samtidig for å isolere taket, for å redusere strømforbruket. Arbeidet har vært lyst ut på anbud. BOV hadde laveste anbud. Totalt beregnes prosjektet til å koste 2,3 mil. kroner.

Det har også vært lekkasjer i kobbertaket over hovedskipet. Fana Blikk, som skulle sveise hullene, rapporterte at kobbertaket er for utslitt til å bli sveiset. Hele kobbertaket bør skiftes ut om få år. Dette vil bli en betydelig kostnad. Når det skal gjøres, må vi samtidig få prøvd å lage en bedre isolasjon av taket.

Sælen kirke - bergvarme

Sælen kirke har vannbåren varme, så alt lå til rette for å legge til bergvarme i stedet for dagens elektrokjel som varmet vannet. Prosjektet var planlagt til 2023, men gjennomføres i stedet i år.

Med dagens strømpriser, vil de 2,15 mil. kronene som investeres, være tjent inn på 4-5 år.

Landås kirke – bergvarme

I Landås kirke må hele det innvendige varmeanlegget også skiftes – med gulvvarme i stedet for dagens industrivifter. (Det gamle varmeanlegget var helt ødelagt, og måtte uansett skiftes) Samtidig skifter vi ut dagens stoler med nye (et lenge etterlengtet tiltak). Både gulvet i kirkesal og menighetssal har også vært modent for utskifting. Elektroskapet er gammelt og måtte også uansett skiftes. Prosjektet skal legges ut på anbud i september. Foreløpig kostnadskalkyle er 5,5-6,5 mil. kroner, herav bergvarmedelen 3 mil. Bergvarmedelen håper vi å tjene inn på 8 år. Utlysning planlegges i september, men siden prosjektet er relativt komplisert, og skal godkjennes av mange instanser, tror vi ikke utførelse kommer før i starten av 2023.

Fyllingsdalen – ventilasjon og slutføring tak

Vi har tidligere meldt om utfordringer med vindusleverandøren (takvindu). Dette er nå fullført. Så var ventilasjonsanlegget feilprosjektert og for dårlig dimensjonert. Dette gav en lang prosess med nye godkjenninger. Prosjektet er nå godkjent, og arbeidet starter opp i september/oktober.

Orgelprosjekt Nygård utsatt

Orgelprosjektet i Nygård er utsatt i minst ett år, etter ønske fra menighetsrådet.

Universell tilrettelegging

I tillegg til heisen i Åsane kirke, er det laget rullestolrampe inn til våpenhuset i St. Markus kirke. Rampe inn til hoveddøren i Nykirken er godkjent, planlegges bygget i 2023.

ENØK og forskyving av prosjekter

Tidligere år har vi vært på forskudd i bruk av midler til rehabilitering middelalderkirkene for å optimalisere prosjektfremdriften. Nå gjør vi det samme med andre kirkebygg, ikke minst i forbindelse med investering i ENØK-prosjekter for å spare strøm. Dette vil få innvirkning for prosjektene i de kommende årene. Det vurderes også andre energispareprosjekter, i tråd med fellesrådets vedtak i sak 6/22 om prioritering av ENØK-prosjekter. (Samtidig har en del kirker store behov for rehabilitering, prosjekter som ikke bør forskyves for lenge.)

Gravplass

Drift

Regnskap pr. 31.07.2022	Gravplass			
	Regnskap 31.07.22	Opprinnelig budsjett	forbruk % budsjett	Regnskap 31.07.21
1.1 Brukerbetaling, salg, avgifter og leieinntekter	-14 340 642	-10 909 094	131,5 %	-11 489 269
1.2 Salg av driftsmidler	-8 310	0		
1.3 Refusjoner/overføring	-847 862	-374 850	226,2 %	-417 493
1.4 Kalkulatoriske inntekter	-	0		-
1.5 Tilskudd fra Staten/rDnK	-97 942	-96 250	101,8 %	-96 017
1.6 Rammeoverføring/tilskudd fra egen kommune	-32 950 656	-32 452 583	101,5 %	-31 052 623
1.7 Tilskudd fra fellesråd/menighetsråd	-			-
1.8 Andre tilskudd, gaver, innsamlede midler	-			-
Sum driftsinntekter	-48 245 411	-43 832 777	110,1 %	-43 055 401
2.1 Lønn og Sosiale utgifter	4 790 675	4 948 558	96,8 %	4 680 493
2.2 Kjøp av varer og tjenester*	32 318 012	33 025 452	97,9 %	31 026 111
2.3 Refusjoner/overføringer	5 310 285	5 252 618	101,1 %	5 134 490
2.4 Kalkulatoriske utgifter v/kommunal tj.yting	-			-
2.5 Tilskudd og gaver	-			-
Sum driftsutgifter	42 418 972	43 226 628	98,1 %	40 841 094
3.1 Renteinntekter og utbytte	-3 075	-		-1 962
Sum finansposter	-3 075	0		-1 962
Netto driftsresultat	-5 829 514	-606 150		-2 216 270
5.1 Bruk av udisponert fra tidligere år				
5.2 Bruk av disposisjonsfond	-			-
5.3 Bruk av bundne fond	-			-
5.5 Avsatt til disposisjonsfond	-	262 500	0,0 %	-
5.6 Avsatt til bundne fond	-			-
5.7 Overføring til investeringsregnskapet	-			-
Sum interne finansieringstransaksjoner	0	262 500	0,0 %	0
Regnskapsmessig mer-/mindreforbruk	-5 829 514	-343 650		-2 216 270

* Herav strømkostnader

1 829 559

816 667

916 972

Post 1.1 Fakturering av festeavgifter er a jour pr 31.07.

Inntektene fra festeavgiftene er fortsatt høye, men vi justerer ikke budsjettet nå, da vi pr i dag har en restanse på oppfølging av ubetalte festeavgifter og kan forvente tilbakeføring av tidligere fakturerte festeinntekter på ca 2 millioner kroner fordi festere ønsker å slette graver i steden for å forlenge festetiden. Saksbehandlings- og purrerutiner vil bli styrket.

Det en vesentlig økning i kostnadene til energi, både strøm og fyringsolje, men dette er kostnader som en klarer å dekke inn i den løpende driften.

Investering

GRAVPLASSER, KAPELL OG KREMATORIUM

Inntekter	Regnskap 31.07	Fondsavsetning pr 31.12.21	% forbruk	Opprinnelig Budsjett
Investeringsmidler - gravplasser, kapell og krematorium		25 371 150		43 800 000
Fra fondsavsetninger				14 200 000
Solheim		11 000 000		
Kunst og designprogram		400 000		
Sum inntekter		36 771 150		58 000 000
Utgifter	Regnskap 31.07	Ubenyttet tidligere år	% forbruk	Opprinnelig Budsjett
Bygg og krematorium	1 059 302		13,2 %	8 000 000
Solheim kapell - rehabilitering (SOLC1902)	14 550		1,5 %	1 000 000
Seremonirom, krematorium, bårerom (LODC2201, MØLC2001)	170 980		5,7 %	3 000 000
Rehab. driftsbygg/lagerplasser (MØLG2002, SOLG2102, ØVSG2104, ØVSG2201)	873 773		21,8 %	4 000 000
Anlegg	21 278 826		42,6 %	50 000 000
Nyanlegg og utvidelser				
Fyllingsdalen gravplass inkl NML, bygg, lagerplass (FYL2002, FYLG2101, FYLG2102, FYLG2103)	2 859 288		15,5 %	18 500 000
Navnet minnelund	5 266 267		77,4 %	6 800 000
<i>Møllendal - ny navnet minnelund (MØLG1905)</i>	4 926 642		246,3 %	2 000 000
<i>Fana kirkegård - ny navnet minnelund (FANG2101)</i>	324 050		21,6 %	1 500 000
<i>Loddefjord - ny navnet minnelund (LODG2101)</i>	15 575		0,5 %	3 000 000
<i>Øvstun - navnet minnelund (forprosjekt)</i>				300 000
Rehabilitering gravplass	12 869 062		54,3 %	23 700 000
<i>Fana kirkegård - rehabilitering inkl driftsbygg (FANG1902)</i>	590 767		14,8 %	4 000 000
<i>Gravdalspollen - rehabilitering gravfelt (GRAG2101)</i>			0,0 %	400 000
<i>Nygård kirkegård - inngangsparti (NYGG1901)</i>	5 648 212		141,2 %	4 000 000
<i>Mjølheim - rehabilitering gravfelt (MJE1901)</i>	2 804 644		140,2 %	2 000 000
<i>Slettebakken kirkegård - trapper</i>			0,0 %	400 000
<i>Loddefjord gravplass - støyskjerm og gravfelt (LODG1901, LODG1902)</i>	96 560		9,7 %	1 000 000
<i>Møllendal - rehabilitering gjerde (MØLG2001)</i>	301 403		20,1 %	1 500 000
<i>Møllendal - rehabilitering (MØLG2101, MØLG2201, MØLG2202, MØLG2203)</i>	2 065 117		31,8 %	6 500 000
<i>Solheim gravplass - rehabilitering trapper (SOLG2101)</i>	73 163		3,7 %	2 000 000
<i>Solheim gravplass - rehabilitering mur (SOLG2103)</i>	687 301		68,7 %	1 000 000
<i>Arna kirkegård - rehabilitering (ARNG2201)</i>	111 150		27,8 %	400 000
<i>Øvstun gravplass - nytt urnefelt (ØVSG2103)</i>			0,0 %	500 000
<i>Antveit gravplass inkl NML (ANTG1701, ANTG1901)</i>	59 905			
<i>Møllendal - heller og dekke v/Møllendal kapell (MØLG2204)</i>	10 800			
<i>Vannmålere alle gravplasser (GRAV1902)</i>	249 211			
<i>Øvstun gravplass - restaurering mur (ØVSG2102)</i>	170 829			
Andre tiltak				
Port (minst en pr år) (GRAV2002)	71 150		17,8 %	400 000
Etablere GIS på gravplassene (GISG2201)	213 060		35,5 %	600 000
Sum utgifter inneværende års prosjekter	22 338 128		38,5 %	58 000 000

Generelt når det gjelder prosjektene så er situasjonen preget av at det kreves betydelig prosjektering og at det er lange og kompliserte søknadsprosesser for de aller fleste prosjektene. Det får stor betydning for tempoet og vi forsøker å ta høyde for det i budsjettprosessen. Akasia har fått redusert sin kapasitet på landskapsarkitektfaget, men har nå inngått rammeavtale med tre firma. Vi håper og tror at det skal gjøre at vi får arbeidet gjort. Vi opplever også at i noen tilfeller kommer det ikke inn tilbud når vi lyser ut jobber. Som før er hovedprioriteringen at vi har tilstrekkelig med graver.

Som beskrevet i forrige rapport er **driftsbygget og driftsplassen på Fyllingsdalen gravplass** lyst ut på nytt. Prisen er redusert, men overstiger likevel fellesrådets budsjett, slik at nytt budsjett på 16 millioner må vedtas for tiltaket. Vi ser videre at en ikke kan forvente å få utført store deler av arbeidet i år og det må gjøres en revisjon av budsjettet slik at 8 millioner må overføres til neste år.

Budsjettet på **navnet minnelund på Fana kirkegård** ble vedtatt før vi mottok en ferdig kalkyle, på bakgrunn av dette må budsjettet justeres slik at årets budsjett blir på 2,6 millioner kroner. På grunn av beskaffenheten ved fjellet som skulle sages, blir det noen færre navneplater.

Navnet minnelund på Møllendal gravplass åpnet 1. juli. Kostnaden med minnelunden ble knapt 5 millioner i 2022, på forrige rapport anslo vi opp mot 4 millioner. Bakgrunnen for dette var feil ved innmåling av høyder og håndtering av overflatevann som har medført endringer i prosjektet. Det vil bli gjennomført en evaluering i prosjektet for å analysere nærmere hva som er bakgrunnen for overskridelsen.

Inngangspartiet på Nygård kirkegård er straks ferdig, her er det også høyere kostnader enn det som lå i kalkylene. En grunn er at mangler ved beskrivelsen til entreprenør har medført merarbeid i forhold til kalkylen. Vi vil også gjennomføre en evaluering i dette prosjektet.

Rehabilitering av deler av Mjeldheim gravplass er også ferdig og prosjektet hadde også en høyere kostnad enn det som var budsjettet. I dette prosjektet er det tidligere ukjente feil i anlegget som var nødvendig å løse i prosjektet og som har medført flere endringsmeldinger. Det er hovedsakelig feil på VA-anlegget som er avdekket og rapportert i forrige økonomirapport. Det er også valgt å ta en ekstra masseutskiftning på en del av et gravfelt som i utgangspunktet ikke var tatt med i prosjektet. Her vil det bli laget en sluttrapport etter prosjekthåndboken.

Prosjektporteføljen blir stadig overvåket av BKF med den intensjon at prosjektene skal bli gjennomført innenfor de avtalte tids- og kostnadsrammene. Det er ekstra krevende i usikre tider.

DEN NORSKE KIRKE

Bergen Kirkelige Fellesråd

SAKSFRAMLEGG

Saksbehandler	Klasse	Saksmappe	Gradering
Mette Svanes	021	21/08507-5	Ugradert

Råd/utvalg	Saksnummer	Møtedato
BKF - Bergen kirkelige fellesråd	43/22	14.09.2022

Strategiarbeid i fellesrådet sept. 2022

Vedlegg:

VM 2023-2024-utkast-del

Saksframlegg

Fellesrådet skal hvert år revidere Verdi- og måldokumentet og vedta dette i desembermøtet. I septembermøtet starter vi diskusjonen og åpner for innspill gjennom høsten.

Som kjent kommer $\frac{3}{4}$ av inntektene våre fra Bergen kommune. De viktigste prioriteringene fremkommer i budsjettene og i jevnlig kontakt med byrådsavdeling for kultur, mangfold og likestilling. (Fra 25.august er det gjort justeringer i byrådsavdelingenes ansvarsområder og navn. «Vår» byrådsavdeling heter nå Byrådsavdeling for kultur, sosial og inkludering – BKSI.)

For å få innspill fra flere politikere, har kirkevergen gjennom sommeren hatt møter med gruppelederne for de politiske partiene i Bystyret om hvilke saker de er opptatt av og hva de mener at kirken skal gjøre mer eller mindre av. De fleste partiene har ikke veldig konkrete innspill til kirken, men har litt ulike synspunkter om hva som er viktigst. Noe av det som er fremhevet er at kirken må:

- Følge opp forpliktelsen om å ta vare på skaperverket gjennom å ha en aktiv og rettferdig natur, klima- og miljøprofil
- Fortsette med det viktige diakonale arbeidet lokalt i menighetene
- Ha fokus på inkludering gjennom arbeid for flyktninger
- Ta vare på de som faller utenfor (motvirke utenforskap), noen peker særskilt på unge
- Tilby livssynsuavhengige fellesskap og aktiviteter
- Samarbeide med andre aktører om tilbud til trengende (f.eks. akuttovernatting?)
- Øke frivillig innsats (her har partiene litt ulik vinkling, men alle peker på viktigheten av frivillig arbeid og frivillige medarbeidere)
- Tilby kor- og kulturaktiviteter
- Planlegge nytt krematorium
- Samarbeide med andre aktører og det offentlige
- Hele tiden utfordre seg selv på hva kirken kan bidra med lokalt
- Tilby svar/løsning på samfunnets behov

Kirkevergen har et ønske om å knytte BKF sine mål og strategier enda tettere til Dnk og Bispedømmet sine mål, og foreslår å synliggjøre disse i VM-dokumentet. Vi ønsker også å involvere menighetene i arbeide med mål og satsinger for de neste årene, og vil be

menighetsrådene om innspill til dette.

Videre ønsker kirkevergen å dele VM-dokumentet i en strategisk del med overordnede mål og en handlingsdel der de ulike avdelingenes konkrete mål og tiltak fremkommer som oppfølging av de overordnede målene.

Vedlagt er utkast til den strategiske delen av VM-dokumentet for 2023-2024. Med bakgrunn i dokumentet, inviteres fellesrådet til å drøfte prioriteringer for BKF's arbeid de neste to årene. Dette vil, sammen innspill fra menighetene, gi grunnlag for å utarbeide mål og tiltak for virksomhetsområdene, altså handlingsdelen til VM-dokumentet.

Forslag til vedtak

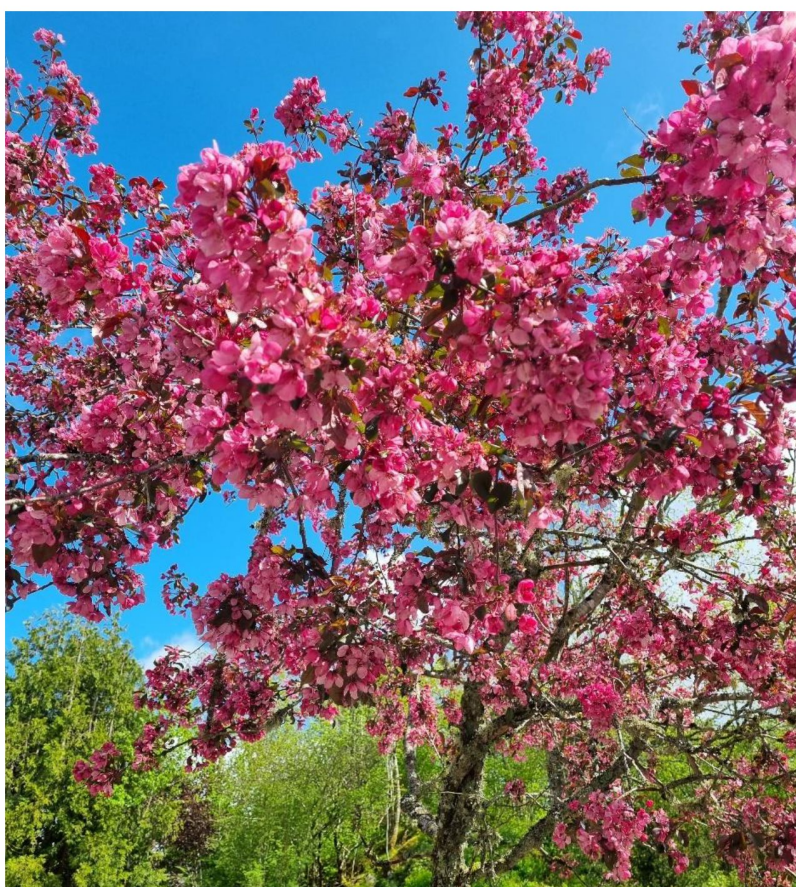
Bergen kirkelige fellesråd ber kirkevergen inkludere innspill fra møtet i det videre arbeidet med VM-dokumentet, samt å innhente synspunkter fra menighetene på prioriteringer for neste to-års periode.

DEN NORSKE KIRKE
Bergen kirkelige fellesråd

KIRKEN I BERGEN VERDI- OG MÅLDOKUMENT 2023-2024

UTKAST PER 2.9.2022

Må ha nytt bilde...

En relevant kirke

Kirken i Bergen er synlig og til stede i lokalmiljøene både til hverdag og fest, i sorg og glede.

Viktige **livshendelser** som dåp, konfirmasjon, vielser og begravelser feires og markeres i kirker og menighetshus, og skaper minner og rammer rundt menneskers liv. Kirkebyggene gir gjennom dette en tilknytning til det evige og til slektene som har gått foran, og de fremstår som landemerker og symbol på **lokal identitet** og tilhørighet. På samme måte representerer gravplassene varige og vakre omgivelser for sorg og lengsel, minner og ettertanke. Bergen kirkelige fellesråd (BKF) jobber kontinuerlig gjennom nybygging, rehabilitering og vedlikehold for at både **kirkebygg og gravplasser** skal fremstå som **verdige og vakre** elementer i lokalmiljøene.

Kirkene blir brukt hele uken, men det er **gudstjenesten** om søndagen som er selve «pulsslaget» i menighetenes aktivitet. Her samles menigheten om ord og sakramenter, og **trofelleskapet** bygges og næres gjennom liturgi, bønn og musikk som minner oss om Guds godhet og nærvær. Resten av uken brukes kirkene som kulturhus, seremonirom og sosialt møtested, og menighetene tilbyr et rikt utvalg av **aktiviteter** for barn og voksne i alle aldre. For eksempel har vi over 90 kor med til sammen nesten 2400 deltakere i Bergens menigheter. Og vi kan nevne ungdomsklubb, åpen barnehage, strikkekafe, vegetarmiddag, fredagstaco, bibeltid, trosopplæringstiltak, basar, osv. I tillegg kommer **diakonale tilbud** til sårbare grupper. Gjennom alle disse ulike aktivitetene bygges **felleskap og tilhørighet** som igjen kan motvirke ensomhet og **utenforskap**.

Kirken i Bergen er en av byens største **kulturaktører**. Med 34 kirkebygg som kulturarenaer og over 30 ansatte kulturarbeidere (kantorer og organister), skaper vi kulturopplevelser som beriker og stimulerer livene til hele byens befolkning. Dette skal vi fortsette med, og vi vil søke å få flere kunstuttrykk inn i flere kirker.

Fortsatt er nesten 2/3 av alle bergensere medlem i Den norske kirke (63,2%), men tallet på **medlemmer** har sunket med 8% de siste fem årene. Selv om tallet på nye medlemmer i 2021 var positivt (over 1300 døpte), trenger kirken å jobbe aktivt for å fortsatt være aktuell og relevant. Miljø- og klimautfordringene er noe som angår alle mennesker, og kirken vil ha fokus på dette gjennom arbeid med FN's bærekraftsmål. Vi vil fortsette med tilbud om Drop-in-dåp som gjør det enklere å bli døpt eller å døpe sine barn. Vi vil jobbe for mer åpne kirker og fortsette med de mange tilbudene ute i menighetene. Til dette trengs styrket økonomi, og vi vil derfor fortsette satsingen på økt givertjeneste. Vi skal også fortsette å utvikle verktøy for å rekruttere og beholde **frivillige** medarbeidere, og vi trenger flere diakoner som kan lede målrettet omsorgsarbeid lokalt.

Kirken i Bergen kan og vil være en viktig aktør i å bidra til gode liv og trygge lokalsamfunn, preget av toleranse, fellesskap og tilhørighet.

Mette Svanes
Kirkeverge

Visjon og verdier for kirken i Bergen

En visjon hjelper oss til å løfte blikket og viser oss at vi er involvert i noe som er større enn oss selv og vårt lokale fokus. Vi er en del av et prosjekt som samler hele kirken i Bergen — og den verdensvide kirke. Vår visjon er:

Mer himmel på jord

Verdiene minner oss på hva som skal kjennetegne vår adferd i møte med menneskene vi er i kontakt med og i utførelse av oppgavene våre. Både i en helt vanlig hverdag og i situasjoner som er krevende, skal verdiene være et kompass som hjelper oss til å ta gode beslutninger.

Åpen	Frimodig	Troverdig
<ul style="list-style-type: none"> • fordi vi har et tydelig oppdrag som vedrører hele Bergens befolkning. • Vi tilstreber åpenhet i prosesser og beslutninger og vil stimulere til samarbeid og refleksjon. • Vi ønsker nye ideer velkommen med positiv nysgjerrighet, og er åpen for alle som søker kirken. 	<ul style="list-style-type: none"> • fordi vi forvalter Evangeliet og viktige tjenester for hele Bergens befolkning. • Vi vil være en relevant kirke ved å være trygg, modig og åpenhjertig, og vi skal gjøre vårt arbeid kjent i Bergen. • Vi vil møte mennesker med engasjement og verdighet i livets ulike faser. 	<ul style="list-style-type: none"> • fordi hele Bergens befolkning og bevilgende myndigheter skal ha tiltro til våre tjenester. • Vi vil utføre vårt oppdrag med kvalitet, tydelighet og forutsigbarhet, og holde det vi lover. • Vi vil ta fatt på de utfordringer og tilpasningsbehov som møter oss.

Bergen kirkelige fellesråd (BKF) sitt verdi- og måldokument gir en beskrivelse av organisasjonen og dens oppdrag, samt overordnede mål for arbeidet. Det inneholder også mål og tiltak for hvert virksomhetsområde i kirkevergens stab, for 2023 og 2024.

VM-dokumentet vedtas av fellesrådet. Målgruppen for dokumentet er BKF's ansatte, menighetene, Bergen kommune, samarbeidspartnere og andre vi vil presentere virksomheten for.

Forankring og føringer

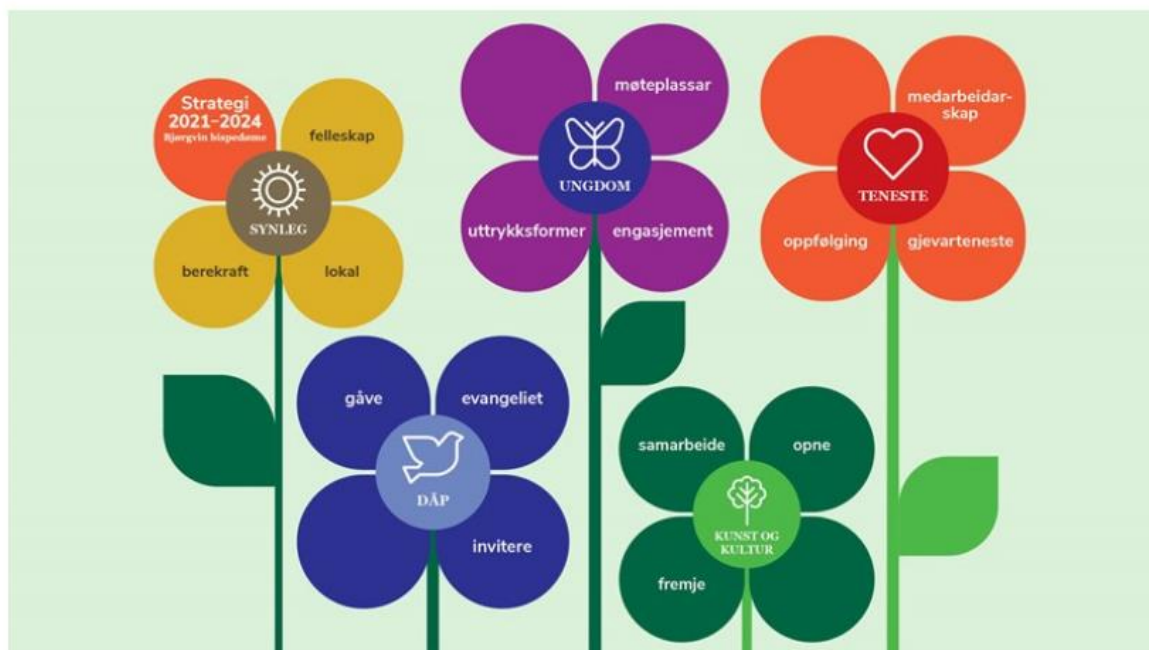
Bergen kirkelige fellesråd er en del av Den norske kirke og vi er forpliktet på strategien som Kirkemøtet har vedtatt for hele kirken. Det gir inspirasjon i arbeidet å være del av noe større, og vite at hele trossamfunnet har som mål å skape «mer himmel på jord» gjennom følgende strategi:

«Den norske kirke er en bekjennende, åpen, tjenende og misjonerende folkekirke, som vitner i ord og gjerning om frelse, frihet og håp i Jesus Kristus.»

Den norske kirkes strategi for 2022–2029	 Kirken åpner rom for tro	 Kirken er der livet leves	 Kirken er mer for flere
 Kirken for den enkelte	Forkynner evangeliet til mennesker gjennom hele livet	Styrker kirken som kulturarena og forvalter av kulturarv for alle generasjoner	Gir tilhørighet og skaper gode møteplasser og fellesskap fysisk og digitalt
 Kirken i samfunnet	Fremmer verdier som utfordrer og som bygger et godt samfunn for alle	Bidrar til å virkeliggjøre bærekraftsmålene – lokalt, nasjonalt og globalt	Motvirker utenforskap og utforsker nye måter å være kirke på
 Kirken som organisasjon	Styrker gjennom sin organisering en levende og nærværende folkekirke	Samhandler med organisasjonslivet, andre tros- og kirkesamfunn, offentlige, private og ideelle aktører	Skaper en mangfoldig, rekrutterende og inkluderende arbeidsplass og frivillighetsarena

BKF er også en del av Bjørgvin bispedømme, og har over halvparten av medlemmene i bispedømmet. Bispedømmerådet sin strategi for 2021 – 2024 gir derfor føringer for vårt arbeid:

Bjørgvin bispedømmeråd ønsker at kyrkja i Bjørgvin skal vera open, synleg og nær. Bispedømmet vil dei komande fire åra satsa særleg på dåp, ungdom, ei synleg kyrkje, kunst- og kultur og frivillig teneste.

Kirken og kommunen

Lov om tros- og livssynssamfunn (trossamfunnsloven, 2021) erstatter kirkeloven fra 1996. Formålet med loven er å understøtte tros- og livssynssamfunn jfr. §1. Loven viderefører den tidligere modellen for finansiering av Den norske kirke (Dnk), ved at staten finansierer prestedtjenesten og kommunen den øvrige virksomheten jfr. §14:

«Kommunen gir tilskudd til kirkens virksomhet lokalt, herunder tilskudd til bygging, vedlikehold og drift av kirkebygg. Tilskuddet skal sikre at kirkebyggene holdes i forsvarlig stand, slik at de kan benyttes til gudstjenester og kirkelige handlinger. Tilskuddet skal også sikre at soknet har tilfredsstillende bemanning ved gudstjenester og kirkelige handlinger, herunder kirketjener, klokker og organist/kantor ved hver kirke, og tilstrekkelig administrativ hjelp. Kommunens tilskudd gis etter budsjettforslag fra soknet. I budsjettforslaget skal også tilskudd til kirkelig undervisning, diakoni og kirkemusikk inngå.»

BKF er gravplassmyndighet for Bergen kommune, og Gravplassloven gir føringer for vårt arbeid, og for kommunens ansvar, jfr. §3:

«Gravplassmyndigheten har ansvar for art gravplasser og bygninger på gravplasser forvaltes med orden og verdighet og i samsvar med gjeldende bestemmelser. Utgifter til anlegg, drift og forvaltning av gravplasser utredes av kommunen etter budsjettforslag fra soknet. Etter avtale med soknet kan kommunen yte tjenester i stedet for å gi tilskudd.»

Vi står derfor i et nært forhold til Bergen kommune, og vi har sammenfallende mål om å gi gode tilbud til byens innbyggere i alle livets faser, fra vugge til grav.

Byrådets politiske plattform

Byrådet i Bergen kommune som tiltrådte høsten 2019 har på flere områder nevnt kirkens arbeid. Det foreslås for eksempel en destinasjonsavgift for cruiseturister som blant annet skal gå til vedlikehold av middelalderkirker og andre severdigheter i Bergen. Under kulturkapittelet står det at byrådet også vil støtte kulturaktiviteter i regi av Den norske kirke.

Plattformen har et eget kapittel for tros- og livssyn, og under følger to utdrag fra dette kapittelet:
«Byrådet vil derfor videreføre støtten til *Samarbeidsrådet for tros- og livssynssamfunn i Bergen* og sikre gode rammebetingelser for Bergen kirkelige fellesråd. Byrådet vil sikre diakoner i alle menigheter gjennom å finansiere minimum to nye diakonstillinger hvert år i bystyreperioden».

«Byrådet vil også gi mulighet til samtaler med sykehjemsprest, religiøse ledere eller andre livssynsledere i livets slutfase. Byrådet vil videreføre ordningen med fritak fra eiendomsskatt for ideelle organisasjoner, samt sikre tilstrekkelig areal til gravplasser i Bergen for kiste- og urnegraver. Byrådet vil sikre ivaretagelse av kirkebygg og middelalderkirkene i Bergen og vil derfor videreføre støtten til ny kirke i Sædalen og gjennomføre byggingen av ny kirke på Haukås, samt arbeide for bedre statlige tilskuddsordninger for å ta vare på middelalderkirkene».

Mål og strategier

Samtidig som kirken formidler et 2000 år gammelt budskap om Guds godhet og nærvær, er det avgjørende for kirkens fremtid at den klarer å være relevant og aktuell for bysamfunnet, lokalsamfunn og for enkeltmennesker. BKF bidrar til dette gjennom ansvaret for kirkebygg, gravplasser og i tilretteleggings- og oppfølgingsansvaret for arbeidet i menighetene.

I dette kapittelet presenterer vi noen overordnede mål som favner om hele vår virksomhet i kirkene i Bergen. Disse konkretiseres så i de påfølgende kapitlene (handlingsdelen) i spesifikke mål og tiltak for de ulike virksomhetsområdene i kirkevergens stab.

1 - Kirken skal være tilgjengelig og synlig i by- og lokalsamfunn

- **Kirkebyggene** skal forvaltes og vedlikeholdes som viktige kulturminner og identitetsmarkører. De skal så langt mulig tilgjengeliggjøres for bruk av alle gjennom hele uken.
- **Gravplassene** skal opparbeides og vedlikeholdes med parkmessig standard, og fremstå som verdige grøntområder.
- Det skal være lett å komme i kontakt med BKF og menighetene, bl.a. gjennom **Kirketorget**
- BKF skal **kommunisere** godt med sine samarbeidsparter og omgivelser. Det skal være enkelt å finne informasjon om kirken på oppdaterte **nettsider** og via sosiale medier.
- Kirken skal være mer synlig «der folk er», f.eks. på kjøpesentre, kulturarenaer, mm.
- Kirkens hus i Marken 34 skal videreutvikles som symbol og synlig møteplass.

2 – Kirken skal ha gode relasjoner internt og eksternt

- BKF vil videreutvikle den gode relasjonen til **Bergen kommune** gjennom møter, politiske seminarer og involvering i aktuelle aktiviteter.
- BKF vil ivareta et godt samarbeid med **prostene** og **bispedømmekontoret**, og bidra til en god relasjon til ny biskop i Bjørgvin. Vi er én kirke med ett oppdrag.
- BKF skal gjennom **samarbeid** bidra til å utvikle kirken regionalt og nasjonalt, og være en **ressurs** for andre fellesråd som trenger vår kompetanse.
- BKF vil utvikle tettere samarbeid med andre aktører innen **diakoni**, som f.eks. bymisjon, kirkens SOS, Samarbeidsrådet for Tros- og livssyn og andre lokale aktører.
- BKF vil bidra til tett samarbeid mellom administrasjon og **folkevalgte**, og mellom menighetsrådene.
- BKF skal være en god arbeidsgiver for sine ansatte og vi vil fremme en organisasjonskultur som er åpen, frimodig og troverdig.

3 - Kirken skal være inkluderende og åpen

- Kirken skal tilby **fellesskap og omsorg (diakoni)** til mennesker i ulike livssituasjoner og med ulike forutsetninger og tilgang på ressurser.
- Kirken skal være en kulturaktør som tilbyr **aktiviteter og opplevelser** med stor variasjon i uttrykk og innhold.
- Kirken skal tilby fellesskap og **tilhørighet for troende**, og vil fortsette satsingen på å rekruttere medlemmer gjennom dåp.
- BKF vil videreutvikle satsingen på **frivillighet** gjennom utvikling av «verktøykassen» og tilbud om bistand til menighetene.
- BKF vil arbeide for at flere **kirker** kan holdes mer **åpne**.
- Kirken skal legge til rette for verdige seremonier i livets viktigste faser; fødsel/dåp, konfirmasjon, velser og død/grav.

4 - Kirken skal være oppdatert og effektiv

- BKF vil bidra til at kirken får felles, effektive **digitale** verktøy, system og rutiner, og vil være en pådriver i å ta i bruk nye løsninger.
- Kirken har knapphet på ressurser, og BKF vil bidra til bærekraftig **økonomistyring** gjennom effektivisering og innføring av nye løsninger/systemer.
- BKF vil arbeide for **økte ressurser** til diakonalt arbeid, bl.a. gjennom forsterket satsing på fast givertjeneste
- BKF vil ivareta soknene (eierne) sine interesser overfor Akasia gjennom tett samarbeid og god eieroppfølging.

5 – Kirken tar klimautfordringene på alvor og skal jobbe aktivt med FN's bærekraftsmål

- BKF vil bidra til energisparing og miljø- og klimavennlige løsninger i byggforvaltning, gravplasser, mm.
- Kirken har et særlig ansvar for skaperverket og medmennesker, og vil jobbe med følgende bærekraftsmål:
3 – god helse og livskvalitet – Gjennom diakonalt arbeid gi omsorg og bidra til fellesskap og inkludering
11 - bærekraftige byer og tettsteder – Forvalte identitetsskapende kirkebygg og gravplasser, og skape møteplasser lokalt som bidrar til bedre levekår og livskvalitet.
16 – fred, rettferdighet og velfungerende institusjoner – Gjennom trosopplæring, dialog og økumenisk arbeid bidra til forsoning og fred.
14 og 15 - Livet under vann og på land – Bidra gjennom holdningsskapende arbeid og konkrete tiltak.

Strategisk fokus 2023-2024

Ved inngangen til 2023 vil mange hevde at pandemien er over og aktivitetene tilbake til «normalen». Vi vet jo likevel at mange kjenner på ettervirkningen etter to år med mer og mindre «nedstengning». For eksempel vet vi at pandemien førte til økning i bruk av psykiske helsetjeneste hos barn og unge, og at dette fryktes å gi langvarige konsekvenser. Ensomhet og utenforskap er forsterket og kontakter er brutt.

Tilsvarende er det utfordrende å «hente» tilbake frivillige medarbeidere til gjenoppstart av aktiviteter og tilbud etter langs tid uten tilbud.

Med denne bakgrunnen bør BKF fokusere særskilt på å styrke kirkens **omsorgsarbeid/diakoni** og rekruttering og oppfølging av **frivillige** medarbeidere.

Diakoni – fordi det er gjennom kirkens diakonale omsorgsarbeid at vi kommer i kontakt med sårbare grupper og kan tilby fellesskap og aktiviteter. På den måten kan vi motvirke utenforskap og ensomhet og skape tilhørighet og trygghet.

Frivillighet – fordi vi trenger mange frivillige til å gjennomføre alle oppgavene vi har i kirken, og til å møte de behovene som samfunnet rundt oss har. Men også fordi det å være frivillig betyr å være inkludert og få en meningsfull oppgave i fellesskap med andre.

Fellesrådets oppdrag og rolle

Kirkelig fellesråd sin rolle og oppgave er beskrevet i “Kirkeordning for Den norske kirke”, en forskrift til trossamfunnsloven, trått i kraft i 2021, §15-23:

- Ivareta administrative og økonomiske oppgaver på vegne av soknene, bl.a. tilsetting og arbeidsgiveransvar
- Utarbeide mål og planer for den kirkelige virksomheten i kommunen
- Fremme samarbeid mellom menighetsrådene
- Ivareta soknens interesser i forholdet til kommunen

Et overordnet formål med hele BKF's virksomhet er å legge til rette for at menighetsrådenes oppdrag kan lykkes: «å vekke og nære det kristelige liv i soknet.» Det er ute i menighetene kirkens oppdrag virkeliggjøres – i gudstjenestenes samling om ord og sakrament, og i de mange møtene med mennesker.

I tillegg beskriver kirkeordningen fellesrådets ansvar slik:

- a. bygging, drift og vedlikehold av kirker,
- b. anlegg, drift og forvaltning av gravplasser,
- c. opprettelse og nedleggelse av stillinger som lønnes over fellesrådets budsjett,
- d. anskaffelse og drift av kirkekontor,
- e. administrativ hjelp for prostene når kirkens virksomhet nasjonalt yter tilskudd til det,
- f. anskaffelse av lokaler, utstyr og materiell til konfirmasjonsopplæring.

Forvaltningsvirksomheten i BKF omfatter 65.000 kvadratmeter bygg og over 700 dekar anlegg fordelt på 34 kirkebygg, fire kapeller og 28 kirkegårder/gravplasser med tilhørende eiendommer. Ansvar for gravplass og gravplassmyndigheten er beskrevet i gravplassloven med tilhørende forskrifter.

BKF er et av landets største fellesråd og omfatter over halvparten av innbyggerne i Bjørgvin bispedømme. Dermed har BKF en naturlig forpliktelse overfor omkringliggende fellesråd med tanke på rådgivning og samarbeidsprosjekter. BKF engasjerer seg også i saker som vedrører Den norske kirke (Dnk) på nasjonalt nivå.

Organisering av BKF

Oppgavene som er beskrevet i kirkeordningen ivaretas av kirkevergens administrasjon, inkl. kirketorget og gravplassforvaltningen. Her jobber 28 personer, mens ca 140 medarbeidere fordeler seg på administrasjonsledere, kantorer, kirketjenere, kateketer/pedagoger og diakoner i de 25 menighetene.

BKF har ett styrende organ, fellesrådet, som er sammensatt av én representant fra hvert av byens 25 menighetsråd, og i tillegg én representant oppnevnt av kommunen og én prost oppnevnt av biskopen. Fellesrådet har to forberedende underutvalg: arbeidsutvalget (AU) og administrasjonsutvalget, med delegert myndighet til beslutninger på vegne av fellesrådet i gitte saker i henhold til mandat.

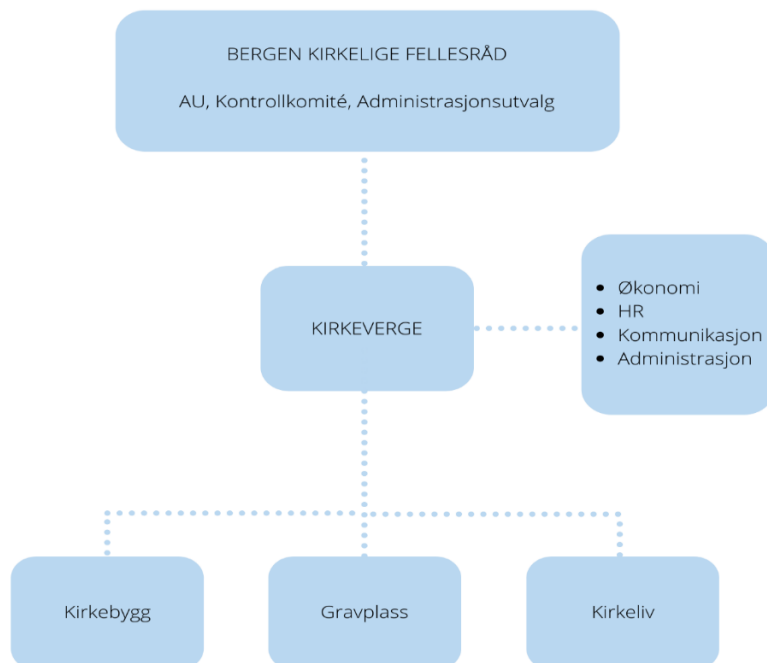
Fellesrådet har to rådgivende underutvalg: gravplassutvalget og kirkebyggutvalget. I tillegg har BKF en kontrollkomité som rapporterer direkte til fellesrådet. Fellesrådet har oppnevnt et eget kulturutvalg som skal stimulere og styrke BKF's kulturarbeid.

Akasia AS er et konsern som eies 100% av soknene i Bergen. Fellesrådet forvalter eierskapet på vegne av soknene og utgjør generalforsamling for selskapet. I tillegg er BKF medeier Kirkepartner AS, som

leverer digitale løsninger og tjenester til kirken. Fellesrådet har utarbeidet en egen Eiermelding som redegjør for mål og forventning til selskapene.

Organisasjonskart

Handlingsdel – mål for virksomhetsområdene:

DEN NORSKE KIRKE

BKF Menighetsavdelingen

SAKSFRAMLEGG

Saksbehandler	Klasse	Saksmappe	Gradering
Lars Kristian Stendahl Gjervik		22/04702-5	Ugradert

Råd/utvalg	Saksnummer	Møtedato
BKF - Bergen kirkelige fellesråd	44/22	14.09.2022

Etablering av Kirkelig kultursenter vest**Vedlegg:**

- 0 Kyrkjeleg kultursenter vest saksorientering fra arbeidsgruppa
- 1 Mandat for arbeidsgruppe kirkelig kultursenter vest
- 2 Søknad til Kirkerådet - Kyrkjeleg kultursenter vest
- 3 Kyrkjemusikarane sitt syn på KKS SV 25-3-2021
- 4 22_00405-12 Tildeling av midler til kirkelige kultursentre, kulturmidler 2022 - Kirkelig kultursenter VEST
- 5 Budsjett kyrkjeleg kultursenter vest
- 6 Stadfesting Det vestnorske teateret
- 7 Stadfesting om samarbeid - Kirkekunstsamlingen - UiB
- 8 Uttale frå Selje regionale pilegrimssenter
- 9 Brev Kyrkjeleg kultursenter Vest 2022- Mellomalderklyngen
- 10 Støttbrev Kirkelig kultursenter Vest_Borealis
- 11 tilråding - Ragnhild Margrethe Gudbrandsen
- 12 Bekreftelse fra RPS Bergen om interesse for samarbeid med Kirkelig Kultursenter Vest
- 13 Bekreftelse på ønske om samarbeid fra Berge kirkeautunnale

Saksframlegg**Bakgrunn**

Dei folkevalde råda Bergen domkirke menighetsråd, Bergen kirkelige fellesråd og Bjørgvin bispedømeråd oppnemnte i april 2020 ei arbeidsgruppe som har greidd ut behovet og potensialet for etablering av eit «Kyrkjeleg kultursenter vest».

Arbeidsgruppa har hatt ein folkevald og ein tilsett frå kvar av dei tre organa som medlemmer.

Gruppa legg her fram si tilråding for oppdragsgjevarane.

Kyrkerådet utlyste våren 2022 tilskotsmidlar, i alt kr 700 000, i etableringsstøtte til kyrkjelege kultursenter, med søknadsfrist 20. mai. På vegne av sine oppdragsgjevarar, med tydeleg atterhald om manglande vedtak om oppretting, søkte arbeidsgruppa om etableringsbidrag på kr 600 000.

Kyrkjeleg kultursenter vest fekk tildelt kr 550 000 i etableringsstøtte med desse vilkåra:

«Kirkelig kultursenter Vest tildeles kr. 550.000 under forutsetning av at:

- *det gjøres nødvendige vedtak høsten 2022 om opprettelse av senteret.*
- *virksomhetsbeskrivelsen tydeliggjør relasjonen til ansvarsområdene som er gitt bispedømmets kulturrådgiver.*
- *senterets profil blir i tråd med det presenterte ønsket fra kirkemusikerne i bispedømmet.*

Kirkerådet kommer tilbake med informasjon om utbetaling av midlene når vi har mottatt informasjon om at det er gjort vedtak om å opprette Kirkelig kultursenter Vest med tydeliggjøring av virksomhetens relasjon til kulturrådgivers ansvarsområde og en spisset profil for senteret.»

Arbeidsgruppa si tilråding:

KYRKJELEG KULTURSENTER VEST *skape – dele – inspirere*

Kva kan eit kyrkjeleg kultursenter være?

Kyrkjeleg kultursenter vest skal være eit nettverk av kompetanse, enkeltmenneske og miljø på Vestlandet, med eit felles ønske om at kulturlivet må bløme i den lokale kyrkja og at Den norske kyrkja framstår som ein attraktiv og profesjonell aktør innan norsk kulturliv.

Med bakgrunn i landsdelen sine historiske røter i «arven frå vest», internasjonalt samspel mellom nasjonar, mellom by og bygd, det folkelege og det faglege, friviljuge og profesjonelle, skal senteret utvikle ein særskilt metode for mangfald til nytte og inspirasjon for kyrkja nasjonalt. Nettverket er knytt til bispedømet si kulturrådgevarstilling og fagkompetansen som ligg i kyrkjemusikarkollegiet. Sjå meir om profil og innhald i vedlegg 0.

Overordna mål for kultursenteret ¹

«Kunst- og kulturuttrykk skal vere ein vital del av den lokale kyrkja ved å:

- a. la kunst- og kulturuttrykk vide ut forkynninga og opne opp eit rom for tru
- b. fremje kyrkja sitt eige arbeid med kyrkjemusikk, kunst og kultur
- c. utvikle samarbeidet mellom kyrkja og det lokale kunst- og kulturlivet»

Korleis kan vi me arbeida?

1. Byggje nettverk, alliansar og samarbeid mellom kyrkje, kulturliv og andre samfunnsaktørar
2. Initiere tiltak for fagleg utvikling i samarbeid med kunstnarar og kyrkjelydar
3. Formidle kompetanse knytt til kyrkja sitt kulturengasjement til kyrkjelydar og kunst- og kulturmiljø, gjennom seminar, workshops, litteratur, føredrag osv.
4. Skape dialog mellom kunstnarar, kulturarbeidarar, leiarar og fagmiljø
5. Vere ein ressurs for større utoverretta prosjekt/festivalar i bispedømet
6. Andre aktuelle oppgåve kan vera:
  - o Etablere nettverk av kyrkjelege kulturskuletilbod
  - o Rådgjevartenester: utstyr, lys, lyd, instrument i kyrkjer, samt oversyn over tilgjengeleg utstyr i kyrkjene
  - o Distribuere tilbod om aktuelle konserter/aktørar for kyrkjeturne, t.d. sceneproduksjonar, kyrkjekor, kunstnarar, musikarar.

Selskapsform/ organisasjonsform, styring og oppstart

Kyrkjeleg kultursenter vest vert organisert som eit idéelt aksjeselskap med rom for fleire eigarar, t.d. fellesråd og ymse kyrkjekulturelle verksemdar. Grunneigarane forpliktar seg ved etablering av aksjeselskapet til å bidra med personell/kulturfaglege ressursar etter evne, (t.d. kulturrådgevar, kulturleiar, kantorar), kontorfasilitetar, administrativ bistand og økonomisk bidrag. Selskapet skal ikkje

sjølv ha tilsette. Dagleg leiar vert tilsett og får kontorplass hjå ein av eigarane. Den tilsette skal ha god kjennskap til kyrkja sitt verdigrunnlag og til arbeid med kultur i kyrkja.

Generalforsamlinga skal, i samråd med ein representant for kyrkjemusikarane i bispedømet og kulturrådgjevar ved bispedømekontoret, oppnemne eit styre innan 20.10.2022.

Styret for senteret bør ikkje representere institusjonar, men bestå av enkeltpersonar med fagleg engasjement, tyngd og erfaring frå kyrkje-musikk, -kunst og -kultur, publikumsutvikling m.m. Kyrkjemusikarane i bispedømet skal ha ein representant i styret.

Arbeidsgruppa tilrår at Bergen domkirke menighet, Bergen kirkelige fellesråd og Bjørgvin bispedøme kvar bidreg med driftsmidlar på 100 000 kr kvart år i etableringsåra 2023-2025. Bjørgvin bispedøme bidreg i tillegg permanent med 20 % kulturrådgjevarressurs.

Forslag til vedtak

1. Bergen kirkelige fellesråd takkar arbeidsgruppa for saksutgreiinga og sluttar seg til arbeidsgruppa sine tilrådingar om etablering av Kyrkjeleg kultursenter vest.
2. Med atterhald om likelydande vedtak i Bispedømerådet og Domkirkens menighetsråd, vedtek BKF å etablere Kyrkjeleg kultursenter vest som eit ideelt aksjeselskap.
3. Fellesrådet oppnemner Kyrkjeverjen eller den kyrkjeverjen peiker på, til å representere Bergen kyrkjelege fellesråd på Kyrkjeleg kultursenter vest sine generalforsamlingar.
4. Fellesrådet ber kyrkjeverjen setje av kr 100.000 i årlege budsjetter i 2023-2025 (etableringsfase). Etter dette ber fellesrådet om ei evaluering og ny sak om vidare finansiering.

26.08.2022

KYRKJELEG KULTURSENTER VEST

Saksorientering frå arbeidsgruppa.

Arbeidsgruppa har bestått av:

Ragna Sofie Grung Moe – Seniorrådgjevar kultur, Bjørgvin bispedømekontor

Karl Johan Kirkebø – Folkevald, Bjørgvin bispedømeråd

Marit Jørstad – Daglig leder Domkirken menighet

Gunnar Wik – Folkevald Domkirken menighetsråd

Therese Nesse Mokkalbost – folkevald Bergen kirkelige fellesråd

Lars Kristian Stendahl Gjervik – Sjef menighetsavdelingen BKF.

Kyrkjemusikarane i Bjørgvin bispedøme oppnemnde i oktober 2020 kantor Tonje Eriksen til sin representant i arbeidsgruppa. Kantor Gerda Otterstein tok over vervet i januar 2022.

Arbeidsgruppa konstituerte seg sjølv og valde Karl Johan Kirkebø som sin leiar.

Arbeidsgruppas mandat har i hovudsak vore å grei ut spørsmåla:

- a. Er det behov for eit Kyrkjeleg kultursenter vest?
- b. Korleis kan eit kyrkjeleg kultursenter styrke kyrkja sitt indre liv og kyrkja som kulturaktør i samfunnet?

Se elles vedlegg for hele mandatet.

Kartlegging av behov.

Det er gjort eit grundig arbeid med å kartleggje behov, innhald og profil for eit kultursenter og utkast til innhald har vore drøfta på følgjande møtestadar:

1. *Innspillsmøte ifm med Faqdaagar for kyrkjemusikarar i Bjørgvin bispedømme 26. september 2019 – St Jakob kirke*
  - a. Hva må til for å sikre engasjement og begeistring for Den norske kirke?
  - b. Hvordan kan musikk, kunst og kultur brukes aktivt for å oppnå dette?
  - c. Hvilken rolle har du i dette?
  - d. Hvilke ressurser ville du trenge for å bli en bedre kulturarbeider i kirken?
  - e. Trenger vi et regionalt kultursenter på Vestlandet?
  - f. Bør et ressurscenter ta opp i seg alle deler/hele kirkemusikk/kulturfeltet eller bør man satse genrespesifikt?

Innledning ved styreledere fra hhv Kirkemusikksenter Nord, Øivind Mikalsen og Senter for Kunst, kultur og kirke, Hans-Olav Baden.

2. *Teamsmøte med kyrkjemusikarar i Bjørgvin bispedøme 25. mars 2021*

Kyrkjemusikkutvalet i Bjørgvin bispedøme og stiftsdirektøren inviterte alle kyrkjemusikarar i Bjørgvin bispedøme til møte på Teams for å presentere framlegg til ny strategi for bispedømet, samt planar for eit Kyrkjeleg kultursenter vest. Alle fekk tilsendt spørjeundersøking i etterkant.

3. *Stiftsmøte Bjørgvin bispedøme - Bergen 16. – 18. november 2021*

Planane for eit kyrkjeleg kultursenter vest var del av ein kulturpresentasjon for alle prestar tilsett i Bjørgvin bispedøme

4. Arbeidsgruppa har vidare invitert til ulike høyrings/forankringsmøte med desse tema:
KYRKJELEG KULTURSENTER VEST

- a. Noko for oss?
- b. Korleis kan vi styrke kyrkja som kulturarena og forvaltar av kulturarv for alle generasjonar?
- c. Korleis kan kunst - og kulturuttrykk verte ein vital del av den lokale kyrkja?
  - la kunst- og kulturuttrykk vide ut forkynninga og opne opp eit rom for tru
  - fremje kyrkja sitt eige arbeid på kyrkjemusikk, kunst og kultur
  - utvikle samarbeidet mellom kyrkja og det lokale kunst- og kulturlivet.
 (Frå bispedømet sin strategi 2021-2024)

5. Møte med representantar for sokneråd, fellesråd og kyrkjeleg tilsette i Sunnfjord prosti Førde 2. desember 2021

Kva kulturressursar kan de bidra med inn i kompetansenettverket, og kva ressursar har de mindre av, men kunne ønske påfyll av.

6. Øygarden Fellesråd 17.2 - Straume

Fellesmøte for kyrkjeleg tilsette. Informasjon og innspillsmøte.

7. Leiarmøte for alle kyrkjevevjer og prostar i Bjørgvin bispedøme Bergen 8. mars

Hovudpunkt frå møte og spørjeundersøkingar

Kyrkja i Bjørgvin:

- a. ønskjer meir kunnskap, kompetanse og tilrettelegging på kunst- og kulturfeltet, slik at det blir enklare å prioritere dette lokalt.
- b. ønskjer at eit kultursenter må styrke og gjere gudstenesteliv og salmesong, diakoni og undervisning rikare.
- c. ønskjer at kultursenteret må nytte og sjå ressursar lokalt, både tilsette og friviljuge
- d. ønskjer at kultursenteret skal bidra til at Bjørgvin bispedøme sin kyrkjekulturelle identitet
- e. vert styrka

8. Spørjeundersøking blant kyrkjemusikarar i Bispedøme.

Prioriterte ønskje frå spørjeundersøkinga:

Vi ønskjer at nettverket må:

- a) byggje nettverk, alliansar og samarbeid mellom kyrkje, kulturliv og andre samfunnsaktørar.
- b) initiere tiltak for fagleg utvikling i samarbeid med kunstnarar og kyrkjelydar
- c) formidle kompetanse knytta til kyrkja sitt kulturengasjement til kyrkjelydar og kunst- og kulturmiljø gjennom seminar, workshops, litteratur, føredrag osv.
- d) skape dialog mellom kunstnarar, kulturarbeidarar, leiarar og fagmiljø.

Mogelege samarbeidspartnarar

Som vedlegg ligg stadfesting/kommentar vedr. mogeleg framtidig samarbeid frå:

Vestland teater, Kirkekunstsamlingen, Universitetsmuseet, Selje Regionale pilegrimssenter, Mellomalderklyngen ved UiB, Borealis festival, skodespelar Ragnhild Margrete Gudbrandsen, Bergen regionale pilegrimssenter.

EIGARSKAP

Eigarane er Bjørgvin bispedøme, Bergen kirkelige fellesråd og Bergen domkirke menighetsråd, og andre kyrkjelege fellesråd/sokn som ønskjer å etablere ein tenleg struktur for framtidig samarbeid. Andre aktuelle deleigarar kan vere turnéprodusentar, kyrkjeakademi, Bergen kirkeautunnale, Kirkesangforbundet, Ung kirkesang, Teater Vestland m.m. Deleigarane vil få særskilt tilgang til tenester og kompetanseutvikling (ref. [Norsk Publikumsutvikling](#))

SELSKAPSFORM/ORGANISASJONSFORM

Kvifor ideelt aksjeselskap?

Eit ideelt aksjeselskap definerer i vedtektene eit bestemt formål. Formålet for kultursenteret er ikkje-kommersielt, og av kulturell, sosial og miljømessig art. Det er ikkje anledning til å ta ut utbytte i selskapet. Til forskjell frå ein foreining er eit aksjeselskap ikkje ein medlemsorganisasjon, der medlemmar kan ta over styringa av drifta. Eit ideelt aksjeselskap sikrar drifta fordi eigarane sjølve tar avgjerslene. Slik vert kjerneverdiane i Kyrkjeleg kultursenter vest og eigarane Bergen kirkelige fellesråd, Bergen domkirke menighetsråd og Bjørgvin bispedømeråd og komande deleigarar sine interesser tatt vare på. Intensjonen er å etablere ei slank og effektiv verksemd, med eit minimum av driftskostnader; spele på lag med, og nytte ressursane hjå eigarane og sjå resultat og vekst «i felt». Eit ideelt aksjeselskap står òg mye friare enn rettssubjektet Den norske kyrkje til å søkje støtte frå t.d. Norsk kulturråd, støtte til prosjekt frå det offentlege og relevante fond og legat, samt privat næringsliv. Eit ideelt aksjeselskap gir mindre økonomisk risiko for den enkelte eigar og har egne reglar knytt til skatt og moms som er gunstige for å nå formålet.

Ved val av ideelt aksjeselskap er aksjelova førande for styringsstrukturen.

Generalforsamlinga har ein representant frå kvar hovudeigar og etter kvart ein felles representant for dei mindre eigarane, samt ein representant for kantorane i bispedømet.

Generalforsamlinga skal, i samråd med ein representant for kyrkjemusikarane i bispedømet og kulturrådsgjevar ved bispedømekontoret, oppnemne eit styre personar innan 20.10.2022.

Arbeidsgruppa tilrår at Kyrkjeleg kultursenter vest skal ha eit profesjonelt styre med erfaring/kompetanse innan t.d.:

kyrkjemusikk – kultur – kunst

Scenekunst

Liturgi/teologi

Kyrkjehistorie

Musikk/Kulturproduksjon

Prosjektutvikling

Samtidig som ein veljer eit profesjonelt styre, må ein sikra at samhandlinga med kyrkjas liv blir sikra. Arbeidsgruppa ser det som viktig at eit kultursenter ikkje blir ein satellitt som driv med sine egne ting uavhengig av resten av kyrkjelivet.

Ref: Styret for [Grieg07](#)

Det vert tilsett ein dagleg leiar i 100%. Leiaren drar vekslar på og samarbeider tett med bispedømet sin kulturrådsgjevar og kunst -, musikk,- og kulturkompetanse hjå dei andre eigarane. Leiar er ansvarleg for at det vert etablert ein langsiktig og berekraftig økonomi for kultursenteret. Leiar skal, med grunnlag i innmelde behov og ønskjer frå fellesråd, sokn, og andre samarbeidsrelasjonar, etablere samarbeid med kulturfeltet, utvikla ein tydeleg profil for senteret (inkludert nettsider) og invitere til kurs, føredrag, workshop og kunstfaglege program. Kyrkjeleg kultursenter vest har base i Bergen, men skal først og fremst vere ein samarbeidspartner og ein profesjonell ressurs for heile Bjørgvin bispedøme/Vestland fylke.

Økonomi - Finansiering (sjå vedlegg)

Budsjett og finansieringsplan syner ei oppbygging av budsjettvolumet frå om lag 650 000 i 2022 til ei årleg ramme på om lag 1 400 000 i 2025.

PROFIL OG INNHOLD

Kyrkjeleg kultursenter vest skal ikkje være eit hus, men ha «lause teltpluggar», vere ambulerande «fødselshjelpar» for møte mellom soknet/lokalkyrkja og bispedømet sine strategiar og ønskje, med særskilt vekt på kyrkjemusikarane si rolle i dette samspelet.

Kyrkjeleg kultursenter vest skal foredra og synleggjere landsdelen sin kulturelle identitet med Arven frå vest, samspel mellom det folkelege og det faglege, profesjonelle og friviljuge aktørar innan alle kunstformer.

Saman med den kyrkjelege kulturkompetanse som finst i heile bispedømet vil nettverket syta for at kyrkjemusikk – kunst og kultur gjer kyrkja til ein attraktiv kjelde til glede for menneske i alle aldrar, frå alle miljø.

Relasjon til kulturrådgevaren i bispedømet

Kyrkjerådet er tydeleg på etableringa må leggjast tett inntil oppdraget for kulturrådgevaren i bispedøme. Arbeidsgruppa skreiv dette om relasjonen til bispedømet i søknaden til kyrkjerådet:

«Björgvin bispedømme er ein av dei tre hovudeigarane av Kyrkjeleg Kultursenter Vest. Dei innvilga prosjektutviklingsstøtte på kr 200 000 i 2021.

Kultursenteret sitt hovudmål er identisk med bispedømet sin strategi for 2021-2025, punkt 4:

Kunst- og kulturuttrykk skal vera ein vital del av den lokale kyrkja ved å

- a. *la kunst- og kulturuttrykk vide ut forkynninga og opne opp eit rom for tru*
- b. *fremje kyrkja sitt eige arbeid på kyrkjemusikk, kunst og kultur*
- c. *utvikle samarbeidet mellom kyrkja og det lokale kunst- og kulturlivet*

Bispedømet vil vidare at kultursenteret skal

- a. *sikra meir og betre kultur i kyrkja, og meir kyrkje i kulturen.*
- b. *Auka kunnskap, kompetanse og formidlingsevne på kulturfeltet.*
- c. *Byggja på det unike, uortodokse og frodige vestlandske «lynne».*
- d. *Sikre både tradisjon og fornying for kyrkja sitt kunst-, kultur- og musikkliv for slik å utvide og berike rommet for tru.*
- e. *Å vera ein ressursbank, kompetansebase og produsenteining for kyrkjelege musikk- og kulturarrangement.*
- f. *Utvikla innhald, i dialog med kulturfeltet, som involverer og engasjerer både barn, unge og den eldre del av befolkningen.*
- g. *Aktivera og aktualisera vår religiøse kulturarv, med særskilt fokus på kyrkjemusikk, kyrkjekunst og kyrkjearkitektur.*
- h. *Vere ein aktiv bidragsytar til utvikling av pilegrimsfeltet i bispedømet*

Kyrkjeleg kultursenter vest skal ha sin base i Den norske kyrkje, men finne sin identitet i dialog med andre tros- og livssyns- aktørar, samt ulike kunstnarlege genre og uttrykk.

Kyrkjeleg kultursenter vest skal styrke bispedømet si satsing på kultur og auke kapasitet på feltet. Kultursenteret verksemd skal komplettere kulturrådgevaren sitt arbeidsfelt og sjølv kunne bistå som produsent når det er ønskje om det.

Dette står ikkje i motsetnad til bispedømet sin kulturrådgevar, som definerer seg som «kyrkjekulturelle fødselshjelpar», i hovudsak ein som skal stimulere, styrkje og framelske det som skjer ute i «felt».

Frå etableringa av kulturrådgjevarstillingene i Den norske kyrkja i 2019, har målsettinga vore å:

- a. *inspirere til økt kulturvirksomhet i et samspill mellom ulike kulturaktører fra det brede kulturliv,*
- b. *koordinere aktiviteter,*
- c. *bygge den kirkelig kulturkompetansen,*
- d. *koordinere og videreformidle kompetanse fra de ulike kirkelige kulturfestivaler slik at kulturlivet får blomstre i lokalmenighetene, og Den norske kirke fremstår som en attraktiv og profesjonell aktør innen norsk kulturliv.*

Kyrkjeleg kultursenter vest er forankra i denne arbeidsmetoden/visjonen, og vil kunne svare på og møte eit aukande behov for kunnskap og inspirasjon frå ei meir kulturbevisst og kulturglad kyrkje.»

DEN NORSKE KIRKE

Bergen kirkelige fellesråd

ÅPEN | FRIMODIG | TROVERDIG

Kirkelig kultursenter vest

Mandat for arbeidsgruppen

Arbeidsgruppen består pr. 24.04.2020 av:

Ragna Sofie Grung Moe – Seniorrådgiver kultur, Bispedømmekontoret

Karl Johan Kirkebø – Folkevalgt, Bjørgvin Bispedømmeråd

Marit Jørstad – Daglig leder domkirken menighet

Gunnar Wik – Folkevalgt domkirken menighetsråd

Therese Nesse Mokkelbost – folkevalgt Bergen kirkelige fellesråd

Lars Kristian Stendahl Gjervik – Sjef menighetsavdelingen BKF.

1. Eierskap og forankring.

Arbeidsgruppen oppnevnes av de folkevalgte organene Bergen domkirke menighetsråd, Bergen kirkelige fellesråd og Bjørgvin bispedømmeråd. Det er en folkevalgt og en ansatt fra hver av de tre organene. Arbeidsgruppen konstituerer seg selv.

Arbeidsgruppens mandat vedtas av de tre folkevalgte organene.

2. Mål.

Arbeidsgruppen bes om å utrede saken om etablering av Kirkelig kultursenter vest, og legge fram sin rapport med anbefalinger senest 1. mai 2021.

Det som skal utredes er: (listen er ikke uttømmende, og vi ber arbeidsgruppen utrede det den mener er nødvendig for saken)

- Er det behov for et Kirkelig kultursenter vest?
  - Herunder; hvordan kan et kirkelig kultursenter styrke kirkens indre liv og kirken som kulturaktør i samfunnet.
- Eierskap. (Hvem skal eie Kirkelig kultursenter vest)
- Selskapsform/ organisasjonsform. (F.eks. stiftelse, as, ideell organisasjon, underavdeling osv.)
- Styringsstruktur.
- Finansiering.
- Mulig profil og innhold.

3. Økonomi

Rådsorganene stiller med nødvendige ressurser etter evne. Arbeidsgruppen kan fritt søke om ekstern finansiering ved behov.

Søknadsskjema

Kulturmidler til opprettelse av kirkelige kultursentre i bispedømme 2022

<p>Ved søknadsbehandling vil det særlig bli vektlagt at:</p> <ul style="list-style-type: none"> • senteret utfyller et behov i regionen • senteret får en bærekraftig organisasjonsform • tiltaket har en realistisk plan for senterets økonomi for tre år frem i tid (både utgifter og inntekter) 	
<p>Beskriv og begrunn senterets organisasjonsform med vekt på dens bærekraft i regionen</p>	<p>Kyrkjeleg kultursenter vest vert organisert som et ideelt aksjeselskap med rom for fleire eigarar, t.d. fellesråd og ymse kyrkjekulturelle verksemder.</p> <p>Med utgangspunkt i eit initiativ frå Bergen domkyrkje menighet, har Kyrkjeleg kultursenter vest som konsept, vore diskutert grundig i møte mellom dei potensielle grunneigarane Bergen domkirke menighetsråd, Bergen kirkelige fellesråd, og Bjørgvin bispedømeråd. Dei nedsatte i april 2020 ei arbeidsgruppe med folkevalde og ansatte som fekk i oppdrag å utrede vilkåra for eit kyrkjeleg kultursenter vest. Arbeidsgruppa skal levere sin rapport i september 2022, for handsaming i deira respektive politiske utval. Formalitetane i denne søknaden er derfor gitt under forutsetnad av endelege politiske vedtak hjå eigarane.</p> <p>Grunneigarane forpliktar seg ved etablering av aksjeselskapet til å bidra med ressursar i form av kulturfagleg kompetanse (t.d. kulturrådgjevar, kulturleiar, kantorar), kontorfacilitetar, administrativ bistand og økonomisk bidrag.</p> <p>Selskapet skal ikkje sjølv ha tilsette. Dagleg leiar vert tilsett og får kontorplass hjå ein av eigarane.</p> <p>Den tilsette skal ha god kjennskap til kyrkja sitt verdigrunnlag og til arbeid med kultur i kyrkja.</p> <p>Kvifor ideelt aksjeselskap? Eit ideelt aksjeselskap må i vedtektene setja som mål å ivareta eit bestemt formål utan at det skal gå på bekostning av aksjelovens krav til sunn forretningsdrift.</p> <p>Formålet for kultursenteret er ikkje- kommersielt, og av kulturell, sosial og miljømessig art. Det vil ikkje bli tatt utbytte i selskapet. Det er ikkje ein medlemsorganisasjon, der medlemmar kunne tatt over styringa av drifta. Eit ideelt aksjeselskap sikrar drifta fordi eigarane sjølve tar avgjerslene. Slik vert kjerneverdiane i Kyrkjeleg kultursenter vest og eigarane Bergen kirkelige fellesråd, Bergen domkirke menighetsråd og Bjørgvin bispedømeråd og komande deleigarar sine interessar tatt vare på gjennom denne organisasjonsforma. Intensjonen er å etablere ein slank og effektiv verksemd, med eit minimum av driftskostnadar; spele på lag med, og nytte ressursane hjå eigarane og sjå resultat og vekst «i felt».</p> <p>Eit ideelt aksjeselskap står òg friare enn rettssubjektet Den norske kyrkje til å søkje støtte frå t.d. Norsk kulturråd, støtte til prosjekt frå det offentlige og</p>

	<p>aktuelle fond og legat. Eit ideelt aksjeselskap gir mindre økonomisk risiko for den enkelte eigar og har eigne reglar knytt til skatt og moms som er gunstige for å nå formålet.</p> <p>Det er etablert dialog med Bergen kommune - og dei har innvilga ein forprosjekteringstønad på kr 20 000,-. Viktigare enn sjølve pengesummen, er i denne samanheng ei positiv haldning til prosjektet, som borgar for fortsatt god dialog i forsetjinga.</p>
<p>Beskriv behovet for et kirkelig kultursenter i regionen, dets oppgave(r) i forhold til dette og hvordan dere skal realisere dette</p>	<p>BEHOV:</p> <p>Det er gjort eit grundig arbeid med å kartlegge behov, innhald og profil, for eit kultursenter, med utgangspunkt i disse spørsmålene: «Er det behov for et Kirkelig kultursenter vest? Hvordan kan et kirkelig kultursenter styrke kirkens indre liv og kirken som kulturaktør i samfunnet:</p> <p><u>26 september 2019 – St Jakob kirke</u> <u>Innspillsmøte ifm med Fagdagar for kyrkjemusikarar i Bjørgvin bispedømme</u> Hva må til for å sikre engasjement og begeistring for Den norske kirke? Hvordan kan musikk, kunst og kultur brukes aktivt for å oppnå dette? Hvilken rolle har du i dette? Hvilke ressurser ville du trenge for å bli en bedre kulturarbeider i kirken? Trenger vi et regionalt kultursenter på Vestlandet? Bør et ressursenter ta opp i seg alle deler/ hele kirkemusikk/kulturfeltet eller bør man satse genrespesifikt? Styreledere fra hhv Kirkemusikksenter Nord, Øivind Mikalsen og Senter for Kunst, kultur og kirke, Hans-Olav Baden, innledet.</p> <p><u>25.3.2021 Teamsmøte med kyrkjemusikarar i Bjørgvin bispedømme</u> Kyrkjemusikkutvalet i Bjørgvin bispedømme og stiftsdirektøren inviterte alle kyrkjemusikarar i Bjørgvin bispedømme til møte på Teams for å presentere framlegg til ny strategi for bispedømmet, samt planar for eit Kyrkjeleg kultursenter vest. Alle fekk tilsendt spørjeundersøking i etterkant.</p> <p><u>16. – 18. desember 2021 – Stiftsdagar Bjørgvin bispedømme - Bergen</u> Planane for eit kyrkjeleg kultursenter vest var del av ein kulturpresentasjon for alle ansatte i Bjørgvin bispedømme</p> <p><u>Arbeidsgruppa har i 2022 invitert til ulike høyrings/forankringsmøter med tema:</u> KYRKJELEG KULTURSENTER VEST Noko for oss?</p> <p>Korleis kan vi styrke kirken som kulturarena og forvalter av kulturarv for alle generasjoner?</p> <p>Korleis kan kunst - og kulturuttrykk verte ein vital del av den lokale kyrkja? <ul style="list-style-type: none"> ■ la kunst- og kulturuttrykk vide ut forkynninga og åpne opp eit rom for tru </p>

	<ul style="list-style-type: none"> ■ fremje kyrkja sitt eige arbeid på kyrkjemusikk, kunst og kultur ■ utvikle samarbeidet mellom kyrkja og det lokale kunst- og kulturlivet. <p>(Frå bispedømet sin strategi 2021-2024)</p> <p><u>Førde 2. desember 2021</u> <i>Møte med representanter for sokneråd, fellesråd og kyrkjeleg tilsette i Sunnfjord prosti</i> Kva kulturressursar kan de bidra med inn i kompetansenettverket, og kva ressursar har de mindre av, men kunne ønskje påfyll av.</p> <p><u>Øygarden Fellesråd 17.2 - Straume</u> Fellesmøte for kyrkjeleg tilsette.</p> <p><u>Bergen 8. mars – Leiarmøte for alle kyrkjeverjer og proster i Bjørgvin bispedøme</u></p> <p>Hovudpunkt frå møter og spørjeundersøkinger: Kyrkja i Bjørgvin</p> <ul style="list-style-type: none"> - ønskjer meir kunnskap, kompetanse og tilrettelegging på kunst- og kulturfeltet, slik at det blir enklare å prioritere dette lokalt. - ønskjer at eit kultursenter må gjere gudstenesteliv og salmesong, diakoni og undervisning rikare. - ønskjer at kultursenteret må nytte og sjå ressursar lokalt, både ansatte og friviljuge - ønskjer at kultursenteret skal bidra til at Bjørgvin bispedøme sin kyrkjekulturelle identitet vert styrka <p>Prioriterte ønskje frå spørjeundersøkinga til kyrkjemusikarane: Vi ønskjer at det skal:</p> <ul style="list-style-type: none"> - bygges nettverk, alliansar og samarbeid mellom kyrkje, kulturliv og andre samfunnsaktørar. - tiltak for fagleg utvikling i samarbeid med kunstnarar og kyrkjelydar - Formidle kompetanse knytta til kyrkja sitt kulturengasjement til kyrkjelydar og kunst- og kulturmiljø gjennom seminar, workshops, litteratur, føredrag osv. - Skape dialog mellom kunstnarar, kulturarbeidarar, leiarar og fagmiljø. <p>OPPGÅVER:</p> <p>KYRKJELEG KULTURSENTER VEST</p> <ul style="list-style-type: none"> - skape – dele – inspirere - <p>KVA</p> <p>kyrkjeleg kultursenter vest er eit nettverk av kompetanse, enkeltmenneske og miljø på Vestlandet, med eit felles ønskje om at kulturlivet må bløme i den lokale kyrkja og at Den norske kyrkje framstår som ein attraktiv og profesjonell aktør innan norsk kulturliv.</p>
--	---

	<p>Målsetjing</p> <p><i>«Kunst- og kulturuttrykk skal vere ein vital del av den lokale kyrkja -ved å la kunst- og kulturuttrykk vide ut forkynninga og opne opp eit rom for tru, - fremje kyrkja sitt eige arbeid på kyrkjemusikk, kunst og kultur - utvikle samarbeidet mellom kyrkja og det lokale kunst- og kulturlivet»</i></p> <p>KORLEIS</p> <ol style="list-style-type: none"> Bygge nettverk, alliansar og samarbeid mellom kyrkje, kulturliv og andre samfunnsaktørar Initiere tiltak for fagleg utvikling i samarbeid med kunstnarar og kyrkjelydar Formidle kompetanse knytta til kyrkja sitt kulturengasjement til kyrkjelydar og kunst- og kulturmiljø, gjennom seminar, workshops, litteratur, føredrag osv Skape dialog mellom kunstnarar, kulturarbeidarar, leiarar og fagmiljø Vere ein ressurs for større utadvende prosjekt/festivalar i bispedømmet <p>Andre aktuelle oppgåve vil vere:</p> <p>For konsert/teaterturnear: Utstys/teknikk/instrument-oversikt for kyrkjene i bispedømmet</p> <p>Rådgjevartenester utstyr, lys, lyd, instrument i kyrkjer</p> <p>Etablere nettverk av kyrkjelege kulturskuletilbod</p> <p>Distribuere tilbod om aktuelle konserter/aktørar for kyrkjeturne, t.d. sceneproduksjonar, kyrkjekor, kunstnarar, musikarar.</p>
<p>Beskriv samarbeidspartnere og bekreftelse fra disse om samarbeid og hva dere skal samarbeide om</p>	<p>Hovudsamarbeidspartnarane i Kyrkjeleg kultursenter vest er eigarane: Bjørgvin bispedøme, Bergen kirkelige fellesråd og Bergen domkirke menighetsråd, og andre fellesråd/sokn (t. d. Stad, Røldal), som, med bakgrunn i tidlegare samarbeid (t.d. Gullvåg-utstilling 2021) ønskjer å etablere ei teneleg struktur for framtidig samarbeid.</p> <p>Kultursenteret skal samstundes hausta erfaringar og vidareutvikla dei gode erfaringane frå samarbeid med til dømes:</p> <p>Kystkultur.no «Som perlar på ein snor – Meir himmel på fjord 2021 og 2022 Bergen kirkeautunnale Haugeturné 2021 KulturFEST Olsvik (Det Vestnorske Teateret – Babettes Gjestebod - kyrkjeturné</p>

	<p>Påskefest – kyrkjene i Bergen</p> <p>Universitetet i Bergen, Bymuseet i Bergen, Kystkultur.no, Selje og Bergen regionale pilegrimssentre Sunnivafestivalen/SunnivaSeglas 2020 – Universitetet i Bergen «Reformasjonsbyen Bergen 2017»</p> <p>Den Nationale Scene – «ORDET 2012»</p> <p>Festspillene i Bergen, Gloppen Musikkfest – «Sunnivareisa - Ei vidunderleg ferd 2013»</p> <p>Teater Vestland – «Matias Orheim» – kyrkjeturné 2012</p> <p>«Babettes Gjestebod», ei teaterframsyning om menneskeleg toleranse med utspring frå Karen Blixen si novelle, hadde première på KulturFEST Olsvik hausten 2018. Prosjektet var initiert av Det Vestnorske Teateret i Bergen, og framsyninga turnerte til fleire kyrkjer både på Vestlandet og på Austlandet. «Babettes Gjestebud» er eit godt eksempel på korleis kyrkja som arena kan leggja til rette for spanande kultursamarbeid. Eit Kyrkjeleg kultursenter Vest kan i framtida ta ei aktiv rolle og gå inn som co-produsent i utvikling av turnéar på fleire kulturfelt. Slik vil kyrkja ikkje berre vere ein mottakar av kunst og kultur, men og ein medutviklar, og ressurs.</p>
<p>Beskriv senterets relasjon til bispedømmet og dets kulturrådgiver</p>	<p>Björgvin bispedømme er ein dei tre hovudeigararane av Kyrkjeleg Kultursenter Vest. Dei innvilga prosjektutviklingsstøtte på kr 200 000 i 2021. Kultursenteret sitt hovudmål er identisk med bispedømmet sin strategi for 2021-2025, punkt 4:</p> <p>Kunst- og kulturuttrykk skal vera ein vital del av den lokale kyrkja ved å</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>la kunst- og kulturuttrykk vide ut forkynninga og opne opp eit rom for tru</i> • <i>fremje kyrkja sitt eige arbeid på kyrkjemusikk, kunst og kultur</i> • <i>utvikle samarbeidet mellom kyrkja og det lokale kunst- og kulturlivet</i> <p>Bispedømmet vil vidare at kultursenteret skal</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>sikra meir og bedre kultur i kyrkja, og meir kyrkje i kulturen.</i> • <i>Auka kunnskap, kompetanse og formidlingsevne på kulturfeltet.</i> • <i>Byggja på det unike, uortodokse og frodige vestlandske «lynne».</i> • <i>Sikre både tradisjon og fornying for kyrkja sitt kunst-, kultur- og musikkliv for slik å utvide og berike rommet for tru.</i> • <i>Å vera ein ressursbank, kompetansebase og produsentenheter for kyrkjelege musikk- og kulturarrangement.</i> • <i>Utvikla innhald, i dialog med kulturfeltet, som involverar og engasjerar barn, unge og den eldre del av befolkningen.</i> • <i>Aktivere og aktualisere vår religiøse kulturarv, med særskilt fokus på kyrkjemusikk, kyrkjekunst og kyrkjearkitektur.</i> • <i>Vere ein aktiv bidragsytar til utvikling av pilegrimsfeltet i bispedømmet</i>

	<p>Kyrkjeleg kultursenter vest skal ha sin base i Den norske kyrkje, men finne sin identitet i dialog med andre tros- og livssyns- aktørar, samt ulike kunstneriske genre og uttrykk.</p> <p>Kyrkjeleg kultursenter vest skal styrke bispedømet si satsing på kultur og auke kapasitet på feltet. Kultursenteret verksemd skal komplettere kulturrådgevar sin arbeidsfelt og sjølv kunne bistå som produsent når det er ønske om det.</p> <p>Dette står ikkje i motsetnad til bispedømet sin kulturrådgevar, som definerer seg som «kyrkjekulturelle fødselshjelpar», i hovudsak ein som skal stimulere, styrkje og framelske det som skjer ute i «felt».</p> <p>Frå etableringa av kulturrådgevarstillingene i Den norske kyrkja i 2019, har målsettinga vore å:</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>inspirere til økt kulturvirksomhet i et samspill mellom ulike kulturaktører fra det brede kulturliv,</i> • <i>koordinere aktiviteter,</i> • <i>bygge den kirkelig kulturkompetansen,</i> • <i>koordinere og videreformidle kompetanse fra de ulike kirkelige kulturfestivaler</i> <p><i>slik at kulturlivet får blomstre i lokalmenighetene, og Den norske kirke fremstår som en attraktiv og profesjonell aktør innen norsk kulturliv.</i></p> <p>Kyrkjeleg kultursenter vest er forankra i denne arbeidsmetoden/visjonen, og vil kunne svare på og møte eit aukande behov for kunnskap og inspirasjon frå ei meir kulturbevisst og kulturglad kyrkje.</p>
<p>Beskrivelse av senterets omfang (antall ansatte og stillingsprosent tre år fram i tid)</p>	<p>Det blir ansatt ein dagleg leiar i 100%. Leiaren drar vekslar på og samarbeidar tett med bispedømet sin kulturrådgevar og kunst -, musikk,- og kulturkompetanse hjå dei andre eigarane.</p> <p>Leiar er ansvarleg for at det vert etablert ein langsiktig bærekraftig økonomi for kultursenteret. Leiar skal, med grunnlag i innmeldte behov og ønskjer frå fellesråd og sokn, og tidlegare samarbeidsrelasjonar, etablere samarbeid med kulturfeltet, utvikla ein tydeleg profil for senteret (inkludert nettsider) og invitere til kurs, føredrag, workshop og kunstfaglege program. Kyrkjeleg kultursenter vest har base i Bergen, men skal først og fremst vera ein samarbeidspartner og ein profesjonell ressurs for heile Bjørgvin bispedøme/Vestland fylke.</p>

Vedlegg: Budsjett, mandat for arbeidsgruppa og stadfesting om samarbeid frå utvalde aktørar.

Kyrkjemusikarane sitt syn på KKV	Antall					N
	1. pri	2. pri	3. pri	4.pri	5. pri	
Skape dialog mellom kunstnarar, kulturarbeidarar, leiingar og fagmiljø.	2	1	4	0	2	9
Bidra til gjennomføring av grensesprengande og kompetansebyggande prosjekt	1	2	0	0	0	3
Legge til rette for samtida sine kunstuttrykk i kyrkjene.	0	3	1	3	3	10
Initiere tiltak for fagleg utvikling i samarbeid med kunstnarar og kyrkjelydar	5	0	2	1	2	10
Arbeide for å bidra til kyrkjeleg nærvær på store nasjonale festivalar og liknande.	1	1	1	0	0	3
Ta ansvar for større utadvende prosjekt.	0	0	1	0	0	1
Bygge nettverk, alliansar og samarbeid mellom kyrkje, kulturliv og andre samfunnsaktørar.	5	2	1	2	2	12
Hjelpe kyrkjelydar som vil bruke kunst og kulturaktivitetar i trusopplæringsarbeidet.	1	0	1	3	1	6
Formidle kompetanse knytta til kyrkja sitt kulturengasjement til kyrkjelydar og kunst- og kulturmiljø gjennom seminar, workshops, litteratur, føredrag osv.	2	3	2	2	0	9
Tilby kyrkjelydar opplæring i arrangørarbeid og søknadsskriving	1	0	0	2	1	4
Gje råd til instansar i kyrkje og kulturliv.	0	1	0	0	1	2
Vere rådgjevar/samarbeidspartnar for programutviklarar i festivalar og liknande.	0	0	2	0	0	2
Samordne satsing og initiativ på feltet.	2	1	0	1	0	4
Vere koordinator av ei rådgjevingsteneste for kyrkja sine beslutningsorgan og for kulturinstitusjonar og -miljø.	0	1	0	0	1	2
Sikre flyt av idéar og repertoarforslag.	1	2	1	1	0	5
Bidra til at mange får glede og nytte av investeringar i produksjonar, prosjekt og liknande (mange framføringar av gode produksjonar m.m.)	0	1	2	2	2	7
Inngå avtalar med organisasjonar, institusjonar og nettverk som arbeider med produksjon og formidling av kunstuttrykk i kulturlivet, slik at kyrkjelydar, organisasjonar, institusjonar og andre kulturscener får tilgang til kvalitetsproduksjonar til ok p...	0	0	0	1	3	4
Distribuere informasjon om virksemd innan kyrkjekultur-feltet.	0	2	2	0	0	4
Promotere kyrkje-kulturfeltet overfor kyrkje og allment kulturliv.	2	1	1	1	0	5
Sørge for informasjonsflyt mellom kyrkje og allment kulturliv.	1	0	1	1	2	5
Bidra til at kyrkja i Norge, gjennom kulturengasjement, er ein del av kyrkja internasjonalt	0	0	0	0	0	0
Etablere internasjonale kontaktar som verksemda i Norge kan ha nytte av.	0	0	0	0	0	0
Formidle impulsar frå internasjonalt kyrkje-kulturarbeid.	0	1	1	2	0	4
Vere pådrivar for norsk deltaking i internasjonale samarbeidsprogram.	0	0	0	0	1	1
Synleggjere korleis kyrkja i Norge utfører sitt kulturengasjement i internasjonale fora.	0	0	0	0	0	0

DEN NORSKE KIRKE

Kirkerådet

Bjørgvin bispedømmeråd
Postboks 1960
5817 BERGEN

Ragna Sofie Grung Moe

Dato: 21.06.2022

Vår ref: 22/00405-12 tm783

Deres ref:

Tildeling av midler til kirkelige kultursentre, kulturmidler 2022 - Kirkelig kultursenter VEST

Kirkerådet lyste ut kr. 700.000 til kirkelige kultursentre. Vi takker for de tre søknadene som kom inn. De hadde en samlet søknadssum på kr. 1.600.000.

Kirkelig kultursenter Vest tildeles kr. 550.000 under forutsetning av at:

- det gjøres nødvendige vedtak høsten 2022 om opprettelse av senteret.
- virksomhetsbeskrivelsen tydeliggjør relasjonen til ansvarsområdene som er gitt bispedømmets kulturrådgiver.
- senterets profil blir i tråd med det presenterte ønsket fra kirkemusikerne i bispedømmet.

Kirkerådet kommer tilbake med informasjon om utbetaling av midlene når vi har mottatt informasjon om at det er gjort vedtak om å opprette Kirkelig kultursenter Vest med tydeliggjøring av virksomhetens relasjon til kulturrådgivers ansvarsområde og en spisset profil for senteret.

I mellomtiden ønsker vi dere lykke til med arbeidet.

Med vennlig hilsen

Jan Christian Kielland
Avdelingsdirektør – kirkefag og økumenikk

Inger Anne Naterstad
Seksjonsleder – gudstjenesteliv og kultur

Dokumentet er elektronisk godkjent og har derfor ingen signatur.

Kopi til:

Bergen kirkelige fellesråd, Sjef

menighetsavd. Lars Kristian Stendahl Gjervik

Bjørgvin bispedømmeråd, Jan Ove Fjelltveit

Bjørgvin bispedømmeråd, Ragna Sofie

Grung Moe

Postboks 1960

5817 BERGEN

Postboks 1960

5817 BERGEN

Mottakere:

Bergen kirkelige fellesråd

Marken 34

5017 BERGEN

Budsjett
Kyrkjeleg kultursenter vest

25.08.2022

Inntekter	regnskap					
	Total	2021	2022	2023	2024	2025
Kyrkerådet etableringsstønad	550 000 kr	0 kr	550 000 kr	0 kr	0 kr	0 kr
Bergen kommune	770 000 kr	20 000 kr	0 kr	250 000 kr	250 000 kr	250 000 kr
Vestland fylke	450 000 kr	0 kr	0 kr	150 000 kr	150 000 kr	150 000 kr
Bergen kyrkjelege fellesråd	350 000 kr	0 kr	0 kr	100 000 kr	100 000 kr	100 000 kr
Bergen domkirke menighet	350 000 kr	0 kr	0 kr	100 000 kr	100 000 kr	100 000 kr
Bjergvin bispedøme	550 000 kr	200 000 kr	0 kr	100 000 kr	100 000 kr	100 000 kr
Kostnadsdekning drift fra eiere	682 500 kr	0 kr	52 500 kr	210 000 kr	210 000 kr	210 000 kr
Andre eiere (fellesråd o.l)	385 000 kr	0 kr	0 kr	85 000 kr	115 000 kr	145 000 kr
Offentlege og private fond	135 000 kr	0 kr	0 kr	35 000 kr	50 000 kr	50 000 kr
Prosjektstøtte kulturproduksjoner	500 000 kr	0 kr	50 000 kr	100 000 kr	150 000 kr	200 000 kr
Sponsorer	135 000 kr	0 kr	0 kr	35 000 kr	50 000 kr	50 000 kr
Sum inntekter	4 857 500 kr	220 000 kr	652 500 kr	1 165 000 kr	1 275 000 kr	1 355 000 kr

Det er gjennomført positive forhåndssonderinger med kommune og fylke. Vi mener inntektssiden gir et nøkternt og realistisk bilde av de første oppstartsårene.

Utgifter	Total	2021	2022	2023	2024	2025
<i>Lønnskostnader - lønnsrefusjon</i>						
Totale lønnskostnader inkl. sos.	2 550 000 kr	0 kr	150 000 kr	800 000 kr	800 000 kr	800 000 kr
SUM lønnskostnader	2 550 000 kr	0 kr	150 000 kr	800 000 kr	800 000 kr	800 000 kr
<i>Reisekostnader</i>						
Reisekostnader i Bispedømmet	100 000 kr	10 000 kr	15 000 kr	25 000 kr	25 000 kr	25 000 kr
Sum reisekostnader	100 000 kr	10 000 kr	15 000 kr	25 000 kr	25 000 kr	25 000 kr
<i>Prosjektkostnader</i>						
Kulturproduksjoner	500 000 kr	0 kr	50 000 kr	100 000 kr	150 000 kr	200 000 kr
Sum prosjektkostnader	500 000 kr	0 kr	50 000 kr	100 000 kr	150 000 kr	200 000 kr
<i>Oppstart og driftskostnader</i>						
<i>Stipulerte kostnader som dekkes direkte av eier</i>						
Husleie	325 000 kr	0 kr	25 000 kr	100 000 kr	100 000 kr	100 000 kr
Strøm	130 000 kr	0 kr	10 000 kr	40 000 kr	40 000 kr	40 000 kr
Internett	32 500 kr	0 kr	2 500 kr	10 000 kr	10 000 kr	10 000 kr
Programvare lisenser	32 500 kr	0 kr	2 500 kr	10 000 kr	10 000 kr	10 000 kr
Regnskaps- revisjons honorar	97 500 kr	0 kr	7 500 kr	30 000 kr	30 000 kr	30 000 kr
Mobiltelefon	32 500 kr	0 kr	2 500 kr	10 000 kr	10 000 kr	10 000 kr
Datautstyr	16 250 kr	0 kr	1 250 kr	5 000 kr	5 000 kr	5 000 kr
Kontorrekvisita	16 250 kr	0 kr	1 250 kr	5 000 kr	5 000 kr	5 000 kr
Sum driftskostnader (egenandel)	682 500 kr	0 kr	52 500 kr	210 000 kr	210 000 kr	210 000 kr

<i>Oppstart og driftskostnader</i>						
<i>Kostnader som dekkes av selskapet/prosjektet</i>						
Bank- og kortgebyr	10 000 kr	0 kr	2 500 kr	2 500 kr	2 500 kr	2 500 kr
Møte, kurs og opplæring	120 000 kr	0 kr	15 000 kr	35 000 kr	35 000 kr	35 000 kr
Kontingenter (NPU etc.)	80 000 kr	0 kr	20 000 kr	20 000 kr	20 000 kr	20 000 kr
Konsulent tjenester SyvMIL AS - utredning	200 000 kr	66 000 kr	134 000 kr	0 kr	0 kr	0 kr
Design og utvikling av nettside	100 000 kr	0 kr	30 000 kr	0 kr	0 kr	0 kr
Markedsføring og materiell	100 000 kr	0 kr	30 000 kr	0 kr	0 kr	0 kr
Rekruttering og etablering av styre	20 000 kr	0 kr	20 000 kr	0 kr	0 kr	0 kr
Styrekurs	40 000 kr	0 kr	30 000 kr	0 kr	0 kr	0 kr
Styrearbeid	60 000 kr	0 kr	15 000 kr	15 000 kr	15 000 kr	15 000 kr
Åpningsseminar	50 000 kr	0 kr	0 kr	50 000 kr	0 kr	0 kr
Investeringer oppstart (mobil, pc etc)	60 000 kr	0 kr	60 000 kr	0 kr	0 kr	0 kr
Søknadsskriving kommune og fylke	40 000 kr	0 kr	0 kr	0 kr	0 kr	0 kr
Uforutsette utgifter	100 000 kr	0 kr	10 000 kr	30 000 kr	30 000 kr	30 000 kr
Sum driftskostnader selskap	980 000 kr	188 000 kr	556 500 kr	152 500 kr	102 500 kr	102 500 kr

Vi mener at utgiftssiden er nøktern og gir et realistisk bilde av selspaets utgifter.

	Total	2021	2022	2023	2024	2025
Sum inntekter	4 857 500 kr	220 000 kr	652 500 kr	1 165 000 kr	1 275 000 kr	1 355 000 kr
Sum utgifter	4 812 500 kr	76 000 kr	634 000 kr	1 287 500 kr	1 287 500 kr	1 337 500 kr
Resultat	45 000 kr	144 000 kr	18 500 kr	-122 500 kr	-12 500 kr	17 500 kr

Det er budsjettet med et lite overskudd. Det vil være hensiktsmessig å generere noe kapital som ligger i selskapet for å minske risiko og øke bærekraften.

BABETTES GJESTEBOD

I 2018 og 2019 hadde Det Vestnorske Teateret turnear med teaterframsyninga «Babettes gjestebod». Vi ønska oss å spele denne framsyninga i kyrkjene fordi vi meinte desse kyrkjeromma ga ei særleg eigna ramme for å samlast om beretninga om Babette, som etter å ha vore prisgjeve andre si barmhjertigheit etter eit langt liv på flukt, får høve til å gje tilbake.

Babette vinn i det store lotteriet og i staden for å gripe sjansen til å få eit liv i fridom og komfort, legg ho alle sine ressursar i å gje. Gjennom sin matkunst, sin dedikasjon og dei midlane som uventa tilkjem henne, steller ho i stand eit gjestebod som overgår all fantasi. Hennar løn er gjestane si nyting og forløyning. Det å gjere det gode for kvarandre og gje av dei gåvene ein har oppsummerar hennar oppleving av meining i livet.

Teateret tok kontakt med Bjørgvin bispedømme våren 2018 og vi fekk til eit samarbeid om å kontakte kyrkjene i Vestland. Vi sendte ut informasjon om korleis vi tenkte samarbeidet kunne arte seg mht økonomisk modell, vertskap, billettsal og marknadsføring. Det var mange interesserte kyrkjelydar og vi fekk planlagt ein turné.

Det vart gode framsyningar i ulike kyrkjerom, der det også var ulike omsyn å ta, alt etter korleis kyrkjene var utforma og kor mange plassar vi burde selge slik at alle kunne sjå godt. Vi reiste ut på førehand eller fekk tilsendt bilete slik at vi kunne førebu. Vi jobba tett opp mot arrangørane i kyrkjene og hjalp til med marknadsføring og pressearbeid. Det var ulik respons frå stad til stad, men turneane var i det store og heile godt besøkt. Enkelte stader hadde arrangørane i kyrkjene stelt i stand eit måltid for både skodespelar/teknikar og publikum. Det var særst hyggeleg!

Teateret er opne for nye samarbeid med kyrkja i framtida, og viser her til god erfaring med at det har vore vellukka.

13.05.2022

Irene Smørdal
Kommunikasjonssjef

DET
VESTNORSKE
TEATERET

UNIVERSITETET I BERGEN

Universitetsmuseet i Bergen, Avdeling for kulturhistorie

To whom it may concern

Bergen, 19 May 2022

The University Museum of Bergen is the successor to Bergens Museum, that was established in 1825 by Wilhelm Frimann Koren Christie in order to study and exhibit the cultural and natural history of (western) Norway. Church art has been at the core of the museum's attention, and the Kyrkjekunstsamlinga at the University of Bergen has grown to be one of the most outstanding in Europe.

Since the arrival of the undersigned, Prof. Justin Kroesen, in 2016, the University Museum of Bergen has collaborated tightly with Bjørgvin bispedømme, for example in the framework of the celebration of 500 years Reformation (Reformasjonsjubileet) in the year 2017 and the St Sunniva festival in 2020.

With a view to the future development of the Kyrkjeleg kultursenter vest, we hereby gladly declare the intention on the part of the leadership of the Kyrkjekunstsamlinga at the University Museum of Bergen to continue and intensify our mutual collaboration with Bjørgvin bispedømme in the near future.

With kind regards,

Prof. Dr Justin E. A. Kroesen
University Museum of Bergen
PO Box 7800
5020 Bergen
NORWAY

Antropologi △ Arkeologi △ Kunst og Kultur △ Konservering
Postboks 7800, N-5020 Bergen, NORGE
Villaveien 1A, 5007 Bergen

▽
Professor, Dr. Justin E. A. Kroesen
Tlf: +47 55 58 31 27, e-post: Justin.kroesen@uib.no

Pilegrimssenter Selje

Nordfjordeid, 19. mai 2022

Etablering av Kyrkjeleg kultursenter vest

Selje regionale pilegrimssenter er lokalisert i Selje i Stad kommune.

Selje regionale pilegrimssenter vart etablert i mars 2020 som eitt av dei 4 kystpilegrimssentera langs kysten frå Egersund i sør til Trondheim i nord. Kystpilegrimsleia vart etablert i 2018.

Formål:

Vi skal gjere kystpilegrimsleia gjennom Sogn og Fjordane til eit aktuelt mål for pilegrimsvandringa på St. Olavsvegane til Trondheim.

For å nå dette målet, skal vi vektlegge følgjande satsingsområde for den nasjonale pilegrimssatsinga:

- Miljø, gjennom å formidle kjennskap til og ivaretaking av den natur og det landskap som pregar områda leia går gjennom.
- Næring, gjennom å legge til rette for og arbeide for at det blir skapt tilbod langs leia som gjer vandring mogleg, slik som stader å overnatte og ete, tilbod om gruppevandringar m.m.
- Kyrkje, gjennom å bidra til at kristen tru og tradisjon framleis skal vere viktige kjelder for menneska sin identitet og det å høyre til.
- Kultur, gjennom å formidle historie og kulturminne som har forma og prega det landskapet leia går gjennom.

Vi har frå etableringa erfaringar frå tett samarbeid med Bjørgvin bispedøme, inkl. Sunnivaseglas og Meir Himmel på fjord, m.m.

Ut ifrå intensjonen med etableringa Kyrkjeleg kultursenter vest, kan vi stadfeste at Selje regionale pilegrimssenter gjerne ser for seg samarbeid i framtida.

Med venleg helsing

Gerd Fløde Bjørlo
Dagleg leiar
Pilegrimssenter Selje
Tlf. 95708798
Epost: selje@pilegrimssenter.no

PILEGRIMSLEDEN
ST. OLAVSVEGENE TIL TRONDHEIM

UNIVERSITETET I BERGEN

Bergen, 15. august 2022

Kyrkjeleg kultursenter Vest

Mellomalderklynga er ei av kunnskapsklyngene ved Universitetet i Bergen, og er eit samlande organ for fagmiljø som er spreidde over ulike institusjonar. Klynga arbeider for auka samarbeid, kommunikasjon og kunnskapsutveksling mellom aktørar innanfor mellomalderfeltet i Bergen og vestlandsregionen.

Bjørgvin bispedøme har i ulike samanhengar vore ein naturleg og positiv samarbeidspartnar, ikkje minst i samband med Sunnivafestivalen september 2020, ei feiring av 850-årsjubileet for overføringa av den heilage Sunniva sitt skrin til Bergen i 1170. Med dette arrangementet skapte bispedømmet ein kulturell og fagleg møtestad for brei formidling av kulturhistorie og forskning med god oppslutning. Me har utelukkande gode erfaringar med dette samarbeidet.

Både Universitetet i Bergen og dei andre samarbeidspartnarane i Mellomalderklynga har fagmiljø med fagleg og personleg engasjement for både kyrkjehistorie, klosterhistorie, pilegrimsrørsle og helgenproblematikk, og det er eit stort potensiale for godt samarbeid med Kyrkja også i framtida.

Som fagleg leiar i Mellomalderklynga uttrykkjer eg mi støtte til eit Kyrkjeleg kultursenter på Vestlandet, og ser fram til framtidig samarbeid,

Venleg helsing

Professor Aslaug Ommundsen,

Fagleg leiar i Mellomalderklynga

Universitetet i Bergen

Pb 7800

5020 Bergen

Tlf: 928 66 169

E-post: aslaug.ommundsen@uib.no

BOREALIS

Bergen, 17.08.2022

Til arbeidsgruppen for etablering av Kirkelig kultursenter Vest

---

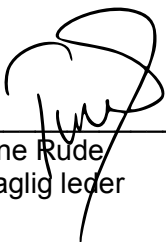
Borealis er kjent med at det jobbes for å etablere Kirkelig kultursenter Vest, og ønsker hermed å uttrykke vår støtte til dette, og ser gjerne for oss fremtidige samarbeid. Det er særlig delmålsetningen om å 'utvikle samarbeidet mellom kirken og det lokale kunst- og kulturlivet' som er relevant for vår støtte.

Borealis har gjennom alle år, med ujevne mellomrom, samarbeidet og hatt arrangement i flere av kirkene i Bergen, som blant annet Nykirken, Domkirken, Storetveit kirke, St. Jakob og Slettebakken kirke. Samarbeidene har inkludert alt fra storstilte åpningsarrangement med mange hundrede publikummer til sangworkshop for en mindre begrenset gruppe. Vi har presentert konserter, samlinger, workshop, videoverk, utviklingsprogram og samtaler, og har satt pris på dialogen i forkant for å skape et arrangement som ivaretar alles interesser og inviterer inn mange forskjellige publikumsgrupper, som ikke alle har deres vante gang i kirken.

Borealis er en festival for sjangerkryssende musikk og kunst som går over fem dager og finner sted i mars hvert år, i Bergen, siden 2004. Borealis er et sted for eventyrlystne lyttere, som feirer musikk som ikke passer inn i en bås. Vi presenterer nye prosjekter fra Norge og hele verden som presser grensene for hva musikk er og hvordan vi lytter. Borealis inneholder konserter, installasjoner, forestillinger, foredrag og filmer på mange av byens små og større konsertscener, kunstgallerier og kulturarenaer, i tillegg til spesielle arenaer for enkeltprosjekter. Borealis arbeider med nålevende komponister, lydkunstnere, musikere og kunstnere, og samarbeider bredt med andre aktører. I tillegg er Borealis til stede med aktivitet gjennom året, som lytteklubber, mentorprogram og gjestekunstnerordning, og vi jobber for å skape opplevelser og rom som speiler det samfunnet vi lever i - og som samtidig er med på å forme det samfunnet vi ønsker å være en del av i fremtiden. For oss betyr det å jobbe målrettet med å presentere et kjønnsbalansert og mangfoldig program, og sørge for at vi viser frem ulike versjoner av hva det vil si å være foretreffelig. Borealis skal reflektere vårt mangfoldige samfunn, gjennom en bred representasjon innen kjønn, alder, kulturell og etnisk bakgrunn, seksuell identitet, funksjonsvariasjoner, språk og lyttekompetanse, og vi jobber aktivt med dette på, foran og bak scenen.

På vegne av Borealis støttes opprettelsen av Kirkelig kultursenter Vest, og med ønske om mange gode samarbeid.

Vennlig hilsen Tine

Tine Rude
Daglig leder

BOREALIS – en festival for eksperimentell musikk

Til arbeidsgruppen for etablering av kyrkjeleg kultursenter Vest.

**Hvor er møtepunktet mellom kirke og kultur ?
Gjør kunsten nytte, og kan Tro flytte fjell ?**

Som utøvende kunstner innen teaterfeltet, er det svært gledelig at det er tatt initiativ til å etablere et kyrkjeleg kultursenter vest.

Jeg har arbeidet som skuespiller/ formidler/ dramaturg og regissør gjennom en årrekke bla ved Den Nationale scene /Det vestnorske teater/ Riksteateret / Det norske teater.

Samarbeidet mellom det profesjonelle kunstfeltet og kirken har et stort utviklingspotensiale, og jeg har tro på at et formalisert kultursenter vil kunne bidra til ytterligere samarbeid mellom ulike aktører.

Da jeg dramatiserte Babettes gjestebod for Det vestnorske teater i 2018, startet et arbeid som jeg ikke ante rekkevidden av. Forestillingen har turnert i kirker på Vestlandet, Sogn og Fjordane, Olavsdagene i Trondheim, Oslo og spilles nå igjen på 5 året for fulle hus. Det har vært og er en like stor glede å formidle denne historien for publikum, enten vi befinner oss i en stor katedral eller i et lite bedehus.

Jeg har god erfaring fra samarbeid med Bjørgvin bispedømme ved flere anledninger; bla Ordet 2012, Sunniva festivalen i 2019.

Jeg har hatt en rekke oppdrag for Bergen Domkirke, senest med urfremføring av «På det store hav me siglar» 2021 og «Spurv i øyet» med Bergen barokkensemble 2018. Olsvik kirke«tankens kraft og hjertets mot» 2021. Fridalen / Årstad kirke med årlige pasjonsprogram mm.

Ved Olav Festuken i Trondheim, har jeg vært formidler gjennom programmet Rom for refleksjon fra 2019 .

Ut fra faglige og personlige perspektiv, har jeg gjennom flere år sett verdien av et fruktbart samarbeid med kirken. Jeg har svært god erfaring som utøvende kunstner å formidle i kirkerommet. Dette har ofte vært i samarbeid med musikere / kor knyttet til de ulike kirker. Kunstneriske prosesser på tvers av ulike arenaer er en stor inspirasjonskilde som kan åpne opp for nye perspektiv.

For meg har kunsten og kirken mye felles i det å skape rom for refleksjon over hva det vil si å være et menneske. Kunst kan nå inn til menneskehjertene og tale til sansene våre på andre måter enn det rasjonelle og forståelige. Gjennom kunstuttrykk, kan det skapes rom som lar det eksistensielle i menneskelivet møte det evige.

Jeg har stor tro på at kirken aktivt deltar i kulturlivet og inviterer til samarbeid over tid. Det å arbeide sammen om en felles visjon, der broen mellom kunsten og kirken får et ytterligere sterkt fundament .

Ut fra intensjonen med etableringen Kirkelig kultursenter vest, vil jeg med glede bidra til videre samarbeid nå, og i framtiden .

Mvh Ragnhild M. Gudbrandsen.

PILEGRIMSLEDEN

25 1997-2022

Regionalt pilegrimssenter Bergen

Bymuseet i Bergen
Postboks 4052 Sandviken
5835 Bergen

post@bymuseet.no
bymuseet.no

Org.nr. 988 212 024 MVA

BYMUSEET.

Bjørgvin bispedømmekontor
Postboks 1960
5817 Bergen

Bergen, 22.08 2022

Bekreftelse på interesse om samarbeid i framtiden om Kirkelig Kultursenter Vest

Vi viser til e-post fra Ragna Sofie Grung Moe, seniorrådgiver – kultur, hos Dere, av 18.mai d.å, om bekreftelse på Deres ønske om at Regionalt pilegrimssenter Bergen- (RPS Bergen) vil vise interesse for samarbeid om Kirkelig Kultursenter Vest.

RPS Bergen er et av de 4 regionale pilegrimssentrene langs Kystpilegrimsleia, og har som formål å bl.a. bidra til fornyelse av utvikling av pilegrimstradisjonen i Norge, og samarbeide med ulike aktører innen satsingsområdene kirke, kultur, næring og miljø.

Blant aktørene innen kirken er Bjørgvin bispedømmekontor. RPS Bergen har hatt et nært og godt samarbeid med Dere helt fra oppstarten av pilegrimssenteret høsten 2020. Og vi har samarbeidet om ulike prosjekter, arrangementer etc., som f.eks. Sunnivafestivalen, Sunnivaseglasen, og Meir Himmel på fjord.

Det bekreftes med dette at RPS Bergen vil være interessert i et fremtidig samarbeid om Kirkelig Kultursenter Vest.

Med vennlig hilsen
For Regionalt pilegrimssenter Bergen

Lauritz Haarr
Daglig leder

Kyrkjeleg kultursenter vest

Bekreftelse på ønske om samarbeid

Bergen domkirke menighet er et kirkemusikalsk kraftsenter i Bjørgvin. Med stor og variert aktivitet når vi ut til et bredt publikum. Kormiljøet, med Bergen Domkor i spissen, er aktive både i menigheten og som konserterende ensembler. Konsertserien Bergen Orgelsommer med nasjonale og internasjonale utøvere har vært arrangert i over femti år, og når ut til både publikum lokalt og til turister. Musikkmiljøet for barn og unge vokser og blomstrer i Nykirken og St Jakob kirke. Menigheten har nylig gode erfaringer som visningsrom for moderne kunst, spesifikt gjennom utstillingen av Håkon Gullvågs bilder i Bergen domkirke. Det finnes stort potensiale for videreutvikling av denne typen kunstformidling.

Bergen kirkeautunnale - festival for kirkemusikk, ble etablert 2012 og arrangeres årlig over fem dager i slutten av september. Autunnalen er en viktig arena for tradisjonell og nyskapende kirkekunst i Vestland, med høy kunstnerisk kvalitet og regional kulturverdi. Programmet er solid forankret i den kirkemusikalske arven, samtidig som festivalen legger vekt på å løfte frem nye uttrykk og innovative prosjekter i mange ulike sjangre. Autunnalen når ut til et publikum i alle aldre, og har ambisjoner om å øke antall besøkende.

Bergen kirkeautunnale har som målsetting å

- være den viktigste kirkekulturfestivalen på Vestlandet
- presentere variert kirkekultur av høy kvalitet
- bidra til samarbeid mellom ulike institusjoner og kulturuttrykk
- legge til rette for nyskapende kirkekunst
- bidra til brobygging mellom kirken og det allmenne kulturlivet
- nå et bredt publikum i alle aldersgrupper, ikke minst barn og unge
- arrangere fagdager for kirkelig ansatte
- øke interessen for kirkekulturen
- jobbe for rekruttering til kirkemusikeryrket

Kantorkollegiet i Bergen domkirke menighet er positive til etablering av Kirkelig Kultursenter Vest. I og med menighetens katedraloppdrag har musikerkollegiet og øvrig stab forutsetninger for å kunne bidra til utvikling av senteret. Spesielt tror vi Bergen kirkeautunnale kan spille en rolle, at det finnes et stort potensiale for styrking og synliggjøring av begge institusjonene, og at man kan gjøre dem godt rustet til å ivareta et regionalt ansvar. Vi er kjent med Kirkerådets forutsetninger for tildeling av midler, og stiller oss bak disse.

Med vennlig hilsen

Kjetil Almønning

Domkantorens og festivalsjef

DEN NORSKE KIRKE

BKF Gravplass

SAKSFRAMLEGG

Saksbehandler	Klasse	Saksmappe	Gradering
Inghild Hareide Hansen	800	21/05307-14	Ugradert

Råd/utvalg	Saksnummer	Møtedato
BKF - Bergen kirkelige fellesråd	45/22	14.09.2022

Høring - Endringer i gravplassloven og gravplassforskriften - Digitalisering og bl.a. forlenget frist for kremasjon

Vedlegg:

hoyringsnotat-om-digitalisering-av-gravferdsmeldinga-og-andre-endringar-i-gravplassloven-og-gravplassforskriften (1)
Svar på høring fra BKF

Saksframlegg

Vedlagt følger høringsnotat fra departementet og forslag til svar fra administrasjonen i Bergen kirkelige fellesråd. Hovedsaken i høringen er tilrettelegging for digitalisering av de administrative prosessene i gravplassmyndighetenes arbeid. Det krever nye regler da det ikke er tilstrekkelig med de hjemlene vi har i lovverket i dag.

Departement har stilt spørsmål og bedt om synspunkter. Som det kommer frem av notatet, er gravplassmyndigheten i Bergen kirkelige fellesråd enig i regelendringene med noen få merknader.

Ellers er forslaget om forlenget frist for kremasjon den endringer som kan påvirke virksomheten i størst grad. Dette er positivt i forhold til at en allerede pr i dag har behov for å forlenge fristen ved flere tilfeller. Samtidig må dette praktiseres med varsomhet av hensyn til den døde og de etterlatte, samt av hensyn til kapasiteten på bårerom. Se side 3 i BKF's svar på høringen.

Høringen har ikke vært behandlet i Bergen kirkelige fellesråds Gravplassutvalg siden fristen på høringen er 1. oktober. Utvalget vil bli orientert om høringen.

BKF - Arbeidsutvalg Bergen kirkelige fellesråd har behandlet saken i møte 30.08.2022 sak 55/22

Møtebehandling

Det ble ikke fremmet alternative forslag til vedtak

BKF - Arbeidsutvalg Bergen kirkelige fellesråds vedtak

Bergen kirkelige fellesråds arbeidsutvalg stiller seg bak forslag til svar på høring på Endring i gravplassloven og gravplassforskriften – Digitalisering og bl.a. forlenget frist for kremasjon, og anbefaler fellesrådet å vedta høringssvaret.

Kirkevergens forslag til vedtak

Bergen kirkelige fellesråd vedtar det vedlagte høringsnotat av august 2022 som Bergen kirkelige fellesråds svar til Barne- og familiedepartementet på foreslåtte endringer i gravplassloven og gravplassforskriften.

BKFs svar på høring - Endring i gravplassloven og gravplassforskriften – Digitalisering og bl.a. forlenget frist for kremasjon

Bergen kirkelige fellesråd (BKF) og gravplassmyndigheten takker for at lovverket utvikles til det beste for brukerne og for anledningen til å uttale seg om regelverket. Slik vi ser det, vil digitaliseringen styrke tjenestene ved at det blir en økt tilgjengelighet for brukerne. Den digitale gravferdsmeldingen må gjøre arbeidet med gravferden smidig. En redusert tidsbruk hos gravplassmyndighetene vil øke kvaliteten på tjenesten ved at besparelser på tid kan benyttes til kvalitetssikring og andre viktige oppgaver på gravplassene. Vi ser frem til at tjenestene på sikt delvis kan automatiseres.

Til del 1: Digital gravferdsmelding

3. Innleiande rettslege vurderingar

Til spørsmål i punkt 3.1: BKF har ikke kommentarer til det rettstekniske valget som er gjort.

Til punkt 3.3. BKF er enig i at det er ønskelig med mer statistikk og forskning på fagområdet, men at ansvaret for statistikkføring over seremonier må ligge hos det enkelte tros- og livssynssamfunn og ikke gravplassmyndigheten.

Hensyn til brukerne må veie tungt i alle ledd av prosessen. Vi vil også spille inn at enkelte ganger er det andre enn de som er oppregnet i gravplasslovens § 9. 2 ledd som sørger for en gravferd, for eksempel fjerne slektninger eller venner. Etter lov om likbrænding av 1913 § 2 første ledd var listen over slektninger lenger. Vi ber om at departementet ser nærmere på denne problemstillingen.

4. Oppgaveplassering. Heimel til å behandle personopplysningar

Til punkt 4.2. tredje avsnitt. BKF er enig i at loven er tydelig på at statsforvalteren behandler personopplysninger når de har oppgaven med å legge til rette for vedtak etter § 9 andre ledd.

Til spørsmål i punkt 4.2. tredje avsnitt: BKF er av den oppfatning at behandlingsgrunnlaget også må omfatte de de oppgavene kommunene har i saker som gjelder konflikt og som skal behandles etter gravplasslovens § 9 tredje, fjerde og femte ledd.

Til oppfordring om å komme med vår vurdering i punkt 4.2. fjerde avsnitt: Etter BKFs vurdering er det viktig at tros- og livssynsamfunn blir tatt med i digitaliseringsarbeidet. Dødsfall er en livskrise og det er viktig at brukerne får den hjelp og støtte de måtte trenge i møte med døden. Avgjørelsene som skal tas i forbindelse med dødsfallet må gjøres raskt, jf frister for gravlegging og kremasjon i gravplasslova §§ 9 og 10. Det er derfor nyttig at det tros- og livssynsamfunn som den avdøde var medlem i, får tilgang til å betjene sitt medlem gjennom digitaliserte system, og en trenger derfor behandlingsgrunnlag etter art.9 nr. 1. Behandlingsgrunnlaget kan avgrenses til religion og filosofisk overbevisning.

Videre må det være hjemmel til å kunne registrere behov for tilrettelegging av seremonilokale, gravlegging eller grav. Dette vil i noen grad røpe livssyns- eller trossamfunnstilhørighet, men et trossamfunns behov for tilrettelegging vil ikke nødvendigvis være individets behov. Vi mener derfor det vil være viktigere å registrere tilretteleggingsbehovet heller enn nødvendigvis hvilket tros- eller livssynssamfunn avdøde ønsker seremoni i regi av.

Til oppfordring om å komme med innspill i punkt 4.2. femte avsnitt: Andre høringsinstanser har bedre kompetanse enn BKF til å svare på dette.

Til punkt 4.3 Ny §23 b er i tråd med BKFs oppfatning av et hensiktsmessig regelverk.

5. Utvida tilgang til teiepliktige opplysningar i Folkeregisteret

Til lovendring i gravplassloven § 23 fjerde ledd. Det er naturlig at statsforvalter og eier av godkjent krematorium får tilganger i folkeregisteret som er nødvendige for å utføre de oppgavene som ligger innenfor deres myndighetsområde.

6. Unntak frå teieplikt for deling av data

Til punkt 6.1. siste avsnitt: Vi viser til referansegruppen av jurister som sammen med KS skal utarbeide en rettleiding om flere oppgaver i forbindelse med dødsfall. BKF vil bemerke at spørsmål om egnede bårerom og registrering av hvor den avdøde er oppbevart bør tas med i denne eller tilsvarende prosesser.

Til spørsmål om innspill i punkt 6.3. Det kan være bruk for en hjemmel for å kunne løse oppgaver etter Gravplassmyndighetens egne vedtekter; eksempelet om kjøretillatelse om er nevnt er praktisk, men det kan også f.eks. gjelde navneflytting til grav i navnet minnelund. Det er praktisk å ta de med i denne runden.

Til punkt 6.4; BKF er enig i behovet for og formuleringen av nytt tredje ledd i gravplassloven § 23 b.

7. Definisjon av kven som er «samboar» etter gravplassloven

BKF stiller seg bak behovet for å ha et samboerbegrep også i gravplassloven. Det kan forhindre forskjellsbehandling fra sted til sted og sikre forutberegneligheten for innbyggerne.

Til spørsmål i punkt 7.4. BKF stiller seg bak den løsningen som er valgt for nytt ledd i gravplassloven § 9. Det gir denne personlige relasjonen en klarere juridisk status. Det at en fastsetter et eget samboerbegrep i gravplassloven gjør begrepet «ekteskapsliknende samboerskap» overflødig og vi mener at en heretter kun skal bruke begrepet samboer i både denne regelen og i nåværende gravplasslovs § 9 2 ledd. Vi presiserer vårt standpunkt ved å legge ved vårt forslag på bestemmelse her. BKF mener også at det ikke er grunn til å sette vilkår til lengden på samboerforholdet når det er felles barn.

«Med ekteskapsliknende samboer i denne bestemmelsen menes en person over 18 år som har hatt samme folkeregistrerte adresse i minst to år med en annen person over 18 år hvis de har levd i et ekteskapsliknende parforhold. Dersom paret har, venter eller har hatt felles barn, regnes vilkåret om ekteskapsliknende parforhold som oppfylt. Personene regnes som samboere selv om de bor fra hverandre for en tid på grunn av utdanning, arbeid, sykdom, institusjonsopphold eller liknende. To personer som ikke kan inngå ekteskap etter ekteskapsloven § 3, regnes ikke som samboere. To personer regnes heller ikke som samboere hvis en av dem er gift eller samboer med en annen.

8. Oppheve kravet om melding til politiet før kremering

Til spørsmål i punkt 8.3. andre avsnitt: Ordlyden i Gravplasslovas § 10 4 ledd tilsier at det er tilstrekkelig hjemmel for å kreve en kremasjon utsatt.

Til ønske om vurdering av synspunktene i punkt 8.3. siste avsnitt. Per i dag er det ikke et enhetlig system for registrering av kister. Sted hvor kisten er oppbevart kan være vanskelig å finne da det ikke er samordnede regler om ansvar for bårerom i dag. Det er ikke sikkert at dødsfallet skjer der en er bosatt og sted for gravlegging og kremasjon vil bli valgt etter avdødes ønske. Det forutsetter en oversikt, eventuelt en meldeplikt for den som oppbevarer den avdøde og at det registreres i fagsystemene hvor kisten til enhver tid er. Dette gir mer arbeid, men samtidig styrker det sikkerheten for at kister ikke kan komme på avveie.

Til Del 2: Andre regelendringer

9. Kommunens rolle ved vesentlig endring av gravplass

BKF er enig i dette er en fornuftig forenkling at kommunen ikke trenger å gi tilslutning til endringer på gravplasser som kun er på nivået vesentlig endring. Det bør være en dialog med politisk og administrativt nivå om gravplasspolitikken. Anlegg, utvidelse eller nedleggelse av gravplass og bygninger på gravplass har større betydning for arealbruk og samfunnet ellers og det er naturlig at kommunen gir sin tilslutning til disse endringene. Når det gjelder bygninger foreslår vi imidlertid en nedre grense mot de minste bygg som skur og garasjer.

10. Kven som fremjar budsjettforslag

Dette er en naturlig endring for å reflektere den oppgavefordelingen som ligger i §23. Utgifter til anlegg, drift og forvaltning av gravplasser utredes av kommunen, og vi forutsetter at midlene øremerkes til formålet gravplass. Det er ønskelig for å kunne få en sammenlignbar statistikk på utgifter til gravplass og krematorium og for å sikre at midlene som benyttes til gravplass er transparent for innbyggerne i kommunene.

11. Fristen for å gjennomføre kremering

BKF er enig i at det er tjenlig at fristen for kremasjon settes til 15 virkedager. Etter vår erfaring er fristen på 10 dager under press, da det er samme frist som for seremoni og at det ofte ikke er praktisk å gjennomføre kremasjon samme dag som seremonien har vært. Det er også forholdsvis hyppig behov for vedlikehold av ovner som gir kortere eller lenger driftstans. Miljøhensynet tilsier også at en ikke bør starte kremasjonsovnene for få kremasjoner.

En utsettelse av fristen forutsetter forsvarlig oppbevaring av den avdøde, og kan ha økonomiske konsekvenser ved økt behov for bårerom.

En frist på 15 dager må håndheves strengt, men vi vurderer det slik at dersom fristen er absolutt kan det bli mye kjøring mellom krematorium med økt bruk av energi og at kister utsettes for risiko i trafikken. Argument for en absolutt frist er verdigheten for den døde, at en begrenser antall kister på bårerom.

12. Gravminne når lekam er donert til undervisning og forskning

BKF er glad for forslaget og utformingen av gravplassforskriften §21 først ledd. Å få gravminne eller navn på minnesmerke i navnet minnelund eller urnevegg selv om gravleggingen først skjer på et senere tidspunkt, kan for mange gjøre det enklere å vurdere slik donasjon. Det kan være viktig for sorgbearbeidelsen for de etterlatte å ha en grav å gå til. Vi er også glad for i at regelverket blir samordnet og at urnevegg blir tatt med i gravplassforskriftens § 21 i ledd.

Bergen kirkelige fellesråd

Gravplassmyndigheten

August 2022

Høyringsnotat om digitalisering av gravferdsmeldinga og andre endringar i gravplassloven og gravplassforskriften

Høyringsfrist 1. oktober 2022

Innhald

1. Innleiing.....	3
2. Bakgrunn: Digitalisering av livshendinga dødsfall og arv	4
2.1. Digital gravferdsmelding	4
2.2. Kort om opplysningar det kan bli aktuelt å bruke i digital gravferdsmelding	5
2.3. Kort om nordisk rett.....	6
3. Innleiande rettslege vurderingar	7
3.1. Lovreglar eller forskriftsheimlar?.....	7
3.2. Elektronisk signatur på erklæring etter gravplassloven § 9 første ledd	7
3.3. Opplysningar frå digital gravferdsmelding til statistikkformål.....	7
3.4. Automatiserte avgjerder	8
3.5. Personvernkonsekvensar av forslaga.....	8
3.6. Digital kommunikasjon med innbyggjarane	8
4. Oppgåveplassering. Heimel til å behandle personopplysningar	9
4.1. Gjeldande rett.....	9
4.2. Departementets vurdering	9
4.3. Departementets forslag	11
4.4. Økonomiske og administrative konsekvensar.....	11
5. Utvida tilgang til teiepliktige opplysningar i Folkeregisteret	11
5.1. Gjeldande rett.....	11
5.2. Departementets vurdering	13
5.3. Departementets forslag	15
5.4. Økonomiske og administrative konsekvensar.....	15
6. Unntak frå teieplikt for deling av data.....	16
6.1. Bakgrunn.....	16
6.2. Gjeldande rett.....	17
6.3. Departementets vurderingar	17

6.4.	Departementets forslag	18
6.5.	Økonomiske og administrative konsekvensar	18
7.	Definisjon av kven som er «sambuar» etter gravplassloven	19
7.1.	Gjeldande rett.....	19
7.2.	Bakgrunn.....	19
7.3.	Departementets vurdering	21
7.4.	Departementets forslag	22
7.5.	Økonomiske og administrative konsekvensar	22
8.	Oppheve kravet om melding til politiet før kremering?	22
8.1.	Bakgrunn.....	22
8.2.	Gjeldande rett.....	22
8.3.	Departementets vurdering	23
8.4.	Departementets forslag	24
8.5.	Økonomiske og administrative konsekvensar	24
9.	Kommunens rolle ved vesentleg endring av gravplass	25
9.1.	Gjeldande rett.....	25
9.2.	Departementets vurdering	25
9.3.	Departementets forslag	26
9.4.	Økonomiske og administrative konsekvensar	26
10.	Kven som fremjar budsjettforslag.....	26
10.1.	Gjeldande rett	26
10.2.	Departementets vurdering	26
10.3.	Departementets forslag.....	26
10.4.	Økonomiske og administrative konsekvensar	27
11.	Fristen for å gjennomføre kremering	27
11.1.	Gjeldande rett.....	27
11.2.	Departementets vurdering	27
11.3.	Departementets forslag.....	28
11.4.	Økonomiske og administrative konsekvensar	28
12.	Gravminne når lekam er donert til undervisning og forskning.....	28
12.1.	Gjeldande rett	28
12.2.	Departementets vurdering	28
12.3.	Departementets forslag.....	28
12.4.	Økonomiske og administrative konsekvensar	29

1. Innleiing

Den teknologiske utviklinga gir grunn til å vurdere nye og digitaliserte løysingar også på området gravferd. [Brukarkartleggingar](#) viser at etterlatne opplever prosessane rundt dødsfall som krevjande og uoversiktlege – også fordi dei etterlatne er i ein svært sårbar situasjon.

Barne- og familiedepartementet sender på høyring forslag til endringar i gravplassloven og gravplassforskriften som skal leggje til rette for effektive og brukarvennlege digitale prosessar og tenester for gjennomføring av gravferd. Lovendringane skal blant anna leggje det rettslege grunnlaget for ei *digital gravferdsmelding* og gi rettsleg grunnlag for behandling av personopplysningar og deling av data.

Som ledd i oppfølginga av [digitaliseringsstrategien](#) er det er sett i gang arbeid med å utvikle samanhengande og heilskaplege offentlege tenester innanfor sju utvalde livshendingar. Innbyggjarar, næringsdrivande og frivillig sektor skal oppleve samanheng i tenestetilbodet uavhengig av kva sektor eller kva forvaltningsnivå som står bak. [Dødsfall og arv](#) er ei av desse sju livshendingane. *Digital gravferdsmelding* er eitt av to prosjekt knytte til livshendinga dødsfall og arv. Det andre er *oppgjer etter dødsfall*, som blant anna skal hjelpe innbyggjarane ved arveoppgjer.

Ein digitaliseringsprosess som denne utløyser og avdekkjer behov for regelendringar. Del 1 av høyringsnotatet (punkt 2 til 8) har samanheng med *digital gravferdsmelding*, medan del 2 (punkt 9 til 12) inneheld andre regelendringar.

Høyringa er open, og alle kan sende innspel. Vi ber mottakarane av høyringsbrevet vurdere å sende høyringsnotatet vidare til underliggjande organ og andre som ikkje står på høyringslista. Vi ber om at høyringssvar blir leverte digitalt på [nettsidene](#) våre. Høyringssvar er som hovudregel offentlege og vil bli publiserte. Høyringsfristen er 1. oktober 2022.

Del 1: Digital gravferdsmelding

2. Bakgrunn: Digitalisering av livshendinga dødsfall og arv

2.1. Digital gravferdsmelding

Den nettbaserte tenesta *Digital gravferdsmelding* skal handtere prosessane knytta til ei gravferd som er regulerte i gravplasslovgivinga. Med *Digital gravferdsmelding* treng ein ikkje lenger å fylle ut [kravskjemaet](#) på papir («begjæringsskjemaet»). Ein tek sikte på brukartesting av nokre delar av *digital gravferdsmelding* i 2022 og ei mogleg utrulling av første versjon i andre halvår 2023.

Statsforvaltaren i Vestfold og Telemark (SFVT) har fått ansvar i utviklings- og driftsfasen og er såkalla tenesteeigar. Utviklinga skjer i samarbeid med Digitaliseringsdirektoratet. Statsforvaltaren i Vestfold og Telemark vil òg vere behandlingsansvarleg etter personvernforordninga for behandlinga av personopplysningar i den digitale løysinga.

Digital gravferdsmelding vil gjere det enklare å gjere val knytte til gravferda, både for seg sjølv og som ansvarleg for gravferda til ein avliden. Brukaren skal vere i sentrum. Det skal vere lett å skilje mellom dei ulike rollene etterlatne kan ha: å vere ansvarleg for gravferda, å vere ansvarleg for grava og å vere arving. Tenesta skal opplevast som heilskapleg, og innbyggjaren skal sleppe å leggje inn data som alt ligg i andre offentlege system (berre éin gong-prinsippet). Personopplysningar vil bli skjerma. All tekst i *digital gravferdsmelding* skal ha eit enkelt og klart språk. Tenesta skal vere livssynsuavhengig og møte brukarane med respekt og i verdige former. Etterlatne vil lett sjå kvar i prosessen dei er: kva dei kan vente med, kva dei må gjere no, og kva som er blitt gjort så langt. *Digital gravferdsmelding* skal gi gode «hugselappar» i ein sorgprosess. Digitalisering skal ikkje erstatte den menneskelege kontakten i møte med døden. Prosjektet vil ta omsyn til at ikkje alle ønskjer eller kan ta i bruk digitale løysingar, og departementet tek derfor sikte på å oppdatere det papirbaserte kravskjemaet òg. Lovendingane omtalt i del ein av høyringsnotatet gjer *digital gravferdsmelding* mogleg, og kjem i tillegg til dei gjeldande reglane.

Digital gravferdsmelding er tenkt å fungere slik at den som startar tenesta, først kjem til ei open nettløysing, som er ei interaktiv rettleiings- og avklaringsteneste. Her vil ein finne informasjon tilpassa situasjonen til dei etterlatne, blant anna om vala som må gjerast, og om frist for gravlegging. Etter at ein har logga seg inn på Altinn og gitt opplysning om namn og fødselsdato til den avlidne, vil relasjonen mellom den avlidne og den innlogga komme fram. Mange av opplysningane som det i dag blir spurt etter i kravskjemaet («begjæringsskjemaet»), vil no vere førehandsutfylte frå Folkeregisteret. Etter at gravferdsansvaret er avklart, vil den som sørgjer for gravferda, kunne gjere dei nødvendige vala for sjølve gravferda. Etter at kravskjemaet er sendt inn, vil den vidare kontakten mellom dei etterlatne og gravplastyresmakta der gravferda skal skje, gå føre seg utanom første versjon av *digital gravferdsmelding*. Dialogen med seremonileverandøren (f.eks. eit trus- og livssynssamfunn) vil ikkje vere del av den første versjonen. Første versjon vil primært vere ein brukarvennleg og forenkla digital versjon av dagens kravskjema.

Det er eit mål at regelverksendringane som blir føreslåtte, ikkje er til hinder for kontinuerleg forbetring og vidareutvikling av samanhengande tenester med ei brukarsentrert tilnærming. Dette inneber at regelverket blir utforma slik at det sikrar dei kjende brukarbehova, men også gir rom for at nye brukarbehov kan realiserast utan hinder av regelverket.

2.2. Kort om opplysningar det kan bli aktuelt å bruke i digital gravferdsmelding

Digital gravferdsmelding vil behandle, dele og lagre opplysningar knytte til dei rollene personar vil kunne ha i samband med gravferda. Siktemålet med forslaga til lovendingar er å gi heimel for dette. Nærmare vurderingar av behov og personvernkonsekvensar vil måtte gjerast undervegs i utviklinga av tenesta.

Opplysningar om den ansvarlege for gravferda

Dersom ikkje ansvaret for gravferda er avklart ved erklæring før dødsfallet, vil avklaringa kunne skje digitalt i tenesta ved hjelp av ein logisk struktur og med relasjonsopplysningar frå Folkeregisteret. Slike opplysningar om fleire etterlatne, og informasjon om ei eventuell usemje om ansvaret, vil då bli delte. Dei som får sjå opplysningane, vil måtte vere innlogga i Altinn.

Opplysningar om den avlidne

Opplysningar om personidentifikasjonen, bustaden, sivilstanden og dødsdatoen til den avlidne vil automatisk bli henta inn frå Folkeregisteret. Bustaden avklarar den ansvarlege lokale gravplasstyresmakta.

Den som er ansvarleg for gravferda, vil måtte fylle ut fleire opplysningar. Dette vil vere opplysningar som dei fleste etterlatne venteleg vil kunne gi.

For at gravplasstyresmaktene og krematoria skal kunne gjere lovpålagde oppgåver, må det i tillegg hentast data som det ikkje er så opplagt at etterlatne kjenner til. Det kan vere opplysningar om smitte, om den avlidne har hjartestimulator og opplysning om når liket er frigitt etter obduksjon. Desse opplysningane kan hentast frå helsevesenet dersom det er heimel for dette. Også andre opplysningar vil det kunne bli behov for å dele i første eller seinare versjonar av *digital gravferdsmelding*:

- Opplysningar om kvar liket til kvar tid er plassert, er relevant for fleire aktørar undervegs i gravferda.
- Det vil kunne bli aktuelt å dele nødvendig informasjon om liket mellom blant anna politiet, krematoriet og gravplasstyresmakta og den ansvarlege for gravferda.
- For å kunne utføre oppgåver etter lova er det også behov for å dele nokre opplysningar knytte til religionen eller livssynet til den avlidne, for eksempel opplysningar om tid og stad for seremonien eller opplysning om handlingar ved kremasjon som normalt har samanheng med tru eller livssyn.
- Opplysningar om eventuelle festeavtalar den avlidne har for andre graver enn den han eller ho skal gravleggjast i.

Opplysningar om eller frå dødsbuet

Digital gravferdsmelding vil trenge kontaktopplysningar om dødsbuet frå tenesta oppgjer etter dødsfall. Avklaringar som blir gjorde i den eine tenesta, og som kan vere relevante for den andre, må òg kunne delast, for eksempel avklaring av sambuarforhold. Dødsbuet vil kunne gi melding i *digital gravferdsmelding* om kven festeavtalane til den avlidne skal overførast til.

Opplysningar om den ansvarlege for grava

Identifikasjons- og kontaktopplysningar om den som er eller skal vere ansvarleg for grava, vil bli delte i tenesta og kan inngå i ein avtale med gravplasstyresmakta. Ein avtale om grava vil det kunne bli aktuelt å endre og oppdatere mellom partane i *digital gravferdsmelding* så lenge grava finst.

Opplysningar om innbyggjarar før død

Det er eit mål at innbyggjarane før sin død skal kunne gi til kjenne ønske for si eiga gravferd i *digital gravferdsmelding*, blant anna om gravferdsformene kistegravlegging, urnegrav (dvs. kremasjon) eller oskespreiing. Gravplasslova § 9 første ledd gir heimel til skriftlege erklæringar om dette, men utan heimel for styresmaktene til å lagre eller dele opplysningar om denne fastsetjinga, sjå punkt 3.2 nedanfor.¹ Opplysningar og data som kan vere aktuelle å lagre i tenesta før ein persons død, er

- identifikasjonsopplysningar både om den personen som fastset at ein bestemt person skal sørge for gravferda, og om den personen som blir utpeikt
- opplysningar om søknad og vedtak knytte til ønske om oskespreiing
- opplysningar om andre ønske i samband med gravferda (fritekstfelt)

2.3. Kort om nordisk rett

I Sverige har fleire offentlege styresmakter samarbeidd om Etterlevandeguiden, sjå <https://www.efterlevandeguiden.se/>. Etterlatneguiden skal hjelpe etterlatne og støtte personar, slektningar, venner og andre. Nettstaden er uavhengig og inneheld det viktigaste ein treng å vite når ein nærståande døyr, både spørsmål om gravferd, seremoniar, dødsbuskifte og sorgarbeid.

I Danmark finn innbyggjarane informasjon om gravferd på borger.dk, der det også finst innbyggjarretta informasjon om eit breitt spekter av andre livssituasjonar og tema. Borger.dk har nettbaserte tenester for krav om kistegravferd eller kremasjon og for oskespreiing.² Det finst også papir- og fullmaktsbaserte alternativ for dei som ikkje er digitale eller ikkje ønskjer å logge seg inn. Borger.dk gir rettleiing og vidare tilvisingar om ei rekkje spørsmål, som

¹ Vi skriv her gravplassloven og gravplassforskriften i ein nynorsktekst fordi det er offisiell korttittel. Dette er i samsvar tilrådinga i heftet [Lovteknikk](#) frå Justis- og beredskapsdepartementet side 58.

² Det nettbaserte kravet om kistegravlegging eller kremasjon har eit rettsleg grunnlag i § 5 a i [bekendtgjørelse av lov om begravelse og ligbrænding](#).

oskespreiing, deling av oske, betaling for gravstad, urnenedsetjing på privat grunn, stad for grava og visse trygdeordningar for etterlatne.

3. Innleiande rettslege vurderingar

3.1. Lovreglar eller forskriftsheimlar?

Stortinget har vedteke forslaga i [Prop. 69 L \(2021–2022\)](#) frå Kommunal- og distriktsdepartementet om forskriftsheimlar for digitalt skifte av dødsbu. Fordi forskrifter er lettare å endre, gir dette fleksibilitet under utviklinga og vidareutviklinga av tenesta. I forslaga i dette høyringsnotatet har departementet utforma lovreglar som gir ei materiell regulering i tillegg til enkelte forskriftsheimlar. Departementet har vidare utforma reglar som er relativt vide for å fange opp mogleg vidareutvikling av tenesta *digital gravferdsmelding*. Vi ber høyringsinstansane gjere greie for sitt syn på dette rettstekniske valet.

3.2. Elektronisk signatur på erklæring etter gravplassloven § 9 første ledd

Gravplassloven § 9 første ledd lyder: «Den som har fylt 18 år, kan i skriftlig erklæring fastsette hvem som skal ha rett til å sørge for gravferd. Erklæringen skal være underskrevet og datert.» Erklæringa er einsidig. Det vil seie at det ikkje er nødvendig med stadfesting frå den som blir utpeikt til å sørge for gravferda. Den som blir peikt ut til å sørge for gravferda, har ikkje plikt til å ta på seg oppgåva. Nærmare informasjon om erklæringa etter gravplassloven § 9 første ledd finn ein i [Gravplassrettleiaren](#).

Det blir lagt opp til at den som blir peikt ut, vil få informasjon om kva utpeikinga inneber via *digital gravferdsmelding*. Den som gir erklæringa, vil få informasjon om at den som blir peikt ut, ikkje har plikt til å sørge for gravferda.

Dei formelle krava lova stiller, er at erklæringa nemner ein særskild person, er datert og har underskrift. Det blir ikkje stilt krav om vitne eller liknande. Departementet tolkar lova slik at elektronisk signatur på Altinn vil oppfylle formkrava, for eksempel via ID-porten/BankID.

3.3. Opplysningar frå digital gravferdsmelding til statistikkformål

Gravplassloven § 23 femte ledd gir departementet heimel til å krevje opplysningar av styresmakter som har oppgåver etter lova. Formålet vil normalt vere å utarbeide statistikk. Statsforvaltaren er ikkje nemnd i føresegna, men departementet har som oppdragsgivar ei styringslinje til statsforvaltarane gjennom Kommunal- og distriktsdepartementets hovudinstruks og tildelingsbrev. Dette gir rettsleg grunnlag til å krevje opplysningar og eventuelt også grunnlag for å gi statsforvaltaren i oppdrag å samanstille data. Det er opp til Statistisk sentralbyrå om dataa kan publiserast som offentleg statistikk.

Personopplysningslova § 8 har reglar om behandling av personopplysningar til statistiske formål og til vitskapeleg forskning. Denne føresegna viser til krava om såkalla nødvendige garantiar i personvernforordninga art. 89. Departementet ser at data frå *digital gravferdsmelding* vil kunne seie noko vesentleg om utviklinga på gravplassektoren.

Kunnskapsoppbygging er eit ledd i departementets sektoransvar, sjå [Kunnskapsdepartementets rettleiar om forskingsansvar](#) og omtalen i [NOU 2014: 2 punkt 10.1](#). Det vil berre vere tale om publisering av aggregerte data, det vil seie tal som ikkje kan seie noko om enkeltpersonar (verken avlidne eller etterlatne). Departementet legg til grunn at det interne arbeidet hos statsforvaltaren med data til statistikkformål vil oppfylle krava i pvf art. 89. Bruk av data til vitenskapleg forskning vil også måtte oppfylle krava i pvf art. 89.

3.4. Automatiserte avgjerder

Dette høyringsnotatet dreier seg om *digital gravferdsmelding* med vekt på å erstatte dagens papirbaserte prosess og gjere nye tenester mogleg. Etter gravplassloven og gravplassforskriften har lokal gravplasstyresmakt mynde til å gjere ei rekkje vedtak, for eksempel godkjenne gravminne, forlenge fristar, fråvike krav og avgjere kven som skal tre inn i festekontraktane til den avlidne. Enkelte avgjerder kan vere ramma inn av reglar i lokale vedtekter. Statsforvaltarane har blant anna mynde til å gi løyve til oskespreiing. Potensialet for automatisering av avgjerder etter lova og forskrifta må eventuelt greiast ut nærmare.

3.5. Personvernkonsekvensar av forslaga

Digitaliseringa av behandlinga av personopplysningar reiser nye spørsmål, sjølv om det er dei same opplysningane som blir behandla i dagens papirbaserte skjema («begjærings skjemaet»). Departementet vurderer at personvernkonsekvensane av forslaga i utgangspunktet vil vere moderate, sidan opplysningar om den avlidne som utgangspunkt ikkje vil vere å rekne som personopplysningar.

Utvikling av nye tenester og funksjonalitetar vil vidare kunne medføre at det er nødvendig å behandle andre og fleire personopplysningar, og at opplysningane blir behandla av andre aktørar. Ein kan ikkje sjå bort frå at opplysningane som blir brukte i *digital gravferdsmelding*, vil utgjere personopplysningar om levande personar. Vurderinga av personvernkonsekvensar og kva tiltak som må setjast i verk for å bøte på eventuelle personvernulempar, må gjerast konkret ved utforminga av den digitale tenesta.

3.6. Digital kommunikasjon med innbyggjarane

Forvaltningslova gjeld for dei kyrkjelege fellestråda i saker der dei i eigenskap av lokal gravplasstyresmakt, gjer enkeltvedtak eller utferdar forskrift, jf. § 1. Lova gjeld alltid for kommunane og statsforvaltarane.³ *Digital gravferdsmelding* er tenkt som ei digital teneste der innbyggjarane skal kunne løyse oppgåver etter gravplassloven. Departementet reknar med at forvaltningslova § 15 a om elektronisk kommunikasjon (bl.a. rett til å kontakte gravplasstyresmakta elektronisk) vil kunne ha innverknad på *digital gravferdsmelding* ved at etterlatne kan kontaktast på sikker digital post.⁴ I utviklingsarbeidet må det sikrast at

³ Forvaltningslova gjeld heile verksemda som gravplasstyresmakt når kommunen har overteke oppgåva i samsvar med gravplassloven § 23 andre ledd.

⁴ Forvaltningslovutvalet skildrar situasjonen slik, jf. [NOU 2019: 5 punkt 18.3.4.1](#): «Tidligere kunne forvaltningen kommunisere digitalt hvis borgeren samtykket til det. Etter fvl. § 15 a første ledd kan et forvaltningsorgan benytte elektronisk kommunikasjon når det henvender seg til andre, hvis ikke annet

etterlatne ikkje får digitale dødsbod (førstegangsinformasjon om dødsfallet) i sikker elektronisk postkasse, at personopplysningar ikkje blir spreidde, og at innbyggjarane får informasjonen dei treng, i tide (opnar den sikre digitale postkassa si) til å ta hand om oppgåvene og nytte rettane dei har etter lova.

4. Oppgåveplassering. Heimel til å behandle personopplysningar

4.1. Gjeldande rett

Gravplassloven regulerer ei lang rekkje oppgåver og gir heimel for ei lang rekkje avgjerder som gravplasstyresmakta, kommunen og statsforvaltaren etter personvernforordninga artikkel 6 nr. 1 bokstav e vil ha behandlingsgrunnlag for personopplysningar for å løyse. Vi viser til den generelle framstillinga av gjeldande rett om behandling av personopplysningar i [Prop. 65 L \(2021–2022\) punkt 3.4 og 3.5.](#)

4.2. Departementets vurdering

Personopplysningar som blir oppgitte og brukte i den private avgjerda, blir i dag normalt nedteikna på kravskjemaet («begjæringsskjemaet»), som blir handtert som eit skriftleg dokument. Idet *digital gravferdsmelding* blir etablert, oppstår spørsmålet om behandlinga av personopplysningar i tenesta har tilstrekkeleg behandlingsgrunnlag etter personvernforordninga. Behandlinga dreier seg i hovudsak om førehandsutfylling og samanstilling av data blant anna frå Folkeregisteret om blant anna slekts- og ekteskapsrelasjonane til den avlidne, lagring av dataa og vidareformidling til gravplasstyresmakta lokalt når den som sørgjer for gravferda (eller fullmektigen, f.eks. eit gravferdsbyrå) har sendt inn gravferdsmeldinga.

Det vil bli behandla opplysningar om personar som ikkje loggar seg på tenesta, nærmare bestemt nærståande til den avlidne som er omfatta av lista i gravplassloven § 9 andre ledd første punktum. (Leddet set opp ei prioriteringsrekkefølge blant persongrupper som er nærmast til å sørgje for gravferda.) Samtykke vil derfor ikkje vere eit aktuelt behandlingsgrunnlag for desse personopplysningane, jf. pvf art. 6 nr. 1 bokstav a. Det er meir nærliggjande at behandlingsgrunnlag følgjer av bokstav e om behandling som «er nødvendig for å utføre en oppgave i allmennhetens interesse eller utøve offentlig myndighet som den behandlingsansvarlige er pålagt». Dette behandlingsgrunnlaget krev etter art. 6 nr. 3 fastsetjing i «nasjonal rett». Det kan argumenterast for at dette kravet vil vere oppfylt dersom oppgåvene med *digital gravferdsmelding* blir innarbeidde i hovudinstruksen til

---

følger av lov eller forskrift. I dag er derfor regelen at forvaltningen kan sende digital post hvis borgeren ikke har reservert seg mot det. Store deler av kommunikasjonen som tidligere skjedde ved dokumentoverlevering i skranken eller ved forsendelse i posten, skjer i dag i digitale kanaler. [...] Endringen i kommunikasjonsformen mellom borger og forvaltning er del av en større endring i samfunnet, der mellommenneskelig kommunikasjon i større grad erstattes av forskjellige typer digitale selvbetjeningsløsninger. Dette innebærer effektivisering, men kan lede til utfordringer for sårbare grupper og til mindre direkte menneskelig kontakt.»

statsforvaltaren. Departementet vurderer at det er meir formålstenleg at lova uttrykkjeleg fastset at statsforvaltaren har oppgåver med å leggje til rette for avgjerda etter § 9 andre ledd, og at statsforvaltaren i den samanheng behandlar personopplysningar.

Med tanke på mogleg vidareutvikling av *digital gravferdsmelding* ber departementet høyringsinstansane leggje fram sitt syn på om tenesta og dermed også behandlingssgrunnlaget bør omfatte oppgåvene kommunane har i konfliktsaker, jf. gravplassloven § 9 tredje ledd. Dette kunne utformast slik at kommunane brukte ein funksjonalitet i *digital gravferdsmelding* i behandlinga av desse sakene. Ein kan tenkje seg at dette også omfattar oppgåvene etter femte ledd («kommunale gravferder»).

Digital gravferdsmelding vil i utgangspunktet bli søkt utvikla slik at personopplysningar som er omfatta av det særlege vernet i personvernforordninga art. 9, for eksempel opplysningar om tru og livssyn, ikkje blir behandla. Vernet får ein annan karakter etter døden, men val av for eksempel seremonileverandør kan seie noko om trua og livssynet til dei etterlatne (levande menneske), jf. gravplassloven § 1. Slike opplysningar vil i første omgang ikkje inngå i *digital gravferdsmelding*, men med tanke på vidareutvikling av tenesta til å omfatte val av seremoni og så vidare, ber vi høyringsinstansane komme med si vurdering av ein heimel til å behandle opplysningar om tru og livssyn, under dette om heimelen bør avgrensast til enkelte kategoriar eller omfatte alle kategoriar i art. 9 nr. 1.

Opplysningar om ekteskap, medmorskap og tilsvarande i offentlege register kan ein truleg gå ut frå at det er «åpenbart at den registrerte har offentliggjort», jf. pvf art. 9 nr. 2 bokstav e. Det vil i så fall innebere at det særlege vernet etter nr. 1 ikkje gjeld slike opplysningar som elles kunne seie noko om seksuell orientering, blant anna om gjenlevande ektemake. Departementet ber høyringsinstansane komme med syn på kort langt dette utgangspunktet rekkjer.

Statsforvaltaren vil som tenesteeigar kunne ha behov for eller plikt til å oppbevare opplysningane etter bruken for arkivformål. Departementet går ut frå at lagring over tid for arkivformål ikkje vil skje i produksjonssystemet i *digital gravferdsmelding*, og føreset at det blir utarbeidd rutinar for sletting i produksjonsløysinga, og at det blir gjort avtalar om overføring til Arkivverket med tida.

Departementet vil vurdere å ta inn i hovudinstruksen til statsforvaltarane at Statsforvaltaren i Vestfold i Telemark har oppgåva som tenesteeigar for *digital gravferdsmelding*, blant anna for å gjere klart at det berre er éin statsforvaltar som vil ha ansvaret for tenesta og det tilhøyrande behandlingssgrunnlaget etter lovforslaget. Gjeldande oppdrag 5.3.1.9 til statsforvaltarane i 2022 skil mellom oppgåvene til alle statsforvaltarane og oppgåvene til Statsforvaltaren i Vestfold og Telemark:

«Statsforvalteren skal:

- behandle søknader om tillatelse til å spre aske for vinden
- forvalte innsigelsesretten etter plan- og bygningsloven for å ivareta nasjonale hensyn i gravplassloven med forskrift og innhenter faglige råd fra Statsforvalteren i Vestfold og Telemark

Statsforvalteren i Vestfold og Telemark skal:

- behandle søknader om privat gravsted for gravlegging av askeurne, søknader om at ansvaret som lokal gravplassmyndighet skal ligge til kommunen, saker om godkjenning av lokale vedtekter og tiltak på gravplasser samt klager over enkeltvedtak som er truffet av kommunen og kirkelig organ i medhold av gravplassloven
- forvalte myndighet lagt til statsforvalteren i gravplassforskriften
- bistå departementet i arbeidet med kunnskapsinnhenting, statistikk og regelverksutvikling for gravplassektoren
- veilede lokale gravplassmyndigheter om gravplassloven og -forskriften, bl.a. gjennom å holde faglige innlegg på kurs og bidra i annen kompetanseoppbygging.»

4.3. Departementets forslag

Ny § 23 b i gravplassloven skal lyde:⁵

§ 23 b. Digital begjæring om gravlegging. Behandling av personopplysninger. Deling av data

Oppgavene som følger av lovens kapittel 2 og 3, kan utføres gjennom offentlige tjenester for digital begjæring om gravlegging. Statsforvalteren legger til rette for en digital avgjørelsesprosess etter § 9 annet [og tredje ledd] og behandler der personopplysninger om personkretsen i § 9 annet ledd.

Gravplassmyndigheten, statsforvalteren, kommunen og eier av krematorium kan behandle personopplysninger, herunder personopplysninger om religion og filosofisk overbevisning som nevnt i personvernforordningen artikkel 9, når dette er nødvendig for å utøve myndighet eller utføre andre oppgaver etter loven her.

4.4. Økonomiske og administrative konsekvensar

Den nye føresegna vil truleg ha svært avgrensa økonomiske og administrative konsekvensar. Eit manglande behandlingsgrunnlag kunne skape tvil og tvistar som krev omfattande ressursbruk.

5. Utvida tilgang til teiepliktige opplysningar i Folkeregisteret

5.1. Gjeldande rett

Gravplassloven § 23 fjerde ledd lyder: «Gravplassmyndigheten og kommunen kan uten hinder av taushetsplikt innhente opplysninger fra Folkeregisteret når det er nødvendig for å løse oppgaver etter loven her.»

---

⁵ Tredje ledd i denne nye føresegna er temaet i punkt 6 nedanfor.

Det er på det rene at statsforvaltaren har styresmaktoppgåver etter gravplassloven, men det gjennomgåande ordet «gravplassmyndigheten» i gravplassloven og gravplassforskriften viser til lokal gravplasstyresmakt i samsvar med gravplassloven § 23 første og andre ledd. Det vil seie det kyrkjelege fellesrådet i Den norske kyrkja i kvar kommune og kommunen der dette er stadfesta av statsforvaltaren etter andre ledd. Det behovet statsforvaltaren har for opplysningar i Folkeregisteret som er teiepliktige, kan derfor ikkje sikrast med den gjeldande heimelen.

Ifølgje særmerknadene i Prop. 86 L (2017–2018) punkt 13.7 omfattar tilgangsheimelen i gravplassloven § 23 fjerde ledd også «krematorium som kyrkjeleg fellesråd eller kommunen driv». Denne merknaden løyser ikkje spørsmålet om heimelen omfattar krematorium organiserte som offentleg eigde selskap (som interkommunale selskap). Det er i alle fall klart at eit privateigd krematorium vil falle utanfor sjølv om det skulle vere godkjent av departementet. Etter departementets vurdering er det rett å leggje vekt på at eit interkommunalt selskap er eit sjølvstendig rettssubjekt med eigne styringsorgan. Eit IKS er ikkje omfatta av omgrepa *gravplasstyresmakta* eller *kommunen*. Dermed omfattar gravplassloven § 23 fjerde ledd ikkje krematorium organiserte som IKS.

Folkeregisterloven har ei anna og meir presis avgrensing av kva for opplysningar som er teiepliktige, enn forvaltningslova, der avgrensinga i stor grad er knytt til forståinga av «noens personlege forhold» i § 13 første ledd. Utan lovheimel kan ein få tilgang til opplysningar som ikkje er teiepliktige i Folkeregisteret, jf. folkeregisterloven § 9-1 andre ledd:

Taushetsplikten omfatter ikke opplysninger om en persons fulle navn, fødselsdato, kjønn, fødsels- og d-nummer, grunnlaget for registrert identitet etter § 3-2, adresse, kontaktopplysninger for dødsbo, fødested, statsborgerskap, sivilstand, vergemål, stadfestet fremtidsfullmakt og dødsdato, med mindre slike opplysninger røper et klientforhold eller andre forhold som gjør at opplysningene må anses personlige. Det samme gjelder historiske opplysninger om navn og adresse.⁶

Andre opplysningar i Folkeregisteret er teiepliktige, og det er nødvendig med lovheimel for å få tilgang til dei.

Teieplikta etter forvaltningslova § 13 fell normalt bort etter 60 år, jf. fvl § 13 c tredje ledd.⁷ Teieplikta gjeld også overfor den avlidne sine nærmaste. Personvernforordninga gjeld etter fortalepunkt 27, 158 og 160 ikkje opplysningar om avlidne personar. Ein bør likevel vere merksam på at opplysningar om den avlidne kan seie noko om levande personar og dermed

---

⁶ Justis- og beredskapsdepartementet har hatt på [høyring](#) eit framlegg om meir detaljerte opplysningar om vergemål i Folkeregisteret og at desse blir omfatta av teieplikta i folkeregisterloven.

⁷ Når det gjeld dødsfall og teieplikt, sjå Selman og Efjestad: *Taushetsplikt i forvaltning* (2021) side 92–100. Utgangspunktet for fristen vil normalt vere hendinga det er tale om, jf. Selman og Efjestad: *Taushetsplikt i forvaltning* (2021) side 93. Forvaltningslovutvalet føreslo at teieplikta om «personlige forhold» fell bort 20 år etter dødsfallet, sjå NOU 2019: 5 punkt 19.11.4 og lovforslaget § 35 (2).

Teieplikt om drifts- eller forretningsløyndommar var føreslått å falle bort 60 år etter at forvaltninga fekk opplysninga, sjå same stad i NOU-en og same paragraf tredje ledd.

vere personopplysningar som er underlagde personvernforordninga. Dette må vurderast konkret for kvar opplysning.

Vi legg til grunn at opplysninga om at ein person har døydd, ikkje er omfatta av teieplikt.⁸ I utgangspunktet er opplysning om at ein person er død, omfatta av teieplikta etter folkeregisterloven § 9-1 første ledd, sjølv om dødsdatoen er unnateken etter andre ledd. Det følgjer likevel av folkeregisterforskriften § 9-1-1 at «registreringsstatusene bosatt, utflyttet, død, opphørt og inaktiv» er unnatekne frå teieplikta.

5.2. Departementets vurdering

For førehandsutfylling av data i *digital gravferdsmelding* etter innlogging er det nødvendig med opplysningar frå Folkeregisteret, og enkelte av dei vil vere teiepliktige. Departementet ser vidare behov for at godkjende krematorium har tilgang til teiepliktige folkeregisteropplysningar uavhengig av eigarform.

Statsforvaltaren i Vestfold og Telemark er som tenesteeigar behandlingsansvarleg, jf. pvf art. 4 nr. 7, mens Digdir er databehandlar for behandlinga av personopplysningar i felleskomponenten Altinn (art. 4 nr. 8). For å utøve det myndet og dei oppgåvene som følgjer av rolla som behandlingsansvarleg, er det nødvendig at Statsforvaltaren i Vestfold og Telemark får tilgang til teiepliktige opplysningar frå Folkeregisteret. Dette krev heimel i lov.⁹

Statsforvaltaren i Vestfold og Telemark er behandlingsansvarleg for det som skjer i *digital gravferdsmelding*, i alle fall slik tenesta er planlagd i første versjon. Gravplasstyresmakta og godkjende krematorium vil få overført data om vala som er tekne for gravferda frå *digital gravferdsmelding*, primært direkte til sine fagsystem.

Omtanke for etterlatne tilseier varsemnd (f.eks. forseinka vidarebruk av opplysninga) med å spreie denne opplysninga rett etter dødsfallet (dødsbod). Dette er eit omsyn ein legg vekt på i utviklinga av *digital gravferdsmelding*.

Digital gravferdsmelding vil blant anna trenge relasjonsopplysningar, det vil seie informasjon om kven som er i slekt eller gift. Opplysningar om sivilstatus er ikkje underlagde teieplikt i Folkeregisteret, mens opplysningar om familierelasjonar er det. For blant anna å kunne gi meldingar og kontrollere prioritet i saker om kven som sørgjer for gravferda, jf. gravplassloven § 9 andre ledd, vil det vere aktuelt å hente relasjonsopplysningar om den avlidne som gjeld:

1. ektefelle/sambuar
2. barn
3. foreldre
4. barnebarn
5. besteforeldre

⁸ Er det tvil om vedkommande er død, kan dette stille seg annleis, jf. Selman og Efjestad: *Taushetsplikt i forvaltningen* (2021) side 111.

⁹ Tenesteeigaren delegerer slik at Altinn kan innhente opplysningar frå Folkeregisteret på vegner av tenesteeigaren. Dette forholdet blir regulert i avtale mellom tenesteeigaren og Altinn (Digdir).

6. sysken
7. barn av sysken
8. sysken til foreldre

Det er her tale om førehandsutfylling av data i den grad det er nødvendig. Finst det personar i dei første kategoriane, trengst ikkje opplysningar om dei seinare kategoriane, jf. prinsippet om dataminimering. Samtidig kan det vere aktuelt å vurdere om like nære etterlatne (og etterlatne med høgare prioritet etter § 9 andre ledd) gjennom *digital gravferdsmelding* skal få høve til å hente ut opplysningar om vala den som sørgjer for gravferda, har gjort, eventuelt i form av kopi av den innsende gravferdsmeldinga.

Det kan vidare vere aktuelt med tilgang til desse teiepliktige opplysningane:¹⁰

- foreldreansvar (folkeregisterloven § 3-1 bokstav m)¹¹

Desse ikkje-teiepliktige opplysningane, jf. folkeregisterloven § 9-1 andre ledd, kan vere relevante å bruke i *digital gravferdsmelding*:

- nasjonalitet
- verjemål
- opplysning om status død (som motsetning til busett, utflytta osv.), jf. folkeregisterforskriften § 9-1-1
- dødsdato
- kontaktinformasjon for dødsbu¹²
- historiske opplysningar om adresse¹³

Departementet understrekar at tenesta *digital gravferdsmelding* er under utvikling. Det kan derfor ikkje no avklarast kva for teiepliktige folkeregisteropplysningar det kan bli nødvendig at statsforvaltaren som behandlingsansvarleg får tilgang til. Statsforvaltarane vil få tilgang berre så langt dei har oppgåver etter gravplassloven. Alle statsforvaltarar behandlar saker om oskespreiing og bruker, etter det vi forstår, folkeregisteropplysningar i den samanhengen. Ei rekkje oppgåver etter gravplassloven er berre lagde til Statsforvaltaren i Vestfold og

¹⁰ Det er tvil om opplysning om utanlandsk identifikasjonsnummer (folkeregisterloven § 3-1 bokstav u) kan nyttast i *digital gravferdsmelding*. Dette inneber i så fall at kravskjema på papir på fyllast ut dersom avlidne (ev. også den som skal sørgje for gravferda) ikkje har norsk fødselsnummer.

¹¹ Foreldreansvar er regulert barnelova, og Folkeregisterstyremakta tek ikkje avgjerd om kven som har foreldreansvaret. Folkeregisteret har kategoriane «felles», «mor», «far» eller «ukjent». I utviklinga av *digital gravferdsmelding* må det vurderast om desse opplysningane kan nyttast direkte. Når foreldreansvar står som «ukjent», må den som hentar opplysningar frå Folkeregisteret vurdere om det ligg føre foreldreansvar etter barnelova.

¹² Opplysninga i Folkeregisteret blir ikkje nødvendigvis oppdatert ved endringar. Det kan tale for at Folkeregisterets kontaktinformasjon for dødsbu ikkje kan brukast som grunnlag for f.eks. fakturering for kommunal gravferd, jf. gravplassloven § 9 femte ledd andre punktum. Det er mogleg *oppgjer etter dødsfall* vil ha data som kan nyttast, f.eks. for å få avklart kven som overtek festeavtalane til den avlidne, jf. gravplassloven § 16 andre ledd. Vidarebruk av personopplysningar reiser eigne spørsmål, sjå punkt 6.

¹³ Slike opplysningar er i utgangspunktet ikkje underlagde teieplikt, sjå folkeregisterloven § 9-1 andre ledd andre punktum. Eventuelle merknader til desse opplysningane, f.eks. registreringsdato, er likevel ikkje omfatta av unntaket og vil dermed vere underlagde teieplikt i samsvar med hovudregelen.

Telemark. Denne statsforvaltaren vil dermed ha behov for tilgang for å løyse fleire oppgåver enn dei andre statsforvaltarane har.

I punkt 4 ovanfor er det føreslått å gi *digital gravferdsmelding* ei forankring i lov. Dei oppgåvene Statsforvaltaren i Vestfold og Telemark har med tenesta, vil då vere lovregulerte.

Departementet meiner det er ønskjeleg at alle godkjende krematorium har same tilgang uavhengig av organisering og eigarskap. Det vil i så fall vere eigaren av godkjent krematorium som får lovheimla tilgang til teiepliktige folkeregisteropplysningar. Kommunen og gravplasstyresmakta vil ha tilgangsheimel i kraft av si rolle etter lova, mens interkommunale selskap vil vere omfatta av forslaget til lovendring som eigar av eit krematorium. For krematoriet vil formålet med tilgangen primært vere kontroll av opplysningar dei har motteke frå gravplasstyresmakter, kommunar og etterlatne, for eksempel at personar som kjem for å hente ei urne, er rette vedkommande. Det blir førebels ikkje lagt opp til å leggje nye oppgåver til krematoria.

5.3. Departementets forslag

Gravplassloven § 23 fjerde ledd skal lyde:

Gravplassmyndigheten, kommunen, *statsforvalteren og eier av godkjent krematorium* kan uten hinder av taushetsplikt innhente opplysninger fra Folkeregisteret når det er nødvendig for å løse oppgaver etter loven her.

5.4. Økonomiske og administrative konsekvensar

Statsforvaltarane har tilgang til opplysningar som er teiepliktige i Folkeregisteret på andre område. Å gi statsforvaltaren og godkjende krematorium slik tilgang vil venteleg ha avgrensa økonomiske og administrative konsekvensar. Forslaget vil ha økonomiske og administrative konsekvensar for Skatteetaten, men dersom det ikkje er behov for ei ny tilgangspakke, vil desse neppe vere store.

Folkeregisterstyresmakta vil ikkje finne registerdata som viser kva for krematorium som er godkjende av departementet, jf. gravplassloven § 4 andre ledd. Berre eitt krematorium er i dag eigd av andre enn kommune eller kyrkjeleg fellesråd. Det er Vestfold Krematorium IKS. Folkeregisterstyresmakta vil kunne vende seg til Barne- og familiedepartementet ved tvil om eit krematorium er godkjent eller ikkje.

At tilgangen til teiepliktige opplysningar i Folkeregisteret blir utvida til å omfatte krematorium og statsforvaltaren, vil gi avgrensa innsparing i seg sjølv, men digitaliseringa av gravferdsmeldinga vil kunne gi monalege innsparingar, blant anna knytte til bortfall av manuell inntasting av data frå skjema V-0916 til fagsystemet til gravplasstyresmakta.

6. Unntak frå teieplikt for deling av data

6.1. Bakgrunn

Deling av data er eit mål i digitaliseringspolitikken, sjå punkt 3 i [digitaliseringsstrategien](#) og punkt 1.2 i [digitaliseringsrundskrivet for 2022](#). Informasjonsinnhenting, samanstilling og utveksling av data er del av *digital gravferdsmelding*. Ein del av informasjonen vil vere omfatta av teieplikt. Formålet med dette punktet er å sikre at det ligg føre rettsleg grunnlag for deling av data i *digital gravferdsmelding*. Eksempel på informasjonsstraumar:

- Opplysningar frå Folkeregisteret blir førehandsutfylte når brukaren loggar seg på, og gjorde tilgjengelege for brukaren. Dei førehandsutfylte opplysningane blir seinare tilgjengelege for gravplasstyresmakta (ev. også godkjent krematorium) når den som sørger for gravferda, sender inn meldinga.
- Opplysningar lagde inn av den som sørger for gravferda (som val av kremasjon eller kistegravlegging), blir gjorde tilgjengelege for gravplasstyresmakta når den som sørger for gravferda, sender inn meldinga.
- Opplysningar i *digital gravferdsmelding* blir gjorde tilgjengeleg for gravferdsbyrået dei etterlatne nyttar, dersom den som sørger for graverda gir fullmakt til det. Fullmakta gir denne informasjonsstraumen eit eige rettsleg grunnlag.
- Opplysningar lagde inn av den som sørger for gravferda (vala som denne rolla gir mynde til å gjere), og relasjonsopplysningar frå Folkeregisteret blir gjorde tilgjengelege for kommunen ved usemje om kven som skal sørge for gravferda (konfliktløysing).¹⁴ For kommunens behandling av saker etter gravplassloven § 9 tredje ledd vil det vere relevant med opplysningar om at ein person ved dødsbuskiftet, blir rekna som sambuaren til den avlidne, sjå nærmare nedanfor. Opplysningar om kommunens avgjerd blir delte med gravplasstyresmaktene i bustads- og gravferdskommunen.¹⁵
- Opplysningar om kven som overtek festeavtalane til den avlidne, blir delte med gravplasstyresmakta der desse gravene ligg.¹⁶
- I staden for å dele folkeregisteropplysningar vidare, vil det kunne vere tenleg å hente dei direkte, blant anna for å sikre tilstrekkeleg datakvalitet og oppdatering.

Behandlingsgrunnlag for personopplysningar som innbyggjarar legg inn i *digital gravferdsmelding*, eller som blir skapte gjennom samanstilling med opplysningar frå Folkeregisteret, er tema i punkt 4 ovanfor.

Kommunens avgjerd i konfliktar mellom etterlatne om kven som sørger for gravferda, og om kven som skal vere ansvarleg for grava, har mykje å seie for arbeidet gravplasstyresmakta gjer fram mot gravlegginga, og for den etterfølgjande saksbehandlinga knytt til grava og

¹⁴ Når det gjeld kommunens avgjerd etter § 9 tredje ledd, sjå [gravplassrettelearen](#).

¹⁵ Gravferdsbyrået som dei etterlatne nyttar, vil også ha bruk for denne informasjonen. Vidareformidling kan reise særskilde spørsmål.

¹⁶ I første versjon av *digital gravferdsmelding* er det ikkje aktuelt å dele data med trus- og livssynssamfunn som seremonileverandør og private næringsdrivande som leverer gravminne og liknande. [Søknad om godkjenning av gravminne](#) er ikkje del av *digital gravferdsmelding* i første omgang.

gravminnet. Tempo og presisjon i kommunikasjonen mellom kommunen og gravplasstyresmakta er spesielt viktig i spørsmålet om kven som sørgjer for gravferda, på grunn av fristen for gravlegging og kremasjon. Dersom kommunens avgjerder om ansvaret for gravferda ikkje blir kommunisert til dei involverte gravplasstyresmaktene (gravplasstyresmakta i bustadkommunen til den avlidne og i kommunen der gravlegginga skal skje), kan det skape vanskelege situasjonar.

Ei eventuell digitalisering av informasjonsutvekslinga med kommunen bør kombinerast med rettleiing om oppgåvene til kommunen. Kommunane har ofte avgrensa erfaringer med denne føresegna fordi det er få saker. Prosjektet *digital gravferdsmelding* samarbeider med ei referansegruppe av juristar frå fire kommunar i tillegg til KS om å utarbeide rettleiing om blant anna

- fastsetjing av gravferdsansvar ved usemje
- kommunalt gravferdsansvar når ingen andre tek det
- kommunale avgifter, jf. gravplassloven § 21
- behov for informasjon om livssynet/medlemskapen til den avlidne med tanke på gravleggingsform og eventuelt seremoniform ved kommunal gravferd, jf. gravplassloven § 1
- rutinar og informasjon i kommunens helseteneste ved dødsfall.

6.2. Gjeldande rett

Gravplasstyresmakta er omfatta av teieplikta etter forvaltningslova, sjå Stortinget vedtak 3. juni 2022 på grunnlag av [Prop. 65 L \(2021–2022\)](#). Gravplassloven har ikkje nokon generell regel om unntak for teieplikt for deling av opplysningar som det er nødvendig å utveksle mellom styresmakter som har oppgåver etter lova.¹⁷

Departementet legg til grunn at folkeregisteropplysningar er samla inn nettopp med sikte på å inngå i prosessar av offentleg og generell betydning som dødsfall og gravlegging, og at det såleis vil dreie seg om deling/bruk med same formål som opplysningane blei samla inn for, jf. pvf art. 6 nr. 4.

Den som mottok delte data, har ansvaret for informasjonstryggleiken hos seg og for å ha tilstrekkeleg behandlingsgrunnlag.

6.3. Departementets vurderingar

Deling og utveksling av data er nødvendig for å skape ei samanhengende teneste for innbyggjarane, og det trengst derfor eit rettsleg grunnlag for deling og utveksling av data i *digital gravferdsmelding*. Høvet til å dele og utveksle opplysningar vil ikkje vere avgrensa til dei som er viktig for den aktuelle gravferda. Ei slik innskrenking er vanskeleg i ei digital teneste der ein må standardisere kva som blir delt. Det er berre tale om å dele og utveksle

---

¹⁷ Forvaltningslova gir i § 13 g heimel til å gi forskrift om høve til informasjonsdeling og anna behandling av teiepliktige opplysningar mellom forvaltningsorgan. Heimelen omfattar ikkje deling av data med private verksemder. Folkeregisterloven har eigne reglar om teieplikt, og folkeregisterstyresmakta er ikkje omtatta av reglane om teieplikt i forvaltningsloven.

data så langt det er nødvendig for å utøve mynde eller utføre andre oppgaver etter gravplassloven.

Digital gravferdsmelding er under utvikling. I staden for å sende på høyring ei føresegn avgrensa til datatypene og aktørane som vil bli omfatta av første versjon av tenesta, har departementet utforma eit utkast til ei føresegn som er meint å dekkje første versjon og vidare utvikling av *digital gravferdsmelding*. Heimelsomfanget og omtalen i dette høyringsnotatet er ingen lovnad om kva tenesta med tida vil omfatte.

Avgrensinga av kva for organ eller verksemder som kan dele opplysningar, er utforma i samsvar med arvelova § 88 a fjerde ledd om digitalt skifte av dødsbo, sjå Prop. 69 L (2021–2022). Omgrepet offentlege verksemder er meint å omfatte også andre delar av offentleg sektor enn dei som fell inn under definisjonen forvaltningsorgan. Omgrepet private [verksemder](#) er meint å omfatte alt som kan registrerast i einingsregisteret, sjå einingsregisterlova § 4 bokstav b jf. forskrift om registrering av juridiske personer m.m. i Enhetsregisteret § 8 første ledd.

Det vil bli gjennomført personvernkonsekvensvurderingar og andre førebuingar før tenesta ev. blir utvida til å omfatte for eksempel deling av data med trus- og livssynssamfunn som seremonileverandør og med private næringsdrivande som leverer gravminne og liknande. Departementet ber høyringsinstansane komme med sitt syn på om det er ønskeleg med heimel til å dele data som blir brukte i samband med oppgaver definerte i vedtektene, som køyreløyve. Departementet går ut frå at kommunane ikkje vil trenge å dele vidare informasjon som dei mottok frå *digital gravferdsmelding*.

6.4. Departementets forslag

Tredje ledd i den nye gravplassloven § 23 b ledd skal lyde:

Så langt det er nødvendig for å utøve myndighet eller utføre andre oppgaver etter loven her, kan offentlige og private virksomheter, domstolene og forvaltningsorganer uten hinder av taushetsplikt dele opplysninger. Departementet kan gi forskrift om plikt til å dele opplysninger uten hinder av taushetsplikt, og om at enkelte opplysninger ikke skal omfattes av unntaket fra taushetsplikt.

6.5. Økonomiske og administrative konsekvensar

Deling av data vil kunne forenkle private avgjerdsprosessar og offentleg saksbehandling. Sjølv om automatisering av avgjerder ikkje skulle vere mogleg på kort sikt, vil deling av data mogleggjere avgjerdsstøtte som kan spare administrative ressursar hos gravplasstyresmakta og hos kommunen.

7. Definisjon av kven som er «sambuar» etter gravplassloven

7.1. Gjeldande rett

Kven som sørger for gravferda, er ei sentral avgjerd som må takast tidleg i prosessen etter dødsfallet. Gravplassloven § 12 seier at kremasjon eller gravlegging skal skje seinast 10 yrkedagar etter dødsfallet.

Gravplassloven § 9 regulerer kven som sørger for gravferda. Etter første ledd kan personar over 18 år i ei skriftleg erklæring fastsetje kven som skal sørge for gravferda deira. Andre ledd set opp ei rekkjefølgje av prioriterte dersom ei slik erklæring ikkje ligg føre. Ektefellen er først i rekkja.

§ 9 andre ledd siste punktum fastset at «[e]ktefelles rett etter denne bestemmelsen gjelder tilsvarende for person som levde i ekteskapsliknende samboerskap med avdøde da dødsfallet fant sted». Lova regulerer ikkje kriteria for når «ekteskapsliknende samboerskap» ligg føre. Vurderinga er opp til kommunen ved konflikstar, jf. tredje ledd. Avgjerda kan ikkje påklagast.

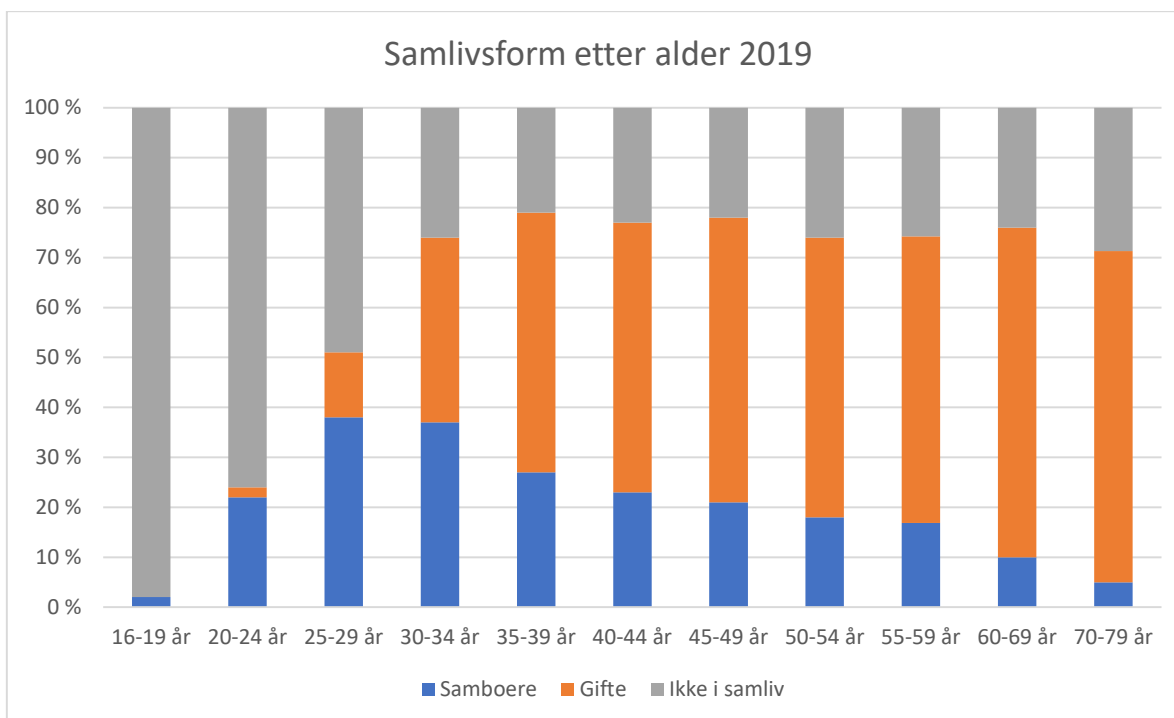
7.2. Bakgrunn

[SSBs tabell 06854](#) viser at sambuarskap er vanlegare blant yngre og sjeldnare blant eldre, sjå tabell 7.1. I gruppa 30–34 år er det like mange sambuarskap som ekteskap. Det er rimeleg å vente at talet på sambuarskap med tida vil auke også i eldre persongrupper, men blant dei som i dag er over 70 år, er 5 prosent sambuarar og 67 prosent gifte.¹⁸

---

¹⁸ SSBs tabell 06091 tyder på at prosentdelen av sambuarar er endå lågare blant dei som er 80 år og eldre. Ikkje alle par vel å flytte saman («Living Apart Together»).

Tabell 7.1. Samlivsform etter aldersgrupper. Kjelde: SSBs tabell 06854

Digitaliseringsdirektoratet peiker på at «sambuar» er eit vilkår det kan vere vanskeleg å omsetje frå lovtekst til programkode, sjå [retteleiar til digitaliseringsvennleg regelverk](#). I ein tekstboks i retteleiar skriv Digdir:

Per i dag finnes det en lang rekke ulike definisjoner av «samboer» i ulike regelverk. I alt fra folketrygdloven, arveloven, statsborgerloven, barnetrygdloven, skattebetalingsloven og innskuddspensjonloven til tvangfullbyrdelsesloven m.fl. gis blant annet følgende definisjoner og vilkår for hva det vil si å være samboere: «samboere som har levd sammen i 12 av de siste 18 månedene» (folketrygdloven § 20-9), «en person over 18 år som bor sammen med en annen person over 18 år i et ekteskapsliknende parforhold» (arveloven § 2), «har eller får felles barn med en person som han eller hun lever sammen med i et ekteskapsliknende forhold i en felles husholdning» (barnetrygdloven § 9).

Ulike definisjoner kan gjøre det vanskelig å forstå hvilke tjenester man har rett til. Begrepsharmonisering ville ført til store forenklinger for berørte innbyggere, og viktig effektivisering i offentlig sektor som lettere kunne dele informasjonen seg imellom.

Dette er et typisk eksempel, og det kunne kanskje være nyttig å bruke andre termer enn «samboer» i en del av tilfellene. Men en reell nyansering har også en kostnad i form av et mer komplekst regelverk.

Det finst også definisjonar av sambuarskap i tariffretten.¹⁹

7.3. Departementets vurdering

Kriterium for når nokon er sambuar etter gravplassloven § 9, ville gitt meir føreseielege vilkår og gjort det klarare for etterlatne når sambuaren var først i rekkja til å sørge for gravferda. Dessutan ville det gitt kommunane klarare haldepunkt ved konfliktløsning. Dersom alle vilkåra kan hentast frå pålitelege registerdata, vil sambuars prioritet etter § 9 andre ledd kunne vere førehandsutfyllt i *digital gravferdsmelding*.

Det finst ekteskapsliknande sambuarskap i mange former. Eit digitaliseringsvennleg sett av kriterium kan vanskeleg fange opp alle konkrete rimelege omsyn, men ambisjonen må vere at avgjerda treffer i dei fleste tilfella. Kommunens rom til å gjere eit konkret skjønn i konfliktløsninga vil i så fall kunne oppfattast som innsnevra av objektive kriterium.

Digitale avgjerder, digital tilrettelegging for avgjerder (avgjerdsstøtte) og førehandsutfylling av nødvendige opplysningar bør byggje på pålitelege registerdata, primært offentlege data. Departementet ser at det er vanskeleg å finne registerdata om alle vilkåra i forslaget nedanfor. Alder, barn, folkeregistrert adresse, tid med felles adresse og ekteskap ligg i Folkeregisteret.²⁰ Der ligg også relasjonsopplysningar som ville avskjere ekteskap, jf. ekteskapslova § 3. Derimot er det vanskeleg å finne registerdata om

- a) årsaker til at paret har budd frå kvarandre
- b) vilkåra som må vere oppfylte for at kvar av partane skal reknast som ekteskapsliknande sambuarar med nokon andre
- c) om paret ventar barn. Dette kan vere teknisk mogleg, men ein må bestemme seg for tida i svangerskapet når ei slik opplysning skal nyttast. Det må òg avklarast om det er rettsleg grunnlag for å dele opplysninga.

Departementet ventar at behovet for digitaliseringsvennlege kriterium for omgrepet sambuar i gravplassloven § 9 vil auke med tida. At relativt få eldre i dag er sambuarar samanlikna med yngre, kan tale for å vente med å regulere dette i lova til det er vunne erfaringar etter anna lovverk og til det eventuelt blir utarbeidd ein felles, tverrgående definisjon. At eldre sambuarar ofte vil ha vaksne barn med ein annan forelder enn den attlevande sambuaren, kan tale i motsett retning. Klare kriterium kan hindre konflikter. Dersom fleire eldre vel å bruke *digital gravferdsmelding* til å gi erklæring om kven som skal sørge for gravferda (f.eks. eit barn frå tidlegare ekteskap), vil det bli mindre behov for å ha klare vilkår for å slå fast om ein kjærast i siste livsfase er sambuar.

---

¹⁹ Stortinget bad 3. februar 2022 regjeringa om å greie ut ei fråvikeleg sambuarlov, sjå vedtak 372, Dokument 8:5 S (2021–2022) og Innst. 121 S (2021–2022). Det er uvisst om dette arbeidet får innverknad på sambuardefinisjonar i ulike lover.

²⁰ Enkelte opplysningar kan vere underlagde teieplikt i Folkeregisteret. Dei kan dermed ikkje utan vidare gjerast tilgjengelege gjennom preutfylling for innbyggjarar som loggar seg på *digital gravferdsmelding*. Opplysning om tidsrom for felles adresse(r) må gå fram av maskinleselege felt for å kunne nyttast til å automatisere kontroll av om tidsvilkåret er oppfylt.

7.4. Departementets forslag

Som grunnlag for seinare arbeid ber departementet høyringsinstansane komme med si vurdering av nytt ledd i gravplassloven § 9 basert på arvelova § 2 tredje ledd og tvangsfullbyrdingslova § 7-13 tredje ledd:

Med ekteskapsliknende samboer i denne bestemmelsen menes en person over 18 år som har hatt samme folkeregistrerte adresse i minst to år med en annen person over 18 år hvis de har levd i et ekteskapsliknende parforhold. Dersom paret har, venter eller har hatt felles barn, regnes vilkåret om ekteskapsliknende parforhold som oppfylt. Personene regnes som samboere selv om de bor fra hverandre for en tid på grunn av utdanning, arbeid, sykdom, institusjonsopphold eller liknende. To personer som ikke kan inngå ekteskap etter ekteskapsloven § 3, regnes ikke som samboere. To personer regnes heller ikke som samboere hvis en av dem er gift eller samboer med en annen.

Departementet legg til grunn at medmorskap inneber at barnet er felles.

Departementet ber høyringsinstansane leggje fram sitt syn på om felles barn, som føreslått her, bør føre til at lengda på sambuarskapet ikkje har noko å seie, alternativt om vilkåret om to år skal reduserast til eitt ved felles barn. Departementet ber høyringsinstansane komme med si vurdering av om definisjonen av sambuar [i arvelova § 2 tredje ledd](#) eller anna lov er betre, og om forslag til vilkår som vil eigne seg for digitalisering.

7.5. Økonomiske og administrative konsekvensar

Klarare kriterium for omgrepet sambuar vil gi meir føreseielege vilkår. Dersom dette fører til færre konflikhtar og gir kommunane klarare haldepunkt ved konfliktløysing, vil forslaget gi administrative innsparingar.

8. Oppheve kravet om melding til politiet før kremering?

8.1. Bakgrunn

I arbeidet med digitaliseringa av livshendinga dødsfall og arv er det identifisert at det lovpålagde varselet om kremasjon til politiet krev manuelle operasjonar hos krematoria og hos politiet. I 2021 var [kremasjonsprosenten](#) 46 prosent. Dette inneber at det i dag går melding til politiet ved om lag halvparten av alle dødsfall.

Politiets informasjonstilfang er endra gjennom blant anna [digital dødsmelding](#) (EDM). Det reiser spørsmålet om det framleis er nødvendig med varselet frå krematoriet etter gravplassloven § 10 tredje ledd. Dersom kravet om varsel kan opphevast, er det ikkje nødvendig å digitalisere denne prosessen som eit ledd i *digital gravferdsmelding*.

8.2. Gjeldande rett

Gravplassloven fastset at politiet skal få melding tre dagar før alle kremasjonar, jf. § 10 tredje og fjerde ledd:

Minst 3 dagar før kremasjonen skal finne sted, skal krematoriet varsle politiet på dødsstedet om begjæringen. Fristen omfatter den dag da kremasjonen skal finne sted, men ikke den dag da varsel gis. Lørdag, helligdag og dag som etter lovgivningen er likestilt med helligdag, regnes ikke med i fristen.

Politiet kan kreve kremasjonen utsatt dersom det er grunn til å tro at det vil bli besluttet sakkyndig likundersøkelse i medhold av straffeprosessloven § 228.

Kravet om at politiet skal ha varsel, går tilbake til [likbrenningslova](#) av 1913, der kravet om løyve frå politiet skulle medverke til at det «med sikkerhet kan antages, at vedkommende er død en naturlig død». I [nasjonal straffesaksinstruks](#) frå Riksadvokaten og Politidirektoratet (8. mai 2020) er dette fastsett om kremasjonsvarsel (punkt 6.2.2):²¹

I lokal straffesaksinstruks skal det fastslås hvor politidistriktets kontaktpunkt for mottak av kremasjonsvarsel etter gravferdsloven § 10 fjerde ledd er organisert, og hvilken mailadresse dette kan kontaktes på. Det skal reguleres hvordan kontaktpunktet skal monitorere mailadressen, foreta vurdering av varslene, tilstrekkelig notoritet sikres rundt vurderingene, og rutiner for videre varsling til aktuell etterforskningsenhet og påtalefaglig etterforskningsleder.

I Sverige sørgjer Skatteverket, som er folkeregisterstyresmakt, for å avklare at liket kan kremerast. Etter [begravningslagen kap. 4 § 7](#) dreier dette seg om å avklare om det skal vere ei rettsmedisinsk undersøking, og om politiet har gitt løyve til kremeringa. Politiet skal varslast av legen som utferdar *dødsbeviset* om forhold som tilseier rettsmedisinsk undersøking. Kremasjon kan først skje når det ligg føre stadfesting frå Skatteverket.

I Danmark og Finland har krematoriet ikkje plikt til å varsle politiet før kremasjon.²² I Danmark handlar gravferdsstyresmakta (soknepresten) på grunnlag av dødsattesten frå lege og *dødsanmeldelsen* (avgjerd om kistegravlegging, kremasjon eller oskespreiing) frå dei etterlatne.

8.3. Departementets vurdering

Temaet her er om ein skal oppheve kravet i gravplassloven § 10 tredje ledd om at krematoria skal varsle politiet på dødsstaden minst 3 dagar før kremasjonen skal skje. Konsekvensen av å oppheve kravet er at politiet må få informasjon om eit dødsfall gjennom andre kanalar for å få oppfordring til å vurdere tiltak for å unngå bevisøydelegging.²³ Konsekvensen er vidare at politiet ikkje vil ha motteke informasjon om kva for krematorium som har kista eller ventar på å få inn kista.

²¹ Tilvisinga i sitatet til fjerde ledd er til gjeldande tredje ledd. Det tidlegare første leddet blei oppheva frå 30. desember 2020, sjå Innst. 313 L (2019–2020) på bakgrunn av [Prop. 86 L \(2019–2020\)](#).

²² Etter det vi forstår, blei eit finsk krav om løyve frå politiet før kremasjon oppheva i 1980-åra.

²³ Etter det departementet har forstått, er det svært sjeldan kremasjonar blir stansa eller kister blir gravne opp. Dette kan tale for at politiet sikrar eventuelle prov på andre måtar. Fare for bevisøydelegging er ikkje utenkjeleg ved kistegravferd heller.

Ein føresetnad for eventuelt å oppheve kravet om kremasjonsvarsel er at politiet gjennom blant anna § 10 fjerde ledd, har tilstrekkelege heimlar til å unngå bevisøydelegging gjennom kremasjon. Departementet ber høyringsinstansane komme med si vurdering av om gravplassloven § 10 fjerde ledd åleine vil gi politiet tilstrekkeleg grunnlag for å unngå bevisøydelegging.

§ 10 fjerde ledd gir politiet rett til å krevje kremasjonen utsett. Pliktsubjektet er krematoriet. For å kunne gi ein slik ordre må politiet vite kven dei skal kontakte utanom dei situasjonane der politiet sjølv har bestilt bårhentinga. Helsetenesta der døden skjedde, vil gi opplysningar om kven kista med den avlidne er levert til, normalt eit gravferdsbyrå eller langt sjeldnare ein etterlaten.²⁴

Kista kan vere i bårerom/kjølerom eigd av kommunal eller statleg helseinstitusjon eller av gravplasstyresmakta.²⁵ Nokre få gravferdsbyrå har egne bære-/kjølerom. Endeleg kan kista vere kommen kjølerommet på krematoriet. Opplysningar om kvar kista er, vil liggje i fagsystemet til den enkelte gravplasstyresmakta eller krematoriet.²⁶ Gravferdsbyrå som hjelper dei etterlatne eller kommunen, vil også ha informasjon om kista. Departementet går ut frå at informasjon som aktualiserer bruk av § 10 fjerde ledd, vil komme opp tidleg etter dødsfallet, jf. at legar har plikt til å melde om unaturlege dødsfall etter [helsepersonellova § 36 tredje ledd](#). Departementet går vidare ut frå at det ikkje vil vere vanskeleg å finne ut kva for eit av [landets 26 krematorium](#) kista er i. Departementet ber høyringsinstansane leggje fram si vurdering av desse synsmåtane.

8.4. Departementets forslag

Gravplassloven § 10 tredje ledd blir oppheva. Fjerde til sjette ledd blir tredje til femte ledd.

8.5. Økonomiske og administrative konsekvensar

Oppheving av plikta til å sende kremasjonsvarsel vil vere administrativt forenklande for krematoria og politiet.

---

²⁴ Sjå også [forskrift om transport, håndtering og emballering av lik samt gravferd](#).

²⁵ Dersom kista ikkje skal gravleggjast i kommunen der den avlidne var busett, vil gravplasstyresmakta i bustadkommunen ikkje nødvendigvis ha informasjon om kista. Dette kan endre seg med *digital gravferdsmelding*.

²⁶ Ein funksjonalitet for å sende stopppordre til alle krematoria i landet knytt til fødselsnummeret eller namnet til den avlidne, reiser spørsmål om blant anna personvern.

Del 2: Andre regelendringar

9. Kommunens rolle ved vesentleg endring av gravplass

9.1. Gjeldande rett

Etter gjeldande rett skal gravplasstyresmakta ha tilslutning frå kommunen for større tiltak eller endringar på gravplassen. Gravplassloven § 4 første ledd lyder:

Anlegg, utvidelse, nedleggelse eller annen vesentlig endring av gravplass og bygninger på gravplass kan ikke skje uten etter tilslutning fra kommunen og med tillatelse fra statsforvalteren. Statsforvalteren kan sette vilkår for tillatelsen.

Regelen gir kommunen – som har finansieringsansvaret etter § 3 – god kontroll med tiltaka gravplasstyresmakta gjer på gravplassen. Der kommunen har overteke oppgåva som gravplasstyresmakt etter gravplassloven § 23 andre ledd, fell kravet om tilslutning frå kommunen bort, for gravplassloven regulerer ikkje saksbehandlinga internt i kommunane.

Det følger av gravplassforskriften § 2 at helsefagleg styresmakt i kommunen skal få høve til å uttale seg om planen for gravplassen før det blir gjort vedtak. Dette omfattar også saker om vesentlege endringar, men stiller ikkje krav om aktiv tilslutning. Det er tilstrekkeleg at helsefagleg styresmakt i kommunen får høve til å uttale seg.

9.2. Departementets vurdering

Kommunen har gjennom finansieringsansvaret etter § 3 styring med aktivitetsnivået hos gravplasstyresmakta. For å oppfylle kravet i § 2 om «en eller flere gravplasser av slik størrelse at det til enhver tid er ledige graver for minst 3 pst av kommunens befolkning», vil kommunen ønskje å vite om nedleggingar av gravplassar.

Som planstyresmakt har kommunen interesse av å gi tilslutning til anlegg og utvidingar av gravplassar. Det vil normalt også vere nødvendig med regulering etter plan- og bygningslova. Kommunen er også bygningsstyresmakt, og enkelte tiltak på gravplassane kan krevje byggjeløyve.

Departementet ber høyringsinstansane komme med sitt syn på om kommunen normalt ser behov for å meine noko om andre endringar på gravplassane enn anlegg, utvidingar og nedleggingar. Dei fleste godkjenningssakene hos Statsforvaltaren i Vestfold og Telemark om såkalla «vesentleg endring» som krev kommunal tilslutning, dreier seg likevel ikkje om dei tre sakstypene. Statsforvaltaren opplyser at dei fleste godkjenningane dei gir etter gravplassloven § 4, er vesentleg endring innanfor eksisterande gravplassar, typisk namna minnelund, endring av gjerde eller felling av tre.

For å forenkle saksbehandlinga føreslår departementet å oppheve kravet om at vesentleg endring av gravplass og vesentleg endring av bygningar på gravplass krev tilslutning frå kommunen. Større tiltak som anlegg (ny gravplass), utviding og nedlegging vil framleis krevje tilslutning frå kommunen.

9.3. Departementets forslag

Gravplassloven § 4 første ledd skal lyde:

Anlegg, utvidelse *eller nedleggelse* av gravplass og bygninger på gravplass kan ikke skje uten etter tilslutning fra kommunen og med tillatelse fra statsforvalteren. *Annen vesentlig endring av gravplass og bygninger på gravplass kan ikke skje uten etter tillatelse fra statsforvalteren.* Statsforvalteren kan sette vilkår for tillatelsen.

9.4. Økonomiske og administrative konsekvensar

Endringa vil vere administrativt forenklande ved at kommunen ikkje treng uttale seg ved vesentlege endringar. Det vil forenkle i saksbehandlinga hos dei kyrkjelege fellesråda og statsforvaltaren.

10. Kven som fremjar budsjettforslag

10.1. Gjeldande rett

Det følger av gravplassloven § 23 andre ledd at lokal gravplasstyresmakt er «organet som etter Kirkemøtets beslutning opptre på soknets vegne i saker som gjelder drift og forvaltning av gravplasser», jf. [Innst. 208 L \(2019–2020\) punkt 12.2](#). Etter § 3 andre ledd finansierer kommunen «utgifter til anlegg, drift og forvaltning av gravplasser». Etter same ledd skal soknet fremje budsjettforslag for kommunen som grunnlag for det kommunale tilskotet.

10.2. Departementets vurdering

I det store fleirtalet av norske kommunar vil det kyrkjelege fellesrådet etter hovudregelen i gravplassloven § 23 første ledd fremje budsjettforslag etter § 3 andre ledd. Der kommunen etter gravplassloven § 23 har overteke ansvaret, blir § 3 andre ledd ikkje heilt treffande.²⁷ Det kyrkjelege fellesrådet skal i desse (for tida fem) kommunane ikkje fremje noko budsjettforslag for kommunen. For at ordlyden skal reflektere oppgåvefordelinga § 23 opnar for, føreslår departementet å endre § 3 andre ledd.

10.3. Departementets forslag

Gravplassloven § 3 andre ledd skal lyde:

Utgifter til anlegg, drift og forvaltning av gravplasser utredes av *kommunen*. *Soknet fremmer budsjettforslag for kommunen så fremt statsforvalteren ikke har fastsatt at ansvaret som lokal gravplassmyndighet etter loven skal ligge til kommunen.* Etter avtale med soknet kan kommunen yte tjenester i stedet for å gi tilskudd.

---

²⁷ Disse kommunane har fått overført oppgåva etter vedtak etter gravplassloven § 23 andre ledd: Gjesdal, Modum, Vennesla, Sandefjord og Bærum. Sjå oversikta i note to i <https://www.ssb.no/offentlig-sektor/kommunale-finanser/statistikk/kyrkjelege-fellesrad-rekneskap> over kommunar som har overteke ansvaret eller driftsoppgåvene.

10.4. Økonomiske og administrative konsekvensar

Endringa vil ikkje ha økonomiske eller administrative konsekvensar.

11. Fristen for å gjennomføre kremering

11.1. Gjeldande rett

Kistegravlegging eller kremasjon skal skje seinast 10 yrkedagar etter dødsfallet, jf. gravplassloven §§ 10 og 12. Laurdag blir ikkje rekna som yrkedag, jf. gravplassforskriften § 12 første ledd. Etter regelverket må altså seremonien ved kremasjon skje i tide til at krematoriet rekk å kremere innan fristen. Er det langt til krematoriet, må seremonien skje tidlegare. Fristane kan fråvikast etter § 13 i fire tilfelle:

- a) Når gravplasstyresmaktene finn at tungtvegande grunnar taler for det. Dette dreier seg ofte om kortvarig utsetjing fordi gravferdsseremonien vanskeleg kunne skje innan fristen
- b) Når det er vedteke sakkyndig likundersøking
- c) Ved obduksjon
- d) Når liket skal brukast i undervisning eller forskning

Avgjerda til gravplasstyresmaktene etter § 13 kan ikkje påklagast.

11.2. Departementets vurdering

Kremasjonsfristen på 10 yrkedagar er kortare enn i Sverige (1 månad) og lengre enn i [Danmark](#) (8 dagar). I Finland skal kremasjon skje «utan onödigt dröjsmål».

Fristane i gravplassloven fungerer i store trekk godt, men for nokre krematorium inneber fristen at omnen må varmast opp for éin eller eit fåtal kremasjonar. Det gir monaleg reduksjon i energibruk og utslepp å kunne kremere på ettervarmen frå førre kiste. For å leggje til rette for dette bør fristreglane lempast noko, blant anna av omsyn til krematorium som ikkje er i drift kvar dag. Dette er typisk krematorium med få kremasjonar per år, i hovudsak krematorium som ikkje har reinselinje, og som etter forureiningsforskriften kapittel 10 berre kan gjennomføre færre enn 200 kremasjonar per år.

Departementet føreslår ein justert fristregel som skil mellom når kista skal leverast til krematoriet, og når kremasjonen skal ha skjedd. Føresetnaden er at gravplasstyresmakta eller krematoriet kan oppbevare kista i kjølerom og det elles er forsvarleg å utsetje kremasjonen. Målet med endringa er å spare ressursar til oppvarming av kremasjonsomn. Endringa vil dessutan medverke til at det vil gjelde same rammer for gjennomføring av gravferdsseremonien ved kistegravlegging og kremasjon: kista skal senkast innan 10 yrkedagar eller leverast til krematorium innan 10 yrkedagar. Det blir då ikkje lenger stilt krav om at kremasjonen skal skje innan same frist om kistesenkinga.

Departementet ber også høyringsinstansane leggje fram sitt syn på om det bør gjelde ein absolutt siste kremasjonsfrist på 15 yrkedagar etter dødsfallet.

11.3. Departementets forslag

Gravplassloven § 10 første ledd skal lyde:

Kremasjon skal skje i godkjent *krematorium*. *Kisten skal leveres til kremering senest 10 virkedager etter dødsfallet. [Kremasjon skal skje senest 15 virkedager etter dødsfallet.]*

11.4. Økonomiske og administrative konsekvensar

Å utsetje enkelte kremasjonar på små krematorium vil spare ressursar til oppvarming av kremasjonsomn. Det kan gi lågare utslepp. Det kan òg føre til innsparingar i arbeidstid dersom kremasjonar som elles skjer på ulike dagar, kan samlast på éin arbeidsdag.

12. Gravminne når lekam er donert til undervisning og forskning

12.1. Gjeldande rett

Gravplassforskriften § 21 første ledd opnar for at det i nokre få situasjonar kan setjast opp namn på gravminne og tilsvarande utan at leivningar (kiste eller urne) blir gravlagde der: «[p]ersoner som er omkommet på havet, i krig eller liknende, og som ikke er gravlagt på gravplass...». I andre situasjonar kan det ikkje setjast opp namn utan leivningar.

12.2. Departementets vurdering

Donasjon av lik til undervisning og forskning har samfunnsverdi. Dette er regulert nærmare i kapittel 3 i lov 7. mai 2018 nr. 26 om obduksjon og overlating av lik til undervisning og forskning (obduksjonslova). På grunn av avgrensingane i gravplassforskrifta § 21 første ledd kan det i slike situasjonar gå lang tid før det kan setjast opp namn på eit gravminne. Dette kan vere uheldig for sorgprosessen til dei etterlatne etter avlidne som har donert lekamen sin til undervisning og forskning. Dette kan medverke til at færre lekamar blir donerte til undervisning og forskning.

Departementet ser at det kan vere ein viss risiko for at ein lekam som er donert til undervisning og forskning, likevel ikkje blir gravlagd som planlagt, for eksempel fordi den som sørgjer for gravferda endrar avgjerda si om val av gravferdsform. Denne risikoen er etter departementets vurdering avgrensa. Samla sett vil det venteleg vere til beste for sorgprosessen og for måloppnåinga etter obduksjonslova kapittel 3 at det blir opna for at namn på avlidne som har donert lekamen sin til undervisning og forskning, kan setjast opp på gravminne.

Departementet føreslår samtidig å slå fast at namn i situasjonar som er regulerte av gravplassforskriften § 21 første ledd andre punktum, kan setjast opp på urnevegg.

12.3. Departementets forslag

Gravplassforskriften § 21 første ledd andre og ny tredje setning skal lyde:

Personer som er omkommet på havet, i krig eller liknende, og som ikke er gravlagt på gravplass, kan likevel få navnet satt på eksisterende eller nytt gravminne eller på minnesmerke ved navnet minnelund *eller urnevegg* hvor dette er anlagt. *Det samme gjelder i påvente av gravlegging av avdøde hvor liket er donert til undervisning og forskning.*

12.4. Økonomiske og administrative konsekvensar

Forskriftsendringa vil venteleg ha svært avgrensa økonomiske og administrative konsekvensar. Om fleire donerer lekamen sin til undervisning og forskning, vil det kunne gi betre høve til å utdanne helsepersonell og oppnå ny medisinsk innsikt.

DEN NORSKE KIRKE

BKF Administrasjonsavdelingen

SAKSFRAMLEGG

Saksbehandler	Klasse	Saksmappe	Gradering
Mona Gangsøy Eide	414	19/03203-23	Ugradert

Råd/utvalg	Saksnummer	Møtedato
BKF - Bergen kirkelige fellesråd	46/22	14.09.2022

Møteplan for 2023**Vedlegg:**

Utkast til møteplan 2023.DOCX

Saksframlegg

Se vedlagt utkast til møteplan

Forslag til vedtak

Bergen kirkelige fellesråd vedtar møteplan som fremlagt i møtet

Møteplan 2023 for Bergen kirkelige fellesråd

Møtested for alle både AU og BKF-møtene: Kirkens hus i Marken 34, eller se innkalling

Møter AU 2023	Møter BKF 2023	Årshjul
AU-møte 01/23 - Tirsdag 21.02 , kl. 13:15-15:15 - Frist ferdige sakspapir: mandag 13.02 - Utstilling av sakspapir: tirsdag 14.02	BKF-møte 01/23 - Onsdag 08.03 , kl. 18:30-21:00 - Frist ferdige sakspapir: mandag 27.02 - Utstilling av sakspapir: tirsdag 28.02	Årsregnskap (frist for fremleggelse er 22.02, frist for fastsettelse er 20.03) Økonomiplan 4år Statusrapport
AU-møte 02/23 - Tirsdag 18.04 , kl. 13:15-15:15 - Frist ferdige sakspapir: tirsdag 11.04 - Utstilling av sakspapir: onsdag 12.04	BKF-møte 02/23 - Onsdag 03.05 , kl. 18:30-21:00 - Frist ferdige sakspapir: mandag 24.04 - Utstilling av sakspapir: tirsdag 25.04	Årsmelding Revisjonsberetning (ferdig innen 30.04) Budsjettsøknad BK Tilsagnsbrev BK Øk.rapport pr. 31.03 (klar til 24.04) Kontrollkomiteens årsmelding Statusrapport
AU-møte 03/23 - Tirsdag 30.05 , kl. 13:15-15:15 - Frist ferdige sakspapir: mandag 22.05 - Utstilling av sakspapir: tirsdag 23.05	BKF-møte 03/23 - Onsdag 14.06 , kl. 18:30-21:00 - Frist ferdige sakspapir: mandag 05.06 - Utstilling av sakspapir: tirsdag 06.06	Øk.rapport pr. 30.04 (klar til 22.05) Internkontroll Fullmakts matrise Akasia generalfors. Statusrapport
AU-møte 04/23 - Tirsdag 29.08 , kl. 13:15-15:15 - Frist ferdige sakspapir: mandag 21.08 - Utstilling av sakspapir: tirsdag 22.08	BKF-møte 04/23 - Onsdag 13.09 , kl. 18:30-21:00 - Frist ferdige sakspapir: mandag 04.09 - Utstilling av sakspapir: tirsdag 05.09	Øk.rapport pr. 31.07 (klar til 21.08/29.08) Møteplan neste år Strategiarbeid Statusrapport
AU-møte 05/23 - Tirsdag 17.10 , kl. 13:15-15:15 Frist ferdige sakspapir: mandag 09.10 - Utstilling av sakspapir: tirsdag 10.10	BKF-møte 05/23 - Onsdag 01.11 , kl. 18:30-21:00 <i>Siste møte denne FR-perioden</i> - Frist ferdige sakspapir: mandag 23.10 - Utstilling av sakspapir: tirsdag 24.10	Øk.rapport pr. 30.09 (klar til 23.10) Revidert budsjett Statusrapport
AU-møte 06/23 - Tirsdag 28.11 , kl. 13:15-15:15 <i>Siste AU-møte denne FR-perioden</i> - Frist ferdige sakspapir: mandag 20.11 - Utstilling av sakspapir: tirsdag 21.11	BKF-møte 06/23 - Onsdag 13.12 , kl. 18:30-21:00 <i>Første møte neste FR-periode</i> - Frist ferdige sakspapir: mandag 04.12 - Utstilling av sakspapir: tirsdag 05.12	Øk.rapport pr. 31.10 (klar til 20.11) Revidert budsjett Budsjett neste år Valg leder og nestleder VM-dokument Statusrapport

DEN NORSKE KIRKE

BKF Menighetsavdelingen

SAKSFRAMLEGG

Saksbehandler	Klasse	Saksmappe	Gradering
Lars Kristian Stendahl Gjervik		22/08217-3	Ugradert

Råd/utvalg	Saksnummer	Møtedato
BKF - Bergen kirkelige fellesråd	47/22	14.09.2022

Orientering om status vedr. arbeid med nedbemanning og effektivisering

Saksframlegg

Dette dokumentet er ikke en evaluering av nedbemanningsprosessen, men en statusmelding.

Bakgrunn

I løpet av første halvår 2020 ble det klart for Kirkevergen at BKF var i en så krevende økonomisk situasjon at tiltak som innebar kostnadsuttømmelse dessverre var nødvendig. Fellesrådet ble gjennom økonomirapporter løpende orientert. BKF hadde da større utgifter enn inntekter og det var nødvendig å se på kostnader og kostnadsstruktur. I området kirkelig virksomhet og administrasjon (alt unntatt kirkebygg og gravplass) brukte BKF rundt 96% av pengene til lønnsutgifter (lønn og sosiale utgifter) og faste kostnader (IKT, telefon, kontorhold, husleie, regnskapsføring, lovpålagt revisjon for BKF og menighetene). Dette betydde at for å kutte kostnader var det nødvendig å kutte lønnskostnader/stillinger.

Kirkevergen ønsket å på en mest mulig skånsom måte, å kutte i administrative stillinger fremfor stillinger som var knyttet til diakoni, undervisning, kirkemusikk og kirkelige handlinger – dels fordi det var disse stillingene som manglet fullfinansiering, og dels for å skåne kjernevirksomheten mest mulig.

Da stillingene frivillighetskoordinatorer, konsulenter og administrasjonsledere ble opprettet, hadde de ikke fullfinansiering fra Bergen kommune. Det var en forutsetning for opprettelsen av stillingene at forvaltningsutvalget (Akasia i BKF, senere Akasia AS) skulle bidra med kr. 6,6 mill. i året. Dette har bare delvis skjedd. I snitt har BKF gjennom ulike avtaler mottatt 5 millioner i året fra Akasia i perioden 2013-2019. Disse avtalene ble terminert 31.12.2019. Når BKF allikevel har hatt en tilfredsstillende økonomi i perioden, skyldes dette at alle «frie inntekter» som brukerbetaling for kirkene, renteinntekter mv er benyttet innenfor området kirkelig virksomhet og administrasjon. Status pr. 19.11.2020 var at BKF manglet finansiering av administrative stillinger i størrelsesorden 7 - 8 millioner. Dette var de 6,6 millionene fra 2012 omregnet til 2020 tall. Kirkevergen arbeidet derfor ut løsninger for å justere fremtidig organisering knyttet til disse stillingene, og de arbeidsoppgaver de skal løse. Løsningen innebar nedbemanning og dette ble presentert for fellesrådet.

Forankring og føringer for prosessen.

Fellesrådet ba kirkevergen se på kostnader og kostnadsstruktur for å finne inndekning, og gjøre nødvendige endringer for å få en bærekraftig økonomi. Kirkevergen jobbet med å løse denne utfordringen intensivt fra april 2020. I sak 51/20 revidert driftsbudsjett 2020, samt i sak 64/20 budsjett 2021, kommer forslag til besparelser inkl. nedbemanning til uttrykk. I sak 8/21 ble spørsmål knyttet til nedbemanning og organisering vedtatt.

Kostnadskuttene skulle følge fire hovedlinjer:

1. Nedbemanning i administrasjonsleder- og menighetskonsulentressursene tilsvarende tre årsverk.
2. Nedbemanning i frivillighetskoordinatorressursen tilsvarende seks årsverk
3. Nedbemanning i kirkevergens administrasjon tilsvarende ett årsverk
4. Effektivisering og kostnadskutt i hele organisasjonen

Det ble videre kommunisert noen prinsipper som skulle ligge til grunn for prosessen:

1. Ingen administrasjonsledere skulle bli oppsagt. Vi ville søke å løse nedbemanningen med naturlig avgang.
2. Et langsiktig mål var at de som jobber som administrasjonsledere skal ha fulle 100% stillinger som ledere. Altså ikke kombinasjonsstillinger og ikke deltidsstillinger.
3. Dette betød at noen flere administrasjonsledere må ha ansvar for to menigheter. På daværende tidspunkt var det to administrasjonsledere som hver hadde ansvar for to menigheter.
4. En skulle se på organiseringen av menighetskonsulentstillingene i forbindelse med omstruktureringen og se disse i sammenheng med den totale administrasjonsleder ressursen.
5. Administrasjonsleder stillingens formål skulle ligge fast.
  - a. Innhold i administrasjonslederstillingene skulle likevel gjennomgås.
  - b. Ved prosess start var det svært ulik arbeidsbelastning i administrasjonslederstillingene. Noen administrasjonsledere har for mange oppgaver og for mye å gjøre, mens andre har en roligere hverdag. Når vi skulle redusere antall årsverk ble det viktig å på nytt se på hvilke oppgaver administrasjonsleder skal utføre, slik at arbeidsmengde står i forhold til stillingsstørrelse og ansvarsområde. Det var og er f.eks. aktuelt å flytte oppgaver knyttet til økonomi, fra administrasjonsleder til regnskapsfører eller kirkevergens økonomiavdeling.
6. Det var en viktig føring at den totale arbeidsmengden ikke blir for stor. Administrasjonsleder stillingene skal være levelige og attraktive stillinger å rekruttere til, og inneha.
7. Det ble forankret i AU, at det kunne bli aktuelt å justere nivå på vedtatt nedbemanning for å legge til rette for hensiktsmessige stillingsstørrelser.

Organisasjonskartet ble ikke fullstendig tegnet ut på forhånd, da kirkevergen ønsket å involvere menighetsrådene i samtalen om endringene knyttet til administrasjonsledere og menighetskonsulenter. Innenfor administrasjonsledernes ansvarsområde var det kirkevergens vurdering at det var liten risiko for at lovpålagte oppgaver ikke ble ivaretatt etter nedbemanningen. Det lå ikke til prosessen å legge til rette for å slå sammen menigheter. Dette ble derfor ikke vurdert som en måte å effektivisere driften på.

Resultat pr. 2.8.2022

Nedenfor redegjøres det i korte trekk for resultatet av endringene så langt og hva som gjenstår.

Sluttpakker:

Det var åtte personer som fikk innvilget sluttpakke etter søknad. En person fikk avslag etter vurdering av kirkevergen. Av disse åtte var det fire som fikk innvilget AFP avtale med NAV. Stillingsprosenten utgjorde 510% hvorav 150% ble videreført som kirketjener og administrasjonsleder ressurser. Kostnaden for sluttpakkene ble ca. kr 992 000,- Alle de åtte arbeidsforholdene var avsluttet innen 31.08.2021. Denne kostnaden ble dekket av omstillingsmidler på en million fra Bergen kommune.

Sluttpakkene resulterte i bevegelse i arbeidsstokken. Dette åpnet opp for muligheter til å tilby ansatte som mistet deler av sin stilling andre arbeidsoppgaver. Oversikt, innvilgede sluttpakker:

Navn	Stilling	Stillingsstørrelse	Alder
Person A	Menighetskonsulent	60 %	Over 62
Person B	Kirketjener	50 %	Over 62
Person C	Frivillighetskoordinator	45 %	Under 62
Person D	Frivillighetskoordinator	50 %	Over 62
Person E	Frivillighetskoordinator mm	100 %	Over 62
Person F	Frivillighetskoordinator	45 %	Under 62
Person G	Administrasjonsleder	60 %	Over 62
Person H	Adm.leder. + frivillig.koor.	100 %	Over 62

Frivillighetskoordinator ressurser

Fem personer fikk redusert stillingsstørrelse pga. avvikling av frivillighetskoordinator stillingene. Av disse fire mistet en person hele sin stilling (som var på 15%), og avsluttet dermed sitt arbeidsforhold hos BKF. Med disse fem personene ble det totalt redusert stilling tilsvarende 65%

Navn	Jobber videre som	Stillingsstørrelse	Redusert stilling
Person I	Menighetspedagog	85%	15%
Person J	Menighetspedagog	80%	20%
Person K	Kirketjener	50%	5%
Person L	Menighetspedagog	50%	10%
Person M	Avsluttet arbeidsforholdet		15%

Omplasseringer/ takket ja til tilbud om ny stilling

Tretten personer takket ja til tilbud om ny stilling. Dette førte til videre bevegelse i arbeidsstokken og konsolidering av stillinger og stillingsstørrelse.

Navn	Ny stilling	Ny stilling	Gammel stilling
Person N	Frivillighetskonsulent	100%	35% friv.koordinator + div vikariat = 80%
Person O	Frivillighetskonsulent	100%	100% adm.leder + friv.koordinator
Person P	Frivillighetskonsulent	100%	100% konsulent + friv.koordinator
Person Q	Frivillighetskonsulent	100%	100% kirketjener + friv.koordinator
Person R	Kirketjener	10%	15% friv.koordinator
Person S	Kirketjener	35%	35% friv. koordinator
Person T	Kirketjener	100%	90% friv.koordinator
Person U	Menighetspedagog	30%	25% friv.koordinator + m.pedagog

Person V	Menighetspedagog	50%+50% (50% finansiert av Bispedømmet)	50% m.ped + 50% friv.koordinator
Person W	Kantor	75% Ingen endring i %	70% kantor + 5% friv.koordinator
Person X	Kantor	80% Ingen endring i %	60% kantor + 20% friv.koordinator
Person Y	Kantor	100% Ingen endring i %	80% kantor 20% friv.koordinator
Person Z	Kirketjener	50%	

I tillegg sto flere stillinger vakante når nedbemanningsprosessen begynte. Noen av disse ble ikke besatt, men avviklet.

Økonomisk resultat:

Stilling:	Stillingsressurs før mai 2021	Stillingsressurs pr. aug. 2022	Redusert ressurs p.t.	Økonomisk Besparelse 2021	Estimert besparelse 2022
Frivillighets koordinator	1000%	0%	600%		
Frivillighets konsulent	0%	400%			
Administrasjons leder	2005%	1990%	15%		
Menighets konsulent	225%	0%	225%		
Sum stillingsressurs	3230%	2390%	835%	2 millioner	4-5 millioner

I denne oversikten kan det se ut som om vi bare har redusert totalt 15% administrasjonsleder ressurs. Dette henger sammen med at vi teknisk har tatt ut hele frivillighetskoordinator ressursen fra administrasjonslederstillingene, selv om en god del av denne ressursen fortsatt befinner seg i administrasjonslederstillingene. (tallet 1990% i tabellen). I realiteten er tallet 1990% noe mindre mens tallet 400% er noe større. Summerer vi opp hvor mye frivillighetsressurs som gjenstår i administrasjonslederstillingene i dag er dette i overkant av ett årsverk.

Kirkevergens administrasjon.

Det er ikke nedbemannet en stilling i kirkevergens administrasjon som forespeilet. Bakgrunnen for dette er at en har besluttet å redusere ved naturlig avgang. Denne vil derfor komme når det ligger til rette for det. Imidlertid spares det likevel lønnsmidler tilsvarende ca. en stilling årlig.

Effektivisering og kostnadskutt i hele organisasjonen.

Utdrag fra sak 64/21 desember 2021.

For å gjenopprette en bærekraftig økonomi for virksomhetsområdet Kirkelig virksomhet og administrasjon ble kirkevergen gjennom budsjettvedtaket for 2021 pålagt å starte nedbemanning og omorganisering med en forventet innsparing i 2021 på 2 millioner kroner. Fellesråd og tillitsvalgte er orientert fortløpende om prosessen. Antall årsverk omfattet av nedbemanningsprosessen er i løpet av 2. halvår redusert med ca. 7 årsverk (netto). Gjennom tilbud om sluttpakker og tilbud om andre ledige stillinger ble det funnet løsninger for de aller fleste som var varslet om mulig oppsigelse. Totalt fem personer i til sammen 65 % stilling har mottatt oppsigelse. Videre omorganisering og nedbemanning forutsettes å skje ved naturlig avgang, og vil derfor fortsette i 2022 og 2023.

Budsjett 2022

Side 2: Endring fra driftsbudsjett 2021 til 2022:

Status nedbemanning

Antall årsverk omfattet av nedbemanningsprosessen redusert med ca. 7 årsverk (netto).

Arbeid med videre omorganisering pågår kontinuerlig, men ytterligere økonomiske effekter vil først komme i 2023.

Side 4: Lønn og sosiale utgifter

I budsjettet for 2021 lå en forutsetning om at utgifter til lønn og sosiale utgifter skulle reduseres med 2 millioner kroner i løpet av året. Dette er realisert i løpet av 2. halvår 2021.

Side 6:

Endringer i antall stillinger er gjort rede for i innledningen, netto ned ca 7 årsverk som følge av nedbemanning/omorganisering, en økning på 3,05 årsverk knyttet til «friske midler» og bruk av fond, samt en ny stilling finansiert innenfor eksisterende ramme, totalt netto reduksjon på ca 3 årsverk. I tillegg er det mindre endringer i menighetsfinansierte stillinger. Samlet innsparing i stillinger som omfattes av nedbemanningsprosessen er mellom 4 og 5 millioner kroner. Ytterligere økonomisk effekt vil først komme i 2023.

Gjennomført omorganisering

Kirkevergen forsto tidlig at for å lykkes med en så stor nedbemanning, var det nødvendig med noen organisatoriske endringer. Det er særlig tre endringer som er gjennomført.

1. Omorganisering av frivillighetsressursene, der en samlet fire årsverk i fire fulle stillinger.
2. Avvikling av de merkantile menighetskonsulent stillingene.
3. Noen flere administrasjonsledere fikk ansvar for to menigheter.
4. Flytting av arbeidsoppgaver fra adm. ledere stillingene, blant annet til økonomi avd. eller regnskapsfører.

Hensyn som har vært førende for denne prosessen er og har vært:

- a) Hensyn til den ansatte. Ivaretagelse i prosessen, og å legge til rette for fulle stillinger. Dette er komplekst og tar tid. Heldigvis har vi hatt økonomiske muskler til å bruke denne tiden.
- b) Størrelse på menighetene. Først og fremst antall medlemmer, og i mindre grad aktivitetsnivå. Det er stor forskjell på menighetene. Den minste har ca. 1800 medlemmer mens den største har ca. 17000 medlemmer.
- c) Vurdering og dialog med menighetsrådenes AU, vedr. hvilke nabomenigheter som er naturlige samarbeidsmenigheter. Mange menigheter deler allerede ansatte, dette gjelder i begge arbeidsgiverlinjer.
- d) Langsiktighet. Med færre stillinger pga. færre ressurser forsøker vi å legge til rette for mer samarbeid mellom menigheter. Når vi gjør strukturelle endringer, gjøres dette på en måte som stimulerer til mer samarbeid. Større stillinger og større stabsmiljø bidrar også til bedre kår for fagutvikling og mindre sårbarhet. Det er særlig krevende for de minste stabene å miste ressurser, håndtere sykefravær, vakanser og permisjoner.
- e) Lytte - forstå - handle. Nedbemanningen har hatt store konsekvenser for de som har blitt meste berørt. Kirkevergen har forsøkt etter beste evne å lytte og forstå hvor vanskelig dette har vært og møtt ansatte og folkevalgte på en respektfull måte. Det har samtidig vært nødvendig å gjennomføre endringer for å få kontroll på kostnadene. Dette har vært krevende, men vi opplever i det hele at samarbeidet med menighetene har foregått med gjensidig respekt, og forståelse for hverandres roller, ansvar og oppgaver.

Oppsummert endringer:

Frivillighetskoordinatorer	Alle menighetene har mistet frivillighetskoordinator ressursene	
Disse menighetene har fått felles administrasjonsleder	Fyllingsdalen og Sælen Biskopshavn og Eidsvåg Årstad og Fridalen	
	Fra før har disse felles adm.leder:	

	Storetveit-Bønes Laksevåg-Nygård	
Disse menighetene har mistet merkantil menighetskonsulent	Åsane, Birkeland, Fana, Laksevåg-Nygård, Storetveit-Bønes.	
Disse menighetene har adm.leder som har arbeidsoppgaver i en større nabomenighet	Salhus og Arna i Åsane Skjold i Birkeland Søreide i Fana	
Disse menighetene har ennå ikke fått en endring i adm.leder/konsulent ressursen	Arna, Ytre Arna, Salhus, Sandviken, Domkirken menighet, Olsvik, Skjold, Slettebakken.	

Gjenstående prosess:

1. Administrasjonsledere som hadde frivillighetskoordinatorressurs som en del av sin stilling har avvirket denne. De har ikke fått redusert stillingsstørrelse, men ressursen er omdisponert i organisasjonen. For eksempel har administrasjonsleder i Sandviken og Løvstakksiden, gjort administrasjonsleder-oppgaver i andre menigheter ved vakanse og sykefravær. Det gjenstår en del arbeid før disse endringene er fullført.
2. Det er i dag en administrasjonsleder i 100% som ikke vil bli erstattet når denne går av med pensjon medio 2024. Administrasjonsleder i nabomenigheten vil trolig ta over ansvaret og med det få ansvar for to menigheter.
3. Det er per i dag 8 menigheter der vi ennå ikke har gjort endringer i administrasjonsleder ressursen. I tillegg gjenstår arbeid knyttet til noen av menighetene som mistet menighetskonsulentressurser. Noen av disse har midlertidige ressursordninger for å ivareta oppgaver i en overgangsfase mellom tap av konsulent og flytting av oppgaver.
4. Det gjenstår en del arbeid med å flytte på oppgaver fra administrasjonslederstillingen. Kirkevergen har en plan for fremdrift av dette, og nå høsten 2022 er det kapasitet i økonomiavdelingen til å fakta gjennomføre endringer.
5. Evaluering og justering. Når en gjør så store nedbemanninger og endringer som vi har gjort, er det viktig å evaluere konsekvensene fortløpende, og i bredt når prosess er gjennomført. Det er sannsynlig at man ikke har funnet den beste organiseringen ved første forsøk, og det er derfor viktig å ikke avslutte organisasjonsutviklingen, men innstille seg på at dette er en løpende prosess.

Forslag til vedtak

Bergen kirkelige fellesråd takker for redegjørelsen og tar saken til orientering.

DEN NORSKE KIRKE

BKF Administrasjonsavdelingen

SAKSFRAMLEGG

Saksbehandler	Klasse	Saksmappe	Gradering
Mona Gangsøy Eide		22/01161-14	Ugradert

Råd/utvalg	Saksnummer	Møtedato
BKF - Bergen kirkelige fellesråd	48/22	14.09.2022

Statusrapporter og HMS-rapport BKF 04/22

Vedlegg:

Statusrapport KKD - per 1.sept. 2022
 Statusrapport kirkebygg - per 1.sept. 2022
 Statusrapport HR og HMS rapport - per 1.sept. 2022
 Statusrapport økonomiavdelingen - per 1.sept. 2022
 Statusrapport administrasjonsavdelingen - per 1.sept. 2022
 Statusrapport frivillighetsteamet - 2.kvartal 2022
 Statusrapport gravplass - per 1.sept. 2022.docx

Saksframlegg

Se vedlagte statusrapporter og HMS-rapport

Forslag til vedtak

Bergen kirkelige fellesråd tar statusrapportene til orientering

DEN NORSKE KIRKE

Bergen kirkelige fellestråd

Statusrapport avd. Kirkeliv, kultur og diakoni sep. 2022

Drift i avd, Kirkeliv, kultur og diakoni (KKD) ca. 140 ansatte.

- Driften er stabil, det meldes om en rolig sommer.
- Vi har to langtidssykemeldte administrasjonsledere. Det er satt inn vikar for å løse driftsoppgaver og tilstedeværelse på kontoret.

Rekordmange søkere til utlyste stillinger.

Kirkevergen kan gledelig melde at det er flere søkere enn vanlig på utlyste stillinger. Til sammen 38 søkere. Noen har søkt på flere stillinger.

- Kateket/menighetspedagog, 100 % stilling i Bergen domkirke menighet – 7 søkere
- Kantor, 75 % stilling i Fana menighet – 2 søkere
- Ungdomsdiakon, 100 % stilling i Loddefjord/Olsvik – 5 søkere
- Ungdomsdiakon, 100 % stilling i Arna og Ytre Arna – 4 søkere
- Ungdomsdiakon, 100 % stilling i Åsane sokn – 8 søkere
- Daglig leder, 100 % stilling i Fana menighet – 5 søkere
- Daglig leder, 100 % stilling i Bønes og Storetveit menigheter – 3 søkere
- Kantor, 70 % stilling i Nygård menighet – 4 søkere foreløpig

Dette er svært gledelig. Momenter som kan forklare dette er:

- Vi har brukt noe mer penger på markedsføring og noe utvidet eksponering (flere stillinger lå synlig ute over sommerferien).
- Generell stabilisering i arbeidsmarkedet. Lav arbeidsledighet gir tryggere arbeidsmarked og mindre risiko ved jobbskifte. Flere tørr å skifte jobb nå en under pandemien.
- Krevende økonomisk situasjon i samfunnet med høyere kostnader fører til nøkterne lønnsoppgjør. Det gjør at om du vil opp i lønn er det mest effektive å bytte jobb.
- Ser vi bort fra kantor stillingene lyser vi ut 100% stillinger. Tidligere har vi fyst ut mange flere deltidsstillinger.
- Til sist kan vi også tenkt at kirkens omdømme gjør at vi er en spennende arbeidsplass

750 ungdommer innom Elvetun ungdomshus i Loddefjord i juli.

13-20 diakonene i Loddefjord – Olsvik har gitt tilbud til ungdom på Elvetun ungdomshus i sommer. Det har vært 750 ungdommer innom bare i juli fordelt på to grupper pr. dag. Ca. 350 unike personer. Utrolig flott.

Flyktningdiakon

Diakon Gro Fyllingsnes har i vår gitt tilbud til Ukrainske flyktninger på kommunens senter i Fyllingsdalen, tilbudet fortsetter i høst. I tillegg til å være diakon er hun også utdannet bildeterapeut og har gitt malekurs til flyktningene.

Kvar tirsdag og onsdag er det målekurs for ukrainarar.

- *Kommunen oppfordra oss til å finne vårt særpreg. Eg har jobba mykje med måling, som kan vere ein god reiskap når ein har opplevd vanskelige ting. Både det å få kvile i noko, men og å få uttrykkje kjensler. Eg har stor tru på at dette kan vere ein god aktivitet for flyktningane.*
Sier Fyllingsnes.

Frivillighetsteamet

- Frivillighetsteamet har nå etablert nyhetsbrev. Intensjonen er å bli bedre på å informere om hva teamet jobber med og kan tilby av hjelp og støtte til menighetene. Om du ikke har fått det kan du melde deg på her: [Nyhetsbrev frivillighet](#)
- Teamet og undertegnede har startet arbeidet med internevaluering av teamets driftsmodell. Arbeidet er en start ift. en grundigere evaluering når menighetsprosjektene er konkludert, jf. Tidligere samtale i fellesrådet.
- Frivillighetsteamet leverer som vanlig egen statusrapport, den ligger vedlagt. I denne ligger også fremdriftsplan for prosjekt frivillighetstall

○ Prosjekt frivillighetstall

På forrige fellesrådsmøte ble det bestemt at oversikt over antall frivillige skulle rapporteres på særskilt. Intensjonen blir tolket som at en ønsker å få en oversikt over antall frivillige i sanntid og en oversikt over utviklingen. Dette er svært spennende, og teamet ser stor nytteverdi i en slik oversikt. Det er imidlertid en komplisert og tidkrevende oppgave å få reelle tall som er til å stole på. Dette fordi praksisen knyttet til vårt system (dataprogrammet Medarbeideren), er svært forskjellig mellom menighetene. Feilkildene er alt for store til at vi har tall som vi tror er riktige i dag. Derfor vil teamet sette i gang et arbeid der en får lik praksis knyttet til bruk og rydde opp i gammel moro. De tallene vi har er:

- Tall fra statistisk sentralbyrå: 3296 frivillige pr. 31.12.2021. (dette er det sikreste tallet vi har)
- Tall fra medarbeideren «alle kontakter»: 11 863 kontakter pr. 22.08.2022
- Tall fra medarbeideren «alle frivillige»: 1394 frivillige pr 22.08.2022

Tall B og C er svært usikre og det trengs en betydelig ryddejobb, og etablering av felles registreringsrutiner for å få troverdige tall. Det skal vi få til, men det vil ta en del tid.

For at tallene enklest mulig skal kunne hentes ut, bør alle menigheter organisere *alle* frivillige i Medarbeideren, samt følge en felles praksis på sortering og syntaks for mapper/undermapper.

Det er flere fordeler ved en standardisert organisering av frivillige:

- Enkelt å hente ut antall frivillige for alle som har tilgang. Dette er også viktig når en skal sende inn statistikk til SSB hvert år.
- Enklere for alle i staben å få oversikt over frivillige i grupper en selv ikke har ansvar for.
- Hvis det er vakanse i stillinger, eller det kommer inn vikarer, så vil disse lettere få oversikt over de frivillige, siden det er likt i alle menigheter.

Arbeidet i dette prosjektet vil også knyttes tett opp til teamets øvrige arbeid:

- Det vil gjøre det lettere å få menigheter i gang med frivillige i Gudstjenesteplanen og Credo.
- Ved en gjennomgang og ny organisering av frivilligregisteret i menigheten, så får en sett på hvem i menigheten som har ansvaret for å følge opp/være i kontakt med de forskjellige gruppene. Dette er viktig for ivaretagelsen av de frivillige man allerede har.

Det vil ta noe tid før tallene «stabiliserer» seg, slik at man kan se tendenser ut fra tallene som kommer inn, dette vil vi jobbe med i høst se egen plan i teamets egen status rapport.

Åpne kirker

For å følge opp fellesrådets vedtak knyttet til åpne kirker har Kirkevergen inngått samarbeid med Tor Andre Ljosland som skal utrede saken og komme med forslag på hvordan dette kan gjennomføres og finansieres. Han vil være i dialog med noen menigheter i prosessen.

Aksjon dåp

Vi gjentar suksessen med drop-in-dåp i høst. I fjor ble 48 mennesker i alderen 0-80 år døpt på de to aksjonsdagene i Bergen. Dåp er noe av det viktigste vi gjør som kirke, og er en del av Bjørgvin bispedømme sin strategi for 2021-2024. Bergen kirkelige fellesråd ønsker også fortsatt fokus på dåp. Vi ser behovet for å gjøre dåpen relevant for flere og samtidig synliggjøre de gaver som dåpen gir oss. Årets felles aksjonsdager blir 1. oktober og 5. november

Felles aksjonsdager gjør pr-arbeidet med annonsering og medieinnsalg lettere. I fjor fikk vi laget to flotte reklamefilmer om dåp, som vi kan bruke på nytt i år. Gi gjerne innspill om dere ønsker materiell. En av erfaringene som ble gjort i fjor høst var at frivillige ble involvert i aksjonsdagene på en veldig god måte. Aksjonsdagene er fine mulighetsrom for å komme i kontakt med nye frivillige.

DEN NORSKE KIRKE

Bergen kirkelige fellesråd

Statusrapport Kirkebygg – per 1.sept. 2022

Toalettanlegg i domkirken ferdigstilles

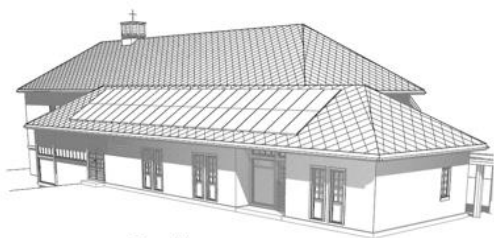
Toalettkapasiteten i Bergen domkirke har vært svært dårlig. Det har vært mange diskusjoner om hvor vi kan plassere toaletter. I disse dager ferdigstilles et toalettanlegg i underetasjen. I tillegg til et HC-toalett i hovedetasjen håper vi dette vil dekke behovet. I tillegg har vi fått på plass et vaskerom med vaskemaskin som skal tjene alle våre kirkebygg i sentrum.

Fridalen kirke – skifte av tak (og montering av solceller?)

På befaring før prosjektoppstart konstaterte vi at det er på tide med nytt tak. Diverse takstein har løsnet, og holdes på plass av snøfangerne. Det har tidligere også vært midlertidige fester av takstein som har løsnet. Bilde til høyre: Vi har også sandblåst alle veggene, og holder nå på å legge på ny maling.

Arbeidet med å skifte tak på Fridalen kirke er igangsatt. Vi ønsker å legge solceller i stedet for skiferstein på deler av taket til kontorbygget. Biskopen har godkjent dette, byggesaksgodkjenning gjenstår.

Bergvarme – installasjon.

Prosjektet med å montere bergvarme i Sælen kirke er startet opp og blir fullført i høst. Vi håper å kunne senke strømforbruket i kirken med inntil 65%. Om vi klarer så mye i praksis, gjenstår å se, men uansett vil dette gi en vesentlig reduksjon i energiforbruk. Med dagens strømpriser vil investeringen være inntjent på 5 år.

I løpet av september vil vi også utlyse anbudskonkurranse på bergvarme til Landås kirke. Det prosjektet vil bli dyrere enn Sælen ettersom det også innebærer store innvendige investeringer, men Landås kirke må uansett har nytt varmeanlegg. Her trenger vi godkjenninger fra biskop og Riksantikvaren underveis.

Til vinteren starter vi innvendig rehabilitering av Korskirken. Der også vil vi ha bergvarme dersom det blir godkjent.

Rehabilitering og isolering av de flate takene i Slettebakken

Arbeidet med å skifte de flate takene i Slettebakken kirke (røde piler på bildet) er påbegynt. Som vi informerte om tidligere – der legger vi samtidig inn isolasjon i taket for å senke energilekkasjen.

Fana Blikk som var oppe for å reparere kobbertaket, meldte tilbake at kobbertaket er moden for utskifting. Dette må vi legge inn i langtidsplanene.

Andre ENØK-tiltak

Vi har også til vurdering og delvis utredning andre ENØK-tiltak, som eksempelvis solceller i Eidsvåg, bedre isolering av taket i Johanneskirken, jordvarme i Domkirken og Birkeland kirke m.m.

Til neste fellesrådsmøte planlegger vi en oppdatert sak om ENØK / strømsparing.

Nye kirker

I **Sædalen** pågår prosjekteringsarbeidet for fullt, samtidig som kommunen behandler byggesøknaden.

På **Haukås** jobbes det med reguleringsplanen, som skal ut på høring denne høsten. Målet for byrådet er å fullføre reguleringsplanen våren 2023.

I **Birkeland** har 3 arkitektkontor (Ramp AS, Link Arkitektur AS og Arkitektkontoret Brekke Helgeland Brekke AS) blitt valgt ut til å delta i et mulighetsstudie for kirketilbygget, før vi starter reguleringsplanarbeidet.

Fra drift

		<p>På grunn av sterk mistanke om PCB i gamle lysarmaturer, har vi i år skiftet ut lysarmaturene i Arna, Birkeland og Landås kirker.</p> <p>De nye LED-armaturene bruker omtrent 50% så mye energi som de gamle som nå er byttet ut.</p> <p>Det gjenstår noe arbeid med innstillinger for å få nok lys i Birkeland kirke.</p>
		
<p>Rundt mange av kirkene har bed og busker og rabatter blitt stelt og klargjort etter sommeren.</p>		

DEN NORSKE KIRKE

Bergen kirkelige fellesråd

Statusrapport HR-avdelingen – pr. 1. september 2022

HMS

Alle ansatte i Bergen kirkelige fellesråd skal ha et godt og forsvarlig arbeidsmiljø.

Vernerunder

Det har i år vært mye aktivitet knyttet til gjennomføring av vernerunder knyttet til psykososialt arbeidsmiljø. Dette nærmer seg nå ferdigstilt, og vi er i gang med oppfølging. Det som går igjen i flere enheter er en opplevelse av å ha for lite ressurser, og et ønske om mer samhandling både internt og mellom menigheter. Arbeidsmiljøet i stabene er stort sett godt, men det er også noen forbedringsområder. Dette handler blant annet om rolleavklaring, tydelige rutiner og god informasjon. Samtidig blir det framhevet som krevende at det er mye vakanser.

De fleste tiltak skal gjennomføres lokalt, men det blir også satt i verk noen overordnede tiltak fra Kirkevergen. Parallelt med oppfølging av gjennomførte vernerunder knyttet til psykososialt arbeidsmiljø, planlegges det vernerunder knyttet til fysisk arbeidsmiljø i høst. Disse vil i stor grad gjennomføres av lokal ledelse, og vi får med byggdrifter fra Akasia.

Risikoområder

Følgende områder vurderes som risikoområder innenfor HR/HMS:

- Sykefravær
- Arbeidsbelastning
- Psykososialt arbeidsmiljø
- Kommunikasjon og samhandling

Det planlegges risikovurderinger sammen med Arbeidsmiljøutvalg og ledere i løpet av høsten. Vi har gjennom vernerundene sett at vakanser og rekrutteringsproblem kan påvirke de definerte risikoområdene i stor grad.

Sykefravær

BKF har som overordnet målsetting av sykefraværet ikke skal overstige 6 prosent. I første kvartal hadde vi et sykefravær på 7,2 prosent. For andre kvartal var fraværet på 6,06 prosent. Dette er en økning fra 2. kvartal i fjor da prosenten var 5,34.

Vi har jevnt over et noe høyere sykefravær enn andre virksomheter i vår bransje. Tall fra Nav viser at i 12 måneders perioden fra april 2021 til og med mars 2022 var vårt fravær en prosent høyere enn nasjonalt nivå i samme bransje, med 5,4 mot 4,4. Dette er legemeldt fravær.

Når det gjelder bruk av graderte sykmeldinger skiller vi oss ikke fra øvrige virksomheter, men vi har et noe høyere legemeldt korttidsfravær.

Orientering om sykefravær og hvordan dette følges opp er fast sak i BKF Arbeidsmiljøutvalg. Vi vurderer å ha forebygging og oppfølging av sykefravær som satsingsområde i 2023 dersom vi ikke lykkes med å nå måltallet i inneværende år. Dette vil bli besluttet i samråd med ledere og arbeidsmiljøutvalg.

Vi vurderer særskilte tiltak fortløpende.

Avvik

Det er fra forrige møte meldt inn følgende avvik:

- Manglende bruk av TID system
- Innbrudd (kun meldt muntlig)
- Størrelsesbegrensning på utsending via p360
- Manglende rutiner ved fravær

Varsling

Det er kommet inn tre varsler så langt i 2022.

BKF har knyttet seg til digital plattform for varsling; Mittvarsel.no som åpner for varsling både for eksterne og interne. Ledere, verneombud og tillitsvalgte er kalt inn til samling om varsling i september. Det vil også bli laget en informasjonspakke til bruk ute i menighetene.

Utviklingsarbeid

HR-avdelingen arbeider sammen med andre faggrupper med å utvikle og forenkle prosesser på HR-feltet. Vi arbeider for tiden med følgende:

- Integrasjon mellom Tid-system og lønnsystem, planlegges iverksatt fra 1.10
- Digital signatur på arbeidsavtaler – høst 2022
- Digital plattform for læring og kompetanseheving (Educatia) i regi av Kirkerådet - kommer
- Digitalt system for melding og oppfølging av avvik i regi av kirkerådet – kommer
- Revisjon av rekrutteringsreglement
- Revisjon/utarbeidelse av lønnspolitikk

DEN NORSKE KIRKE

Bergen kirkelige fellesråd

Statusrapport økonomiavdelingen - august 2022

Ny avtale med Aider som leverandør av lønns-, personal- og regnskapstjenester

Etter en omfattende anbudsprosess har Dnk inngått ny avtale med Aider om leveranse av lønns-, personal- og lønnstjenester. Avtalen vektlegger felles løsninger, systemer og rutiner, og løper i 3 år med mulighet for forlengelse i inntil 3 år til. Også denne gangen er det mulig for fellesråd og menighetsråd å gjøre avrop på avtalen. BKF må gjøre en egen vurdering av om vi vil tiltre ny avtale. Alternativt må vi gjennomføre egen anbudskonkurranse når dagens avtale med Aider løper ut.

Økonomiarbeid i menighetene

Det er satt av 3 «økonomidager» med administrasjonslederne i høst, første gang 5. september. Det blir samling i plenum før lunsj, og muligheter for workshop/individuell veiledning etter lunsj.

Ny økonomirådgiver steppet inn i økonomiarbeidet i en menighet vakanseperiode. Med mer ensartede rutiner for økonomiarbeid på tvers av menighetene ser vi at dette kan være et viktig tilskudd til kontinuitet i økonomiarbeidet i menighetene ved fravær og vakanser.

Regnskap pr 31.08. 2022 – 2. tertial

Etter avtale skal regnskapsfører ferdigstille 2. tertial-regnskapet innen 25. september. Dette forutsetter at administrasjonsleder leverer nødvendig input innen de frister som er satt for ulike arbeidsoppgavene. Av hensyn til menighetenes økonomistyring - og som nødvendig input til neste års budsjettprosess anbefaler vi at menighetsrådene behandler tertialregnskapet så snart det foreligger.

Sårbarhet ved vakanse / sykefravær i administrasjonslederstillingene

Som tidligere orientert om (BKF-sak 25/22 – Statusrapport økonomi april) vurderer vi løsninger for å sikre kontinuitet ved vakanse / sykefravær i administrasjonslederstillingene. På forespørsel har mange administrasjonsledere delegert fullmakter til Vipps og Solidus til økonomirådgiver, slik at det er mulig å bistå med å hente ut nødvendige rapporter ved behov.

DEN NORSKE KIRKE

Bergen kirkelige fellesråd

Statusrapport administrasjonsavdelingen – pr. 1.sept 2022

Ny PC til alle ansatte

Mange har fått ny PC i løpet av våren og sommeren. De resterende vil få ny eller bedre PC i løpet av de neste par månedene

Intranett

Kommunikasjon er utfordrende. Å nå ut med informasjon i en stor organisasjon er viktig, og vi jobber kontinuerlig med å bli bedre.

Nå holder Kirkerådet på å utarbeide et nytt Intranett som skal fungere godt både lokalt, regionalt og for hele Den norske kirke. BKF er med som pilot-fellesråd, og vil bidra i utformingen av det nye Intranettet.

Planen er at det nye Intranettet skal være i drift fra nyttår. Vi vil jobbe for gode rutiner slik at vi kan utnytte dette nye, for tydelig og oversiktlig informasjonsformidling og kommunikasjon

Sikker kommunikasjon

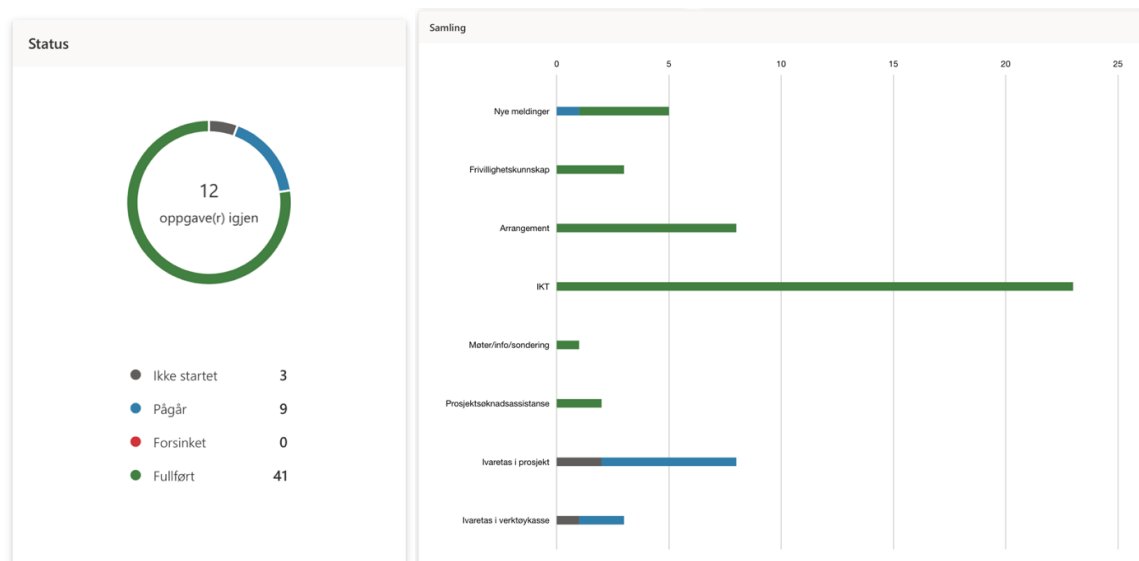
Kirketorget får, og sender ut, en del personinformasjon. Blant annet når det kommer dåpsmeldinger fra andre fellesråd, og når noen ber om kopi av dåpsattester. Mye av dette har gått via papirpost. Det er ikke tillatt å sende denne typen personinformasjon pr. epost.

For å sikre trygg og effektiv kommunikasjon utenfor fellesrådets og kirkens egne fagsystem holder vi nå på å sette opp eDialog via nettsiden til BKF for innkomne personinformasjoner. Vi innarbeider også rutiner for å sende ut personinformasjon via Altinn/Digipost.

Statusrapport 2. kvartal 2022

Frivillighetsteamet i BKF

FRIDA

Aktivitetsoversikt

DATO	AKTIVITET
28. april	Deltakelse på konvent i Domprostiet
9.mai	Workshop med administrasjonsledere
11.mai	Faglig samling på stabsmøte i Skjold
13.mai	Besøk hos Askøy kirkelige fellesråd sammen med Loddefjord menighet
18.mai	Faglig samling på stabsmøte i Bønes
31.mai	Dialog med Byåsen menighet
8./9.juni	Deltakelse og stand på Stiftsmøte Bjørgvin
15.juni	Faglig samling på stabsmøte i Slettebakken
n/a	Diverse webinar og faglig påfyll
n/a	Div. Møter med menighetene. Informasjonsformidling i Frivillighetens år. VÅR DAG, Frivillig.no/Ungfretid.no og inkluderende rekruttering, temasamlinger

Menighetsprosjekt

Menighet	Prosjekt	Framdrift
Sandviken	Rekruttering av unge gjennom å utvikle digital praksis.	
Loddefjord	Rekruttering av unge gjennom å utvikle digital praksis.	
Nygård	Ledelse og oppfølging av frivillige til fredagskvelden	
Birkeland	Helhetlig menighetsplan – frivillighetens plass/rolle	
Skjold	Det hvite huset	
Åsane	Organisere frivillighetsarbeidet og få verktøy for rekruttering	
Arna	Organisere frivillighetsarbeidet og få verktøy for rekruttering	
Landås	Helhetlig plan for frivillighet	
Slettebakken	Helhetlig plan for frivillighet	
Løvstakksiden	Vegetarmiddag i nærmiljøet	
Storetveit	Helhetlig plan for frivillighet	
Eidsvåg	Organisering og utvikling av frivillighetsarbeidet	

Utviklingsprosjekter (felles for alle menighetene)

Kode	Framdrift
	Tilfredsstillende
	Trenger justering
	Har stoppet opp

	Prosjekt	Hensikt	Framdrift
1.	Digital verktøykasse	Samle konkrete frivillighetsverktøy menighetene etterspør.	
2.	Digital felles utleieportal for lokaler i kirkene	Enklere og mer tilgjengelig info for publikum. Forenkle og effektivisere forespørsler, kontrakter og betaling.	
3.	Deltakelse i arbeidsgruppe: Overordnet diakoniplan	Bringe frivillighetsperspektiv, kompetanse og verktøy inn i planarbeidet.	
4.	Felles rekrutteringskampanjer på frivillig.no og TORGET	Vi har rekruttert fire nye frivillige 1. kvartal. (Gul gruppe, uten relasjon) Vi setter nye frivillige i kontakt med menighet fortløpende	
5.	Kirken på hjul - Konseptutvikling	Kirken drar ut og får kontakt med folk, istedenfor å vente på at de skal komme til oss. Design og klargjøring av vognen. Stand på Stiftsdager 2022.	
6.	Kursrekke frivillighet	Etablere fast kursrekke. For eks. Rekruttering og mottak, frivillighetshjulet, den vanskelige samtalen	
7.	Kommunikasjonsarbeid, nettside og Sosiale medier	Hjelpe menighetene med kommunikasjonsarbeid og organisering av dette, gjerne med frivillige ressurser.	
8.	Frivillighetsvideoer	Bygge omdømme for rekruttering Videoer av frivillige til markedsføringsbruk Møter og dialog med frivillige i forbindelse med videoinnspillinger Brukes konkret inn mot <i>Stiftsdagene 2022</i>	
9.	Intern evaluering	Intern evaluering av menighetsprosjekter og prosjekter felles for menighetene.	
10.	Utrede justert driftsmodell	Arbeid med justering av teamets arbeidsmetoder.	

Fremdriftsplan prosjekt frivillighetstall

MILEPÆL 1 (utvikling)

NR.	OPPGAVE	Ansvar
M1-01	Utarbeide standard organisering for sortering/syntaks av frivillige i Medarbeideren	Teamet
M1-02	Lage et dokument som forklarer organiseringen, samt viser til fordelene med denne metoden (statistikk, etc.)	
M1-03	Lage en nettside som viser hvordan en rekrutteringsside kan se ut (ved bruk av Frivillig.no som plattform for oppdrag)	
M1-04	Konkretisere hvilken rolle frivillighetsteamet skal ha i menighetene i rekrutteringsprosessen	Teamet/ LK
M1-05	Hente antall frivillige fra NSD 5- – 10 år tilbake (Berit har kontakt)	Øyvin
→ V	Beta av Verktøykassen ang. rekruttering, som kan benyttes i møte med menighetene når de skal legge ut oppdrag	Øyvind teamet

Tidsperspektiv: August – september

MILEPÆL 2 (beta i prosjektmenigheter)

NR.	OPPGAVE	Ansvar
M2-01	Forankre det i menigheten Birkeland/Sædalen, Åsane, Slettebakken, Arna, Storetveit, Landås, Eidsvåg	Adm. Leder + team
M2-02	Informere på stabsmøtet om endringen som blir gjort i Medarbeideren og hvilken betydning det får for deres arbeid	Teamet/ adm.
M2-03	Endre organiseringen i Medarbeideren	Teamet
M2-04	Få/hjelpe stab til å ajourføre sine grupper – hva er beste fremgangsmåte? Her må stab ta stilling til hvem som har ansvar for de forskjellige gruppene	Teamet/ stab
M2-05	Opprette/få tilgang til menigheten på Frivillig.no	Adm.
M2-06	Jobbe frem oppdragene som skal legges ut (tekst, bilde, ansvar, mottak, etc.)	Teamet/ stab
M2-07	Opprette en side på menighetens nettside etter mal fra M1-03 og finne hensiktsmessig plass til den på forsiden	Teamet/ adm.
M2-08	Lage en rutine for ajourføring av grupper	Teamet
M2-09	Evaluere fremgangsmåte og finne ut hvordan en best angriper neste milepæl	Teamet

Tidsperspektiv: September

MILEPÆL 3 (fullskala implementering)

NR.	OPPGAVE	Ansvar
M3-01	→ V: Fullføre Verktøykassen med erfaringer fra M2	Teamet Øyvind
M3-02	Sende ut e-post med informasjon	
M3-03	Kontakte menigheter for å sette i gang prosessen	
M3-04	Benytte utarbeidet fremgangsmåte	
M3-05	Jevnlig telling til fellesrådet i de menighetene som har implementert ny organisering (hva med de andre?)	Teamet (LK)
M3-06	SSB: Minne på ajourføring og enklere uthenting av antall frivillige	Teamet

Tidsperspektiv: Oktober – januar

DEN NORSKE KIRKE

Bergen kirkelige fellestråd

Statusrapport Gravplass – per 1.9 2022

Investering

De fleste planene for gravplassbyggene er nå i en fase der en utreder og venter på svar på søknader. Det betyr at vi vil komme tilbake til disse prosjektene i budsjettet for 2023. En garasje på Møllendal gravplass, avdeling Haukeland, vil få nytt tak i påvente av at driftsbygget kan rehabiliteres, og det gjøres noen arbeider på driftsbygg på Solheim gravplass.

Vi gleder oss over at leder av Bergen kirkelige fellestråd Ragnar Gjengedal åpnet navnet på Møllendal 1. juli. Det var en verdig åpning i solskinet. Nå er det kommet opp 27 navneplater på minnelunden.

Budsjettet for navnet minnelund på Fana kirkegård ble vedtatt før vi mottok en ferdig kalkyle, og årets budsjett blir på 2,6 millioner kroner. På grunn av beskaffenheten av fjellet som skulle sages, blir det noen færre navneplater enn først planlagt.

Prosjektene på Fyllingsdalen gravplass er den største oppgaven som gjennomføres nå. Som beskrevet i økonomirapporten vil bare deler bli gjennomført i 2022.

Rehabilitering og masseutskiftning på Mjeldheim gravplass er ferdig.

På Nygård gravplass er arbeidet med inngangparti, driftsplass og nye urnegravfelt snart ferdig. Gravplassutvalget markerer at prosjektet er ferdig og kan tas i bruk på sin befaring på neste møte.

Når det gjelder rehabiliteringen på Fana kirkegård er det valgt en mindre prosjektgrense slik at vi kan få gjennomført en god del arbeid i år og få nye urnegraver tilgjengelig når det blir behov for det.

Tilbudet for prosjektering av muren på Solheim gravplass var innenfor budsjettammene, men må økes grunnet ytterligere krav om miljøundersøkelser. Bergen Vann har nå tatt kontakt pga at det også går gamle vannrør som må rehabiliteres ved murene.

Det er anskaffet GIS-verktøy og prisen er noe høyere enn budsjettet.

Arbeid med å administrere porteføljen av prosjekter pågår kontinuerlig.

Drift og vedlikehold

Elektroavdelingen i Akasia har både rettet opp lyspullerter som er skadet på Øvsttun gravplass og forberedt arbeidet med å kvalitetssikre tinstestrøm og utstyr til vinteren. Det er etablert to permanente uttak til gravtinere på Salhus kirkegård.

På Øvsttun gravplass er det fjernet ugress både i skråning og i grusvei og på Solheim gravplass har blant annet, både de norske og tyske krigsgravene fått en ekstra runde. Vi kan også glede oss over at ugresset er fjernet fra bøkehekkene på Fyllingsdalen gravplass.

Trepleierne har felt en stor gammel blodbøk på Assistentkirkegården. Treet hadde flere tegn på alvorlig sykdom bl.a. soppangrep. Av hensyn til risikoen treet utgjorde var det på tide å fjerne treet. Se bilde under. Trist, men nødvendig, og stubben står tilbake for å ivareta det biologiske mangfoldet.

Vi har mottatt halvårs rapport på oljeforbruk fra krematoriet, målet er å bruke under 15 liter pr kremasjon. Snittet er nå på 15,3 og det er et godt resultat, likevel jobber vi videre mot vår målsetning.

Det arbeides med å få rehabilitert gravminnet til Johan Nordal Brun på Domkirkegården. Det er flere interessenter og det er viktig at gravminnet blir sikret for ettertiden.

Gravplassmyndigheten

Gravplassmyndigheten har hatt et år med flere sykmeldinger og opplever at det er en krevende situasjon, i tillegg til at det er flere døde og flere kremasjoner i år enn foregående år.

Det har vært tre avvik på Møllendal kapell der det har vært utfordringer med kisteheisene i begge kapellene. Avvikene kommer etter en kombinasjon mellom uhell, brukerfeil og teknisk feil. Det arbeides med å styrke internkontrollen på kisteheisene.

TV serien **Festning Norge** spilte inn scener i Møllendal Store kapell og krematoriet. TV-serien er produsert av Maipo Film og skal etter planen sendes på Viaplay til neste år. Filminnspillinger krever ekstra innsats for de ansatte på krematoriet og i gravplassmyndigheten, men vi har en samfunnsrolle som gjør at vi åpner for dette.

Gravplassmyndigheten har skrevet forslag til høringsvar til endringer i gravplasslov og forskrift, arbeidet med forslag til endringer av vedtektene for gravplassene i Bergen samt tallgrunnlag for beregning av behov for gravareal.

Gravplassmyndigheten har fått på plass sin tilgang til det moderne folkeregisteret og har sammen med KA, bidratt til at andre gravplassmyndigheter får veiledning om hvordan en skal etablere tilgangen. Videre har det vært arbeidet med program og plan for Bergen kirkelige fellestråd verneplan for gravplassene, og Byantikvaren i Bergen skal skrive kulturminnegrunnlag for alle gravplassene i Bergen.

Bergen kirkelige fellestråd har sammen med mange andre finansiert en forskningsrapport som skulle ende opp i en anbefaling på egnet jord til kistegraver. BKF har ledet styringsgruppen og det var BKF som tok en stor del av arbeidet med å svare ut i media. I Bergen er vi ganske heldige da det viser seg at teksturen i selve jorden ikke er så ille, men det er komprimering av jord og stillestående vann som lager problemer. Det krever likevel store ressurser til rehabilitering av gravplasser.

– Når leirjord hindrar nedbryting, kan gravlagde kroppar bestå nokså intakte i over 200 år, seier forskar Inghild Halvorsen Økland ved NIBIO.

FOTO: ARTUR DO CARMO / NRK

DEN NORSKE KIRKE

Bergen Kirkelige Fellesråd

SAKSFRAMLEGG

Saksbehandler	Klasse	Saksmappe	Gradering
Siri Hoff Austgulen	414	19/04444-197	Ugradert

Råd/utvalg	Saksnummer	Møtedato
BKF - Bergen kirkelige fellesråd	49/22	14.09.2022

Referat- og orienteringssaker

Vedlegg:

Protokoll BKF – Kontrollkomite Bergen kirkelige fellesråd 22.06.2022

Skjold-saken 7.7.22

Protokoll BKF - Arbeidsutvalg Bergen kirkelige fellesråd 30.08.2022

Saksframlegg

1. Protokoll fra møte i Arbeidsutvalget 30.08.22 - møte nr. 04/22
2. Protokoll fra møte i Kontrollkomiteen nr. 03/22 - 22.06.22
3. Muntlig orientering fra kirkevergen/fellesrådsleder

Kirkevergens forslag til vedtak

Sakene tas til orientering

DEN NORSKE KIRKE

BKF - Arbeidsutvalg Bergen kirkelige fellesråd

Møteprotokoll nr. 04/22

BKF - Arbeidsutvalg Bergen kirkelige fellesråd

Møtedato: 30.08.2022 kl. 13:15
 Møtested: Kirkens hus, Marken 34
 Arkivsak: 20/00035

Til stede: Asbjørn Valen, Gudmund Waaler, Ragnar Gjengedal, Bjørn Norstrand,

Møtende varamedlemmer: Thor Kalland for Sølvi Mostraum Krabbedal

Fra administrasjonen: Mette Svanes (kirkeverge), Arne Tveit (kirkebyggsjef), Mette Rogstad Heimli (økonomisjef), Inghild Hareide Hansen (gravplassjef), Mona Gangsøy Eide (administrasjonssjef), Lars Kristian Stendahl Gjervik (sjef kirkeliv, kultur og diakoni)

SAKSLISTE	Side
Godkjenning av innkalling og saksliste	
<u>48/22</u> Godkjenning av innkalling og saksliste	2
Godkjenning av protokoll	
<u>49/22</u> Godkjenning av protokoll fra AU møte nr. 03/22 - 31.05.22	2
Saker til behandling	
<u>50/22</u> BKF - Regnskapsrapporter pr 31.07.2022	3
<u>51/22</u> Strategiarbeid i fellesrådet 2022	4
<u>52/22</u> Etablering av kirkelig kultursenter vest	4
<u>53/22</u> Landås kirke - nytt prosesjonskors	5
<u>54/22</u> Søreide kirke - avstiving klokketårn	6
<u>55/22</u> Høring - Endringer i gravplassloven og gravplassforskriften - Digitalisering og bl.a. forlenget frist for kremasjon	6
<u>56/22</u> Møteplan for 2023	7
<u>57/22</u> Orientering om status vedr. arbeid med nedbemanning og effektivisering	8
<u>58/22</u> Statusrapporter og HMS-rapport, AU 04/22	8
<u>59/22</u> Rullestolrampe til Bergen domkirke	9
Orienteringssaker	
<u>60/22</u> Referat- og orienteringssaker	9

Bergen, 02.09.2022

Ragnar Gjengedal (s)
lederMette Svanes
kirkeverge

Godkjenning av innkalling og saksliste**48/22 Godkjenning av innkalling og saksliste**

Behandlet av	Møtedato	Saknr
1 BKF - Arbeidsutvalg Bergen kirkelige fellesråd	30.08.2022	48/22

Kirkevergens forslag til vedtak

Innkalling godkjennes
Saksliste godkjennes slik den foreligger

Møtebehandling

Kirkebyggsjef Arne Tveit meldte sak i møtet. Den ble lagt til sakslisten og fikk sak 59/22 – Rullestolrampe til Bergen domkirke.

BKF - Arbeidsutvalg Bergen kirkelige fellesråds vedtak

Innkalling godkjennes
Saksliste godkjennes slik den foreligger med tilleggssak nr. 59/22 - Rullestolrampe Bergen domkirke

Godkjenning av protokoll**49/22 Godkjenning av protokoll fra AU møte nr. 03/22 - 31.05.22**

Behandlet av	Møtedato	Saknr
1 BKF - Arbeidsutvalg Bergen kirkelige fellesråd	30.08.2022	49/22

Kirkevergens forslag til vedtak

Protokoll fra AU møte nr. 03/22 - 31.05.22 godkjennes

Møtebehandling

Det ble ikke fremmet alternative forslag til vedtak

BKF - Arbeidsutvalg Bergen kirkelige fellesråds vedtak

Protokoll fra AU møte nr. 03/22 - 31.05.22 godkjennes

Saker til behandling**50/22 BKF - Regnskapsrapporter pr 31.07.2022**

Behandlet av	Møtedato	Saknr
1 BKF - Arbeidsutvalg Bergen kirkelige fellesråd	30.08.2022	50/22

Kirkevergens forslag til vedtak

Bergen kirkelige fellesråds arbeidsutvalg tar regnskapsrapporter pr 31.07.2022 til orientering.

Møtebehandling

Det ble ikke fremmet alternative forslag til vedtak

BKF - Arbeidsutvalg Bergen kirkelige fellesråds vedtak

Bergen kirkelige fellesråds arbeidsutvalg tar regnskapsrapporter pr 31.07.2022 til orientering.

51/22 Strategiarbeid i fellesrådet 2022

Behandlet av	Møtedato	Saknr
1 BKF - Arbeidsutvalg Bergen kirkelige fellesråd	30.08.2022	51/22

Kirkevergens forslag til vedtak

Bergen kirkelige fellesråds arbeidsutvalg ber kirkevergen innarbeide de innspillene som fremkom i møtet, og legge frem sak til diskusjon i fellesrådet.

Møtebehandling

- Hvordan få innspill fra menighetsrådene
- Hvordan få en god dialog i FR-møtet
- Innspill fra MR etter FR-møtet, hvordan få en god form på det

BKF - Arbeidsutvalg Bergen kirkelige fellesråds vedtak

Bergen kirkelige fellesråds arbeidsutvalg ber kirkevergen innarbeide de innspillene som fremkom i møtet, og legge frem sak til diskusjon i fellesrådet.

52/22 Etablering av kirkelig kultursenter vest

Behandlet av	Møtedato	Saknr
1 BKF - Arbeidsutvalg Bergen kirkelige fellesråd	30.08.2022	52/22

Kirkevergens forslag til vedtak

Arbeidsutvalget støtter arbeidsgruppens anbefaling, og ber kirkevergen legge fram saken for fellesrådet på møtet i september.

Møtebehandling

Det ble ikke fremmet alternative forslag til vedtak

BKF - Arbeidsutvalg Bergen kirkelige fellesråds vedtak

Bergen kirkelige fellesråds arbeidsutvalg støtter arbeidsgruppens anbefaling, og ber kirkevergen legge fram saken for fellesrådet på møtet i september med de justeringer som fremkom i møtet

53/22 Landås kirke - nytt prosesjonskors

Behandlet av	Møtedato	Saknr
1 BKF - Arbeidsutvalg Bergen kirkelige fellesråd	30.08.2022	53/22

Kirkevergens forslag til vedtak

1. Bergen kirkelige fellesråd v/arbeidsutvalget godkjenner fremlagte forslag til nytt prosesjonskors i Landås kirke.
2. Søknaden sendes videre til biskopen, med kopi til prosten.

Møtebehandling

Det ble ikke fremmet alternative forslag til vedtak

BKF - Arbeidsutvalg Bergen kirkelige fellesråds vedtak

1. Bergen kirkelige fellesråd v/arbeidsutvalget godkjenner fremlagte forslag til nytt prosesjonskors i Landås kirke
2. Søknaden sendes videre til biskopen, med kopi til prosten

54/22 Søreide kirke - avstiving klokketårn

Behandlet av	Møtedato	Saknr
1 BKF - Arbeidsutvalg Bergen kirkelige fellesråd	30.08.2022	54/22

Kirkevergens forslag til vedtak

1. Bergen kirkelige fellesråd v/arbeidsutvalget godkjenner forslaget til løsning av vibrasjonsproblemet på tårnet i Søreide kirke
2. Forslaget sendes videre til godkjenning hos biskop, med kopi til prosten.

Møtebehandling

Det ble ikke fremmet alternative forslag til vedtak

BKF - Arbeidsutvalg Bergen kirkelige fellesråds vedtak

1. Bergen kirkelige fellesråd v/arbeidsutvalget godkjenner forslaget til løsning av vibrasjonsproblemet på tårnet i Søreide kirke
2. Forslaget sendes videre til godkjenning hos biskop, med kopi til prosten.

55/22 Høring - Endringer i gravplassloven og gravplassforskriften - Digitalisering og bl.a. forlenget frist for kremasjon

Behandlet av	Møtedato	Saknr
1 BKF - Arbeidsutvalg Bergen kirkelige fellesråd	30.08.2022	55/22

Kirkevergens forslag til vedtak

Bergen kirkelige fellesråds arbeidsutvalg stiller seg bak forslag til svar på høring på Endring i gravplassloven og gravplassforskriften – Digitalisering og bl.a. forlenget frist for kremasjon, og anbefaler fellesrådet å vedta høringssvaret.

Møtebehandling

Det ble ikke fremmet alternative forslag til vedtak

BKF - Arbeidsutvalg Bergen kirkelige fellesråds vedtak

Bergen kirkelige fellesråds arbeidsutvalg stiller seg bak forslag til svar på høring på Endring i gravplassloven og gravplassforskriften – Digitalisering og bl.a. forlenget frist for kremasjon, og anbefaler fellesrådet å vedta høringssvaret.

56/22 Møteplan for 2023

Behandlet av	Møtedato	Saknr
1 BKF - Arbeidsutvalg Bergen kirkelige fellesråd	30.08.2022	56/22

Kirkevergens forslag til vedtak

Bergen kirkelige fellesråds arbeidsutvalg har drøftet saken og tar møteplanen til orientering

Møtebehandling

Neste AU flyttes til torsdag 20.10

BKF - Arbeidsutvalg Bergen kirkelige fellesråds vedtak

Bergen kirkelige fellesråds arbeidsutvalg har drøftet saken og tar møteplanen til orientering med de endringer som kom frem i møtet

57/22 Orientering om status vedr. arbeid med nedbemanning og effektivisering

Behandlet av	Møtedato	Saknr
1 BKF - Arbeidsutvalg Bergen kirkelige fellesråd	30.08.2022	57/22

Kirkevergens forslag til vedtak

Arbeidsutvalget takker for redegjørelsen og tar saken til orientering

Møtebehandling

Det ble ikke fremmet alternative forslag til vedtak

BKF - Arbeidsutvalg Bergen kirkelige fellesråds vedtak

Bergen kirkelige fellesråds arbeidsutvalg takker for redegjørelsen og tar saken til orientering

58/22 Statusrapporter og HMS-rapport, AU 04/22

Behandlet av	Møtedato	Saknr
1 BKF - Arbeidsutvalg Bergen kirkelige fellesråd	30.08.2022	58/22

Kirkevergens forslag til vedtak

Bergen kirkelige fellesråds arbeidsutvalg tar statusrapportene til orientering.

Møtebehandling

Det ble ikke fremmet alternative forslag til vedtak

BKF - Arbeidsutvalg Bergen kirkelige fellesråds vedtak

Bergen kirkelige fellesråds arbeidsutvalg tar statusrapportene til orientering.

59/22 Rullestolrampe til Bergen domkirke

Behandlet av	Møtedato	Saknr
1 BKF - Arbeidsutvalg Bergen kirkelige fellesråd	30.08.2022	59/22

Kirkevergens forslag til vedtak

1. Bergen kirkelige fellesråd v/arbeidsutvalget godkjenner den foreslåtte løsningen til rullestolrampe i Bergen domkirke.
2. Søknad om godkjenning sendes til Riksantikvaren og til biskopen, med kopi til prosten.

Møtebehandling

Det ble ikke fremmet alternative forslag til vedtak

BKF - Arbeidsutvalg Bergen kirkelige fellesråds vedtak

1. Bergen kirkelige fellesråd v/arbeidsutvalget godkjenner den foreslåtte løsningen til rullestolrampe i Bergen domkirke.
2. Søknad om godkjenning sendes til Riksantikvaren og til biskopen, med kopi til prosten

Orienteringssaker

60/22 Referat- og orienteringssaker

Behandlet av	Møtedato	Saknr
1 BKF - Arbeidsutvalg Bergen kirkelige fellesråd	30.08.2022	60/22

1. Protokoll fra BKF møte nr. 03/22 - 15.06.22
2. Protokoll fra møte i Kontrollkomiteen nr 03/22 – 22.06.22
3. Orientering v/Fellesrådets leder/kirkevergen

Kirkevergen

- a. Møte med de politiske partiene
- b. Seminar, Bruken av kirkebygg i fremtiden
- c. Aksjon dåp
- d. Samling for alle kirkeansatte i Bergen 2.sept i St.Jakob

Fellesrådsleder

- a. Bispevisitas
- b. Politisk møte m/ BDR på Skei, om kirkelig organisering

8. september – Kirkelig organisering

Kirkevergens forslag til vedtak

Bergen kirkelige fellesråds arbeidsutvalg tar sakene til orientering

Møtebehandling

Det ble ikke fremmet alternative forslag til vedtak

BKF - Arbeidsutvalg Bergen kirkelige fellesråds vedtak

Bergen kirkelige fellesråds arbeidsutvalg tar sakene til orientering

DEN NORSKE KIRKE

BKF – Kontrollkomite Bergen kirkelige fellesråd

Møteprotokoll

BKF – Kontrollkomite Bergen

kirkelige fellesråd

Møtedato:	22.06.2022 kl. 16:00
Møtested:	Kirkens hus, Marken 34, Festplassen 1. etg.
Arkivsak:	22/02996
Til stede:	Nils Gunnar Toppe, Bjarte Flaten, Per Kristian Erdal og Randi Wollan Neuber
Møtende varamedlemmer:	Kari Davidsen
Forfall:	Tord Byrkjeland Berntsen
Andre:	Kirkeverge Mette Svanes, Kirkebyggsjef Arne Tveit og Eiel Holten fra Skjold menighetsråd
Protokollfører:	Bjarte Flaten

SAKSLISTE	Side
Godkjenning av innkalling og saksliste	
15/22 BKF - Kontrollkomite - Godkjenning av innkalling og saksliste møte 22.6.22	2
Godkjenning av protokoll	
16/22 BKF - Kontrollkomiteen - Godkjenning av protokoll fra forrige møte 25.5.22	3
Saker til behandling	
17/22 Skjold-saken - gjennomgående av Kontrollkomiteen	4
Orienteringssaker	
Eventuelt	

Sted, 07.07.2022

Bjarte Flaten
Sekretær

Godkjenning av innkalling og saksliste**15/22 BKF - Kontrollkomite - Godkjenning av innkalling og saksliste møte 22.6.22**

Behandlet av	Møtedato	Saknr
1 BKF – Kontrollkomite Bergen kirkelige fellesråd	22.06.2022	15/22
1 BKF – Kontrollkomite Bergen kirkelige fellesråd	22.06.2022	

Forslag til vedtak

Innkalling og saksliste godkjennes

Møtebehandling**Vedtak**

Innkalling og saksliste godkjennes

Godkjenning av protokoll**16/22 BKF - Kontrollkomiteen - Godkjenning av protokoll fra forrige møte 25.5.22**

Behandlet av	Møtedato	Saknr
2 BKF – Kontrollkomite Bergen kirkelige fellesråd	22.06.2022	16/22

Forslag til vedtak

Protokollen godkjennes i sin helhet.

Møtebehandling**Vedtak**

Protokollen godkjennes i sin helhet.

Saker til behandling**17/22 Skjold-saken - gjennomgående av Kontrollkomiteen**

Behandlet av	Møtedato	Saknr
1 BKF – Kontrollkomite Bergen kirkelige fellesråd	22.06.2022	17/22

Forslag til vedtak

Kontrollkomiteen har ferdig behandlet Skjold-saken.

Møtebehandling

Redegjørelse fra kontrollkomiteen var sendt begge parter i begynnelsen av juni, og partene ble invitert til møtet 22. juni for eventuelle spørsmål.

Vedtak

Kontrollkomiteen opprettholder sin konklusjon i redegjørelsen av 13.6.2022. Kirkevergens forslag til presiseringen innarbeides i redegjørelsen.

Skjold-saken

Skjold sokn mener at BKF v/administrasjonen har gjort en rekke saksbehandlingsfeil ved salg av barnehagen på Skjold og fradeling av tomten med tilhørende festeavtale til Bergen kommune. Kontrollkomiteen har invitert menighetsrådsleder i Skjold sokn, Eiel Holten for å fremlegge deres versjon, samt BKF sin administrasjon ved kirkeverge Mette Svanes og kirkebyggsjef Arne Tveit for å fremlegge sin versjon. I det følgende har kontrollkomiteen gjennomgått Skjold sokn sine punkter og besvart dem.

Eiel Holten skriver følgende til Kontrollkomiteen:

I denne saken har, etter vår mening, BKF representert soknet på en svært dårlig måte. Vi mener at BKF's administrasjon har begått en rekke feil både når det gjelder:

- *saksforberedelser til BKF-møte*
- *oppfølging av vedtak i BKF*
- *manglende formell rolleforståelse når de samme personene har flere roller og «mange hatter på hodet»*
- *utformingen av aksjekjøpsavtalen mellom Akasia AS og Bergen kommune*
- *tidligere inngåtte avtaler/ erklæringer*
- *forståelse av hva som er soknets verdier og hva som er Akasia AS' verdier*
- *utgangspunkt for og utfall av konkrete forhandlinger med Akasia Barnehage AS om festeavtale vedr Skjold sokns eiendom/ tomt.*

Litt generelt om forholdet mellom sokn og kirkelig fellesråd

Forholdet mellom soknet og fellesrådet fremgikk tidligere av kirkeoven. Men etter at denne ble erstattet av den nye trossamfunnsloven, fremgår de samme bestemmelsene nå av kirkeordningen. Det fremgår av kirkeordningen § 12 hva som er menighetsrådets oppgaver. Første ledd: «*Menighetsrådet skal ha sin oppmerksomhet henvendt på alt som kan gjøres for å vekke og nære det kristelige liv i soknet, særlig at Gudsord kan bli rikelig forkynt, syke og døende betjent med det, dømte gis trosopplæring, barn og unge samlet om gode formål og legemlig og åndelig avhjulpet*». Soknet sitt ansvar er derfor i hovedsak det kristelige arbeidet i menigheten.

Kirkelige fellesråd sine oppgaver fremgår av § 17 og er i hovedsak «*å ivareta administrative og økonomiske oppgaver på vegne av soknene, utarbeide mål og planer for den kirkelige virksomhet i kommunen, fremme samarbeid mellom menighetsrådene og ivareta soknens interesser i forhold til kommunen*». Følger også videre av fjerde ledd at «*Kirkelige fellesråd forvalter inntekter og formue knyttet til kirke og kirkefond, tilskudd til kirkelig virksomhet fra kommunen eller kirkens virksomhet nasjonalt og midler menighetsråd stiller til fellesrådets disposisjon for å løse oppgaver i soknene*». Det vil si at Fellesrådet i hovedsak forvalter eiendom og har det overordnede ansvar for soknene i kommunen.

Vi vil i det følgende gjennomgå og besvare Skjold sokn sine punkter.

- *saksforberedelser til BKF-møte og oppfølging av vedtak i BKF*

Det vises til sak nr. 37/21 i Fellesrådet. Skjold sokn ønsket at ordlyden «forretningsmessige vilkår» om festeavtalen skulle være i saken til Fellesrådet. Dette ble ved en feil utelatt. Videre var det korte frister i tilbakemeldingen fra Skjold sokn. Kontrollkomiteen forstår at Skjold sokn reagerer på saksforberedelser, men tror ikke det ville hatt særlig betydning for utfallet av saken. Det oppstår også korte frister i saker som dette, og det er derfor viktig å være tilgjengelig.

- *utformingen av aksjekjøpsavtalen mellom Akasia AS og Bergen kommune*

Det kan fremstå som at det foreligger en misforståelse mellom Skjold sokn og Fellesrådet/BKF. Når Skjold sokn i 2006 ønsket at BKF skulle eie og drive barnehage, var det også innforstått at BKF måtte ha leierett til tomten. Viser til BKF-sak nr. 071/06, se vedlegg «5 Skjold menighetsbarnehage – Eierforhold». Det er klar at det ble begått en saksbehandlingsfeil når det fremgikk av avtalen at det var Akasia AS som var hjemmelshaver av barnehagetomten. Dette ble imidlertid raskt rett opp, og med tanke på den tidligere avtalen som var uten leiesum antas dette å ikke ha påvirkning på kjøpesummen.

- *tidligere inngåtte avtaler/erklæringer*

Skjold menighet ønsket å bygge en menighetsbarnehage på kirketomten. Etablering av en helt ny barnehage ville være krevende for et menighetsråd. Dette var bakgrunnen for at Skjold menighet inviterte BKF til å komme med en skisse til fremtidig etablering, eierskap og drift av barnehagen i Skjold. I tilbudet som er skissert for Skjold menighetsråd tilbyr BKF seg å bygge, eie og drifte barnehagen. Det fremgår av BKF sak nr. 071/06 at «*Barnehagedrift er i utgangspunktet ikke et ansvarsområde for kirkelig fellesråd. Men kirkelig fellesråd kan gjennom avtaler påta seg ansvar og oppgaver som er lagt til menighetsrådet, jf. Kirkelovens § 14, siste ledd. Menighetsrådet kan f. eks gjennom avtale overføre eieransvaret eller bestemte arbeidsoppgaver til fellesrådet*».

Vedtak som ble gjort i Fellesrådet: «Bergen kirkelige fellesråd tilbyr Skjold menighetsråd å ta alt ansvar for å bygge, eie og drifte Skjold menighetsbarnehage».

Det foreligger dermed dokumentasjon på at det er BKF som eier Skjold barnehage. Viser til BKF-sak nr. 071/06, jf. BKF sak 070/06, vedlegg «5 Skjold menighetsbarnehage – Eierforhold».

- *utgangspunkt for og utfall av konkrete forhandlinger med Akasia Barnehage AS om festeavtale vedr Skjold sokns eiendom/ tomt.*

Det foreligger dokumentasjon på at BKF ble eier av barnehagen, og må således være fester av tomten.

- *manglende formell rolleforståelse når de samme personene har flere roller og «mange hatter på hodet»*

Bakgrunnen for opprettelsen av Akasia var at BKF ikke kunne eie og drive så mange barnehager og ta opp lån. Ønsket fra soknene om å drive menighetsbarnehager var en viktig grunn til at Akasia ble opprettet. Akasia AS er opprettet av Fellesrådet og er eid av samtlige sokn i Bergen. Fellesrådet forvalter eierskapet på vegne av soknene, blant annet gjennom å velge styre. Instruks for valgkomiteen (vedtatt av fellesrådet) beskriver at ett av styremedlemmene skal utpekes av kirkevergen, se vedlegg «Tidslinje selskapsdannelse Akasia».

Det er dermed klart at både Akasia AS og BKF har en felles interesse, nemlig soknet. Men i dette konkrete tilfelle var konstituert kirkeverge samtidig styremedlem i Akasia og det er en uheldig situasjon at samme person skal representere to ulike interesser tross i samme felles mål. Dette må være en læring til neste gang, at en må være klar over hvilke rolle man representerer og ha et klart skille på dette.

- *utformingen av aksjekjøpsavtalen mellom Akasia AS og Bergen kommune*

Når BKF ble eier av barnehagen på Skjold, ble den også fester av tomten selv om dette ikke fremgikk av dokumentasjonen. BKF kan ikke eie en barnehage uten å være fester av tomten. Bakgrunn for å få lån og pant i en eiendom er at en eier eller fester tomten. Dette er også bakgrunnen for verdien av barnehagen og at festeavtalen er vederlagsfri. BKF har aldri betalt leie for tomten, og verdien av barnehagen som er lagt til grunn i avtalen med kommunen er dermed bare en videreføring av festeavtalen BKF hadde med kommune, jf. Erklæring fra 2016, se vedlegg «7 Søreide og Skjold menighetsbarnehager – Bekreftelse på eierskap».

- *utgangspunkt for og utfall av konkrete forhandlinger med Akasia Barnehage AS om festeavtale vedr Skjold sokns eiendom/ tomt.*

Denne er i hovedsak besvart i de to øverste punktene over. Det er et punkt i festeavtalen som fremstår urimelig. Det er Akasia AS som får vederlaget for aksjekjøpsavtalen, mens Skjold sokn må kjøpe barnehagen tilbake. Dette fremstår åpenbart som urimelig.

Etter en samlet vurdering er kontrollkomiteen kommet frem til at det er begått noen mindre saksbehandlingsfeil, men at dette ikke vil ha påvirket utfallet av avtalen. Men det burde vært en mer åpen dialog mellom Skjold sokn og BKF, og dette må være en læring til videre samarbeid mellom sokn og BKF. Det eneste som åpenbart fremstår som urimelig er at Skjold sokn som ikke har mottatt noe vederlag for salget, må kjøpe barnehagetomten tilbake. Kontrollkomiteen er usikker på hvorfor dette ble avtalt.

Kontrollkomiteen, Bergen 13. juni 2022